

๒ ดั่ง สายน้ำ ไหล

ขวัญ เพียงหทัย

นางฟ้าปีกบางแอบย่องมาฟัง
เรื่องสนุกที่เราคุยกัน
ใต้แสงดาวแสนดวง

ดั่งสายน้ำไหล ขวัญเพียงหยด

หนังสือลำดับที่ 4 ของสำนักพิมพ์ เรือนขวัญ
ISBN : 978-616-90901-2-0
พิมพ์ครั้งที่ 1 : พฤษภาคม 2554
ราคา 195 บาท

จัดพิมพ์โดย :
สำนักพิมพ์ เรือนขวัญ

บรรณาธิการ
พรจิตต์ พงศ์วรภา

เจ้าของ :
บริษัท จีเอ็ม มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน)
อาคาร GM Group 914 ถนนพระราม 5
แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต
กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ : 02 241 8000
โทรสาร : 02 241 6622
Homepage : <http://www.gmgroun.in.th>
E-mail : gm@gmgroun.in.th

ออกแบบปก / รูปเล่ม
ประทีป ปัจฉิมทีก

พิสูจน์อักษร
เจนจิรา ต่ายเทศ

ผู้จัดการฝ่ายผลิต
รัตนา โค้ว

ผู้จัดการทั่วไป
ภาณุวัชร พงศ์วรภา

แยกสี :
บริษัท กนกศิลป์ (ไทยแลนด์) จำกัด
โทรศัพท์ : 02 215 1588
พิมพ์ที่ :
บริษัท โอเอส พรินต์ติ้ง เฮาส์ จำกัด
โทรศัพท์ : 02 434 6850-1

จัดจำหน่ายทั่วประเทศ :
บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
อาคารเนชั่นทาวเวอร์ ชั้นที่ 19
เลขที่ 1858/87-90 ถนนบางนา-ตราด
แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260
โทรศัพท์ : 02 739 8000, 02 739 8222
โทรสาร : 02 739 8356-9
Homepage : <http://www.se-ed.com>

ทางผ่านของหยดน้ำหยดหนึ่ง

ความรักที่สูญหาย	007
ดอกไม้ที่รายทาง	013
เสียงไวโอลินที่ริมแม่น้ำ	023
เลือกร่างๆ สบายจัง	037
นิทานสายลม	047
บ่มีคำครุ	055
อีกฟากหนึ่งของสวรรค์	065
ชีวิตต้องการเวลา	075
เชอร์รี่ บลอสซัม	087
กิเลสแถมฟรี	095
ต้นไม้ใจดี	105
ความลับที่ถูกฝังไว้	111
น้ำพุแห่งสันติ	121
สุขเมื่อไรเหตุผล	135
ฝุ่นธุลีของจักรวาล	145
ก้อนน้ำแข็งในกองไฟ	155
ความจริงที่ซ่อนอยู่	163
ประตูบานที่ ๗๗	173
ในนามของการยอมรับ	185
กลิ่นหอมของต้นจันทน์	199

ตั้งสายน้ำไหล

ที่ใดที่หนึ่งอันแสนห่างไกล น้ำหยดเล็กๆ หยดหนึ่งซึมจากใต้ผืนดินค่อยๆ รินไหลเข้าร่วมกับหยดอื่นๆ เดินทางไปสู่มหาสมุทร หยดน้ำเล็กๆ หยดนี้เดินทางผ่านแนวรอยดิน ผ่านก้อนกรวด กระฉอกกระเซ็นเมื่อผ่านก้อนหิน ไหลเร็วเมื่อพื้นลาดเอียง บางครั้งตกที่สูงเป็นสายน้ำตก บางครั้งปะทะร่องหินไหลเชี่ยวเป็นแก่ง บางคราวได้สบายอยู่ในหนองน้ำนิ่ง ลงอ่าวสงบ โยนคลื่น ปั่นป่วนในทะเลก่อนเข้าสู่อ้อมกอดมหาสมุทร

ชีวิตก็เป็นไปเฉกเช่นเดียวกับหยดน้ำหยดหนึ่งนั้น

เวลาเราอยู่ในเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น มันเป็นเวลาท่ามกลาง การรับรู้ การคิด การตัดสินใจ ยังไม่รู้ถูกผิด ยังไม่รู้ผลกระทบ เราได้แต่ทำไปอย่างดีที่สุดสำหรับเวลานั้น

ต่อเมื่อเวลาผ่านไปเนิ่นนาน เมื่อมองย้อนกลับไปจึงจะสรุป รวมภาพต่างๆ และผลที่แท้จริงของมันได้ ไม่ว่าสุขหรือทุกข์ ผิดหรือถูก ล้วนแล้วแต่จบไปแล้วทั้งสิ้น กลายเป็นบาดแผล กลายเป็นแผลเป็น กลายเป็นตำนาน กลายเป็นเรื่องเล่ายามค่ำคืนในฤดูหนาว ได้แสงดาวของครวาคำนึง

เรื่องของคนคนหนึ่งอาจมีประโยชน์สำหรับใครบางคน อาจไร้สาระสำหรับใครอีกบางคน ถ้ามันไร้สาระโปรดทิ้งมันไปเฉยๆ อย่างง่ายๆ หากมันมีประโยชน์ฉันก็ดีใจ ฉันหวังเพียงว่าฉันอาจสร้างความเปลี่ยนแปลงเล็กๆ บางอย่างจากชีวิตของฉัน ชีวิตเล็กๆ ชีวิตหนึ่งที่เป็นเพียง

ตั้งสายน้ำไหล

ด้วยความปรารถนาดี

ขวัญ เพียงหยด

< ตอนงู้าแดง

บอลลูนดอกไม้ใหญ่สีม่วงเข้มกระถางนี้ทำให้ฉันแปลกใจ เพราะมีบางดอกเป็นสีชมพูอ่อนหวานด้วย ฉันเพิ่งรู้ว่า มันมีสองสี ทุกครั้งที่ฉันไปร้านขายต้นไม้และได้พบเจ้าบอลลูนออกดอกเต็มกระถางแขวน หัวใจฉันก็มักแขวนต้องแดงอยู่บนกิ่งความหวังไหนอยากจะได้ พบครั้งแรก ผวาเข้าซื้อทันที พบครั้งที่สองลังเลที่จะซื้อแต่ในที่สุดก็ซื้อ พบครั้งที่สามคิดว่าไม่ซื้อแน่ๆ แต่ในที่สุดก็มาตั้งอยู่ตรงนี้ที่ระเปียงห้องนอน

คนขายบอกว่าพอดอกเหี่ยวแล้วก็ให้ตัดดอกเดี๋ยวมันจะออกดอกใหม่ หรือรอให้เมล็ดของมันเปลี่ยนเป็นสีดำ เอาไปขยี้ใส่ดินเดี๋ยวกิ่งอกใหม่ ปลู่ง่าย ไม่ยากหรอก ฉันได้แต่หัวเราะเจื่อนๆ เพราะมันเคยตายมาสองครั้งแล้ว

ฉันเฝ้าถอนมดดูแลรดน้ำทุกวัน ให้ปุ๋ยอย่างดีเพื่อให้มันแข็งแรง จะได้มีดอกไปเรื่อยๆ ตัดดอกที่เหี่ยวแล้วทีละดอก ครั้งละ 5-6 ดอก หวังใจว่าคราวนี้คงจะได้ชื่นชมสมใจ เจ้าบอลลูนเอาใจฉันไปครองทั้งใจ ทั้งห่วงใยทั้ง รอคอยดอกใหม่ทุกวัน ทุกวัน

ผลที่ได้คือดอกใหม่ที่ออกดอกเล็กลงเรื่อยๆ จำนวนดอกลดลงเรื่อยๆ และฉันไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร

ไม่เป็นไร แค่นี้ตายก็แล้วกัน ฉันคิดปลอบใจตัวเอง

ไม่นานนักต่อมา ฉันจัดวางกระถางต้นไม้ในบริเวณบ้าน จึงมีต้นไม้บางกระถางที่ฉันอยากจะส่งไปให้หลวงพ่อก่อนที่ฉันเคยมอบต้นไม้ไปช่วยท่านบ่อยๆ เพราะท่านประสงค์จะปลูกป่าที่วัด เป็นป่าต้นไม้สารพัน ต้นอะไรก็ได้ ยิ่งพันธุ์ไม้แปลกๆ หายากยิ่งดี จะได้เป็นที่รวบรวมพันธุ์ไม้

ก่อนที่รถขนต้นไม้จะออกจากบ้าน ฉันตัดสินใจยกกระถางบอลลูนใส่ท้ายรถไปด้วย

“ไปอยู่กับหลวงพ่อก่อนนะ จะได้ไม่ตาย”

วันต่อมา ฉันรดน้ำต้นไม้แด่จันทร์ที่ระเบียงตามปกติ และเพิ่งนึกขึ้นมาได้ว่าไม่มีเจ้าบอลลูนที่ต้องห่วงใยนักหนาอีกแล้ว เกิดความรู้สึกโล่งอกขึ้นมาทันทีอย่างไม่เคยคิดมาก่อน ความรู้สึกนี้สัมผัสใจอย่างจริงจัง

พระพุทธเจ้าสอนว่า

“คนที่มีโคก็ห่วงใยโค คนที่มีทรัพย์ก็ห่วงทรัพย์ คนที่ไม่มีอะไรก็ไม่ต้องห่วงอะไร”

ไม่ต้องห่วงอะไร มันโง่งอย่างนี้เอง ฉันรู้สึกดีใจที่ได้สัมผัสกับสิ่งที่พระพุทธเจ้าสอน คราวนี้รู้จริงไม่ใช่รู้จำ

ระยะหลังฉันพยายามกลั่นออกกลั่นใจ ไม่ซื้อดอกไม้ต้นเล็กๆ เป็นไม้ล้มลุก สีสดสวยมาปลูก เพราะมันมักจะอยู่ไม่นานก็ตาย สามีฉันบอกให้ซื้อไม้ใหญ่มาปลูก ประเภทปลูกแล้วอยู่เลยอยู่ไปนาน ไม่ต้องดูแลมาก ไม่ต้องเศร้าบ่อย แม้แต่คนขายต้นไม้ที่คุ้นเคยกันก็บอกว่า “พี่อย่าซื้อไปเลย ไม้พวกนี้มันแค่ประดับแคะโซว์ สองสามเดือนก็ตาย ต้องปลูกใหม่”

ความที่หลงใหลในสีสัน ทำให้ยากเหลือเกินที่จะเจรจา ‘ขอหย่า’ ยากเหลือเกินที่จะตัดใจจาก ไม่ชอบกลับมาบ้าน ใจอ่อนระทระทวยยามมองสีสันของดอกไม้

เคยมีหนังเรื่องหนึ่ง พระเอกไม่อยากจะอยู่กับสาวที่ในอดีตเคยมีวันดีๆ ด้วยกันมาก่อน เพราะตอนนี้เขาแต่งงานแล้ว เมื่อได้พบกันอีกครั้ง สาวเจ้าชวนเขาไปดินเนอร์ส่วนตัว แต่เขาปฏิเสธเธอเอ่ยว่า

“เรามีความทรงจำที่ดีต่อกันไม่ใช่หรือคะ”

เขาพยักหน้า เจ็บไปครู่หนึ่งและกล่าวอย่างหนักแน่นสุขุม ด้วยใบหน้าขรึมหล่อสมเป็นพระเอก

“ไม่ว่ามันจะดีแค่ไหน ความทรงจำบางอย่างก็จำเป็นต้องลืมไป”

ฉันเบือนหน้าจากดอกไม้สีสวย รีบเดินกลับไปทิ้งรถอย่างไม่หันกลับมาอ้อยสร้อย ฉันจะต้องฝึกใจอย่างที่หลวงพ่อบุญเทศน์

“ฝึกใจอย่าให้ยินดียินร้าย ค่อยๆ ฝึกไป”

เจ้าดอกไม้สีสวยเอ๋ย ยังมีต้นไม้มที่มีทั้งดอกสวยกลิ่นหอมและยืนต้นอีกมากมายที่จะให้ฉันปลูกได้และไม่ต้องพบความเศร้าบ่อยๆ

เจ้าดอกไม้ล้มลุก ฉันไม่อยากจะคอยล้มลุกอย่างเจ้าไปด้วยหรอกนะ เจ้าเป็นความทรงจำดีๆ ที่ฉันจำเป็นต้องลืมไปเสียแล้ว

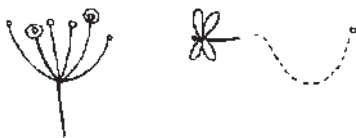

< ผีเสื้อแสนสวย

ตอนที่ฉันเกิด แม่เล่าว่าฉันเป็นเด็กที่คล่องตัวมากทั้งที่เป็นท้องแรกของแม่ พอถึงเวลาฉันก็ปุดออกมาแล้วไม่ลำบากเหมือนคนอื่นเลย ฉันว่าตอนนั้นพระเจ้าคงกำลังยุ่งเลยหายใจแรงๆ ให้ฉันเกิดเกิดมาให้เสร็จๆ ไป ต่อมาพอท่านว่างแล้วคงนึกถึงฉันขึ้นมาได้ เลยหยดน้ำทิพย์มาให้พรฉันหน่อย จากเด็กที่อะไรง่ายๆ ให้กลายเป็นคนมีอะไรเป็นโล้เป็นพายกับเขาหน่อย แต่บางทีน้ำทิพย์หยดนี้คงจะหยดใหญ่ไปหน่อย เพราะฉันไม่ได้แค่เป็นโล้เป็นพาย แต่เป็นหางเสือเรือหางยาวที่ใจร้อนจนเครียดและบ้าเรื่องความยุติธรรม ความเป็นเหตุเป็นผล ความสมบูรณ์แบบ ความบ้าสิ่งเหล่านี้ทำให้ฉันเต็มไปด้วยความไม่สมบูรณ์แบบ เช่นพูดตรงจนเพื่อนกระเจิงเป็นต้น

ฉันเริ่มรู้จักเก็บกักคำพูด รู้จักคุยกับตัวเองในใจก่อนว่าจะพูดเรื่องนี้ตอนนี้กับคนนี้ ตี๋มัย พูดแล้วน่าจะยังไม่เกิดประโยชน์ เก็บไว้ก่อนดีกว่า ทำนองนี้ เมื่อได้ค่อยๆ ให้ธรรมชาติซึมซาบผ่านผิวหนังเข้าสู่หัวใจ (หมายความว่าใช้เวลานานมากกกก)

มีนิทานเรื่องหนึ่งที่ทำให้ฉันเห็นความดีงามของข้อบกพร่อง หรืออีกนัยหนึ่งชีวิตไม่ต้องสมบูรณ์พร้อมก็ได้

ทุกๆ วันชายหนุ่มหาบน้ำไปใหญ่ไปตักน้ำที่แม่น้ำ ถึงใบชาຍสมบูรณ์ดี แต่ถึงใบขวารั่วกว่าเขาจะเดินไปถึงบ้าน น้ำก็พร่องลงไ้มากมาย เจ้าถึงใบร่วพูดกับเขาว่า มันเสียใจที่ทำงานได้ไม่เต็มที่ แต่เขากลับตอบว่า

“ไม่ต้องเสียใจ เจ้าไม่สังเกตหรือว่า หยดน้ำที่ร่วลงไปตามทางเดินกลับบ้านนี้ ทำให้มีดอกไม้ขึ้นสวยงามตลอดทาง”

ความบกพร่องไม่ได้ทำให้สิ่งนั้นไร้ค่าโดยสิ้นเชิงหรอก เพียงแต่จะเปลี่ยนไปมีความหมายกับสิ่งใดแทน หรือก่อเกิดสิ่งใดแทน หรือแม้แต่สอนใจเราให้ลดตัวลดใจลง ยอมรับที่จะอยู่กับความบกพร่องนั้นอย่างไม่ทุกข์ที่มีคุณค่ามากพอแล้ว แน่نون, เราต้องทำทุกอย่างให้ดีที่สุด แต่ก็เชื่อว่าผลที่รับจะสมบูรณ์พร้อมที่สุดไม่ หากเรายอมรับได้ เราก็จะวางได้ แล้วชีวิตก็จะได้หายใจอย่างผ่อนคลายลง หลุดพ้นจากความเครียด

คราวหนึ่งเมื่อฉันรับงานของอาจารย์ยวดี อินทสระ มาทำ ท่านรู้จักฉันดีว่าจะทุ่มเทมากมายน แต่ท่านก็รู้ว่างานที่ฉันจะไปทำนั้น วัตถุประสงค์ต้องขึ้นกับคนอื่นหลายคนที่ไม่มีความจำเป็นต้องให้ความร่วมมือ ซึ่งอาจทำให้งานไม่สามารถลุล่วงได้ ท่านบอกกับฉันตั้งแต่รับงานเลยว่า

“ทำเท่าที่ทำได้ก็พอนะลูก”

คำอนุญาตของท่านนี้ทำให้ฉันผ่อนคลายลงมาก และเป็นช่วงเวลาที่ฉันกำลังฝึกตัวเองกับทุกๆ เรื่องที่ไม่อาจสมบูรณ์แบบได้อย่างใจ ฝึกตัวเองให้อยู่กับความไม่สมบูรณ์แบบได้โดยไม่ทุกข์ ฝึกให้เห็นความสมบูรณ์แบบของข้อบกพร่อง และฝึกมองข้อบกพร่องของความสมบูรณ์แบบ

เมื่อปลูกต้นไม้ในสวนเป็นครั้งแรก ฉันกลัวเสมอว่า
ต้นนั้นจะตาย ต้นนี้จะตาย ฉันต้องกอดตัวเองให้ยอมรับ
ให้ได้ว่าธรรมชาติต้นไม้ย่อมตายได้ ถ้าทำดีกับมันแล้วมันยัง
จะตายก็ให้มันตายไป

คนงานดี ๆ อยู่ ๆ ก็จะไปเป็นเจ้าสาว เรื่องอย่างนี้
สุดจะคัดค้าน ต้องยอมรับว่าคนมาอยู่กับเราก็เหมือน
ก้อนเมฆ ลอยมาแล้วก็ลอยไป ยังไม่มีใครเคยเกี่ยวก้อน
เมฆไว้ได้

หลังๆ นี่สามีของฉันพูดประโยคเดียวกับทุกเรื่อง
ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันว่า

“ช่างเถอะ ฟ้ากำหนดไว้แล้ว”

เป็นคำที่ดีมาก ฉันพยายามนำมาใส่ในเซลล์สมอง
เพื่อปล่อยวางทุกสิ่งตามที่ธรรมะสอน มันช่วยให้ชีวิตของ
ฉันเบาสบายขึ้น บางทีเวลาที่เนิ่นนานหรืออีกนัยหนึ่ง
อยู่มาจนแก่ขนาดนี้ หยดน้ำทิพย์ของพระเจ้าหยดนั้นคงจะ
ระเหยหายไปกว่าครึ่งค่อนแล้ว ทำให้ใจฉันลดลงจาก
ทางเสือเรือหางยาวลงมาเหลือโล่เหลือพายตามที่พระเจ้า
คาดหวัง ฉันเริ่มมีความสุขและสนุกกับความไม่ต้องคาดหวัง
ความสมบูรณ์แบบอีก อะไรก็ได้ ยังไงก็ได้ สนุกดี

หลวงพ่พุททาสสอนการใช้ชีวิตไว้ว่า
“ตกรอกไปพลาง คว้านิพพานไปพลาง”
ชีวิตจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับความคิดที่เราใส่ลงไป
มากกว่าอย่างอื่น ถ้าคิดในด้านดีก็เห็นแสงสว่าง ถ้าคิดแต่
สิ่งไม่ดีโลกก็มีมดมน

หญิงสาวคนหนึ่งกำลังจะฆ่าตัวตายในห้องน้ำ เธอ
คลานอยู่ที่พื้น มีอาวุธอยู่ในมือ ทันใดนั้นเธอก็เห็นแสง
ลอดเข้ามาทางรอยแตกของห้องน้ำ เธอคิดว่าการมีรอย
แตกทำให้แสงส่องเข้ามาได้ ชีวิตที่พบความทุกข์ต้องพบ
ทางออกได้ เธอเลิกล้มการฆ่าตัวตาย ตั้งสติกับตัวเองและ
ตัดสินใจออกค้นหาความหมายของชีวิตในต่างแดน ใน
ที่สุดก็พบธรรมะเยียวยาจิตใจและมีความสุข เธอกล่าวว่า
พระเจ้าคือความสมบูรณ์แบบที่ซึมซับได้

เดล เทอร์เนอร์ (ฉันไม่รู้ว่าใคร) กล่าวว่า
“บทเรียนที่ดีที่สุดบางบทเรียน เรียนรู้มาจากความ
ผิดพลาดในอดีต ข้อผิดพลาดในอดีตเป็นปัญญาของ
อนาคต”

ฉันได้ฟังเรื่องเล่าสั้นๆ จากหนึ่งเรื่องหนึ่ง

ชายหนุ่มแต่งงานกับหญิงสาวคนหนึ่ง หลายปีต่อมา เขาไปรบในสงครามแล้วก็ได้ข่าวในสนามรบว่า ภรรยาของเขาเป็นฝีดาษและเสียชีวิตแล้วจากโรคนั้น เมื่อเขากลับมาถึงบ้าน เพื่อไม่ให้ภรรยาเสียใจ เขาก็พูดกับภรรยาว่า

“ฉันเจ็บตา”

และจากนั้น เขาก็พูดว่า “ฉันตาบอดเสียแล้ว”

ทั้งสองอยู่ด้วยกันต่อมานานถึง 12 ปี ภรรยาก็เสียชีวิต หลังจากนั้นเขาจึงได้ลืมตา

ฟังแล้วประทับใจ ความไม่สมบูรณ์แบบที่เกิดขึ้นภายหลัง เผยให้เห็นความรักอันมากมายได้อย่างงดงาม เรื่องเหล่านี้ช่วยให้กำลังใจแก่เราได้ ฉันจึงไปค้นสมุดจดเล่มเล็กๆ ที่คอยจดข้อความดีๆ ไว้ออกมาอ่านอีกครั้ง

วิเวียน สตริงเกอร์ โค้ชหญิงบาสเกตบอลหญิงของ تیمโรงเรียนมัธยมหญิงในสหรัฐอเมริกา พูดถึงเรื่องที่คนเราชอบบ่น

“พ่อของฉันหาเสียร้องครวญคราง แต่ไม่เคยบ่น ฉันเป็นใคร ขาดแล้วยังจะบ่นอะไรได้”

คาลิล ยิบราน กล่าวว่า

“จิตวิญญาณที่แข็งแกร่งที่สุด กำเนิดจากความทุกข์ทรมาน ผู้คนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเต็มไปด้วยรอยแผลเป็น”

ฟรังซัวส์ ลา โรช โปโคลท์ นักเขียนชาวฝรั่งเศส กล่าวว่า

“ความบกพร่องและความผิดพลาดของจิตใจก็เหมือนกับบาดแผลตามร่างกาย แม้ว่าจะได้รับการรักษาจนแผลนั้นหายแล้วก็จะยังมีรอยแผลเป็นอยู่”

เจสสิก้า หญิงสาวที่ถูกกระสุนที่สมอง หมอผ่าตัดเปิดกะโหลกเพื่อรักษาสมองส่วนที่โดนกระสุน ระหว่างนั้นเพื่อไม่ให้กะโหลกเสียหาย หมอเอาส่วนกะโหลกชิ้นนั้นไปเก็บไว้ที่ห้องเป็นเวลา 4 เดือน กว่าเธอออกมาและปิดกลับไปก็ศีรษะตามเดิม

“มันเจ็บมาก แต่ไม่จำเป็นต้องยอมแพ้”

เธอมีกำลังใจที่จะผ่านพ้นวิกฤติไปด้วยความเข้มแข็ง

นิทเช่กล่าวว่า

“เมื่อคุณจ้องมองลงไปที่ก้นบึ้งของนรก มันก็จะจ้องคุณกลับมา”

ฉันว่าเจสสิก้าต้องมองสวรรค์ตลอดเวลาแน่ๆ

ถ้าไม่มี ‘ความไม่สมบูรณ์แบบ’ ก็จะไม่มีความ ‘ความสมบูรณ์แบบ’ ทุกอย่างต้องเกิดเป็นของคู่กันเหมือนดำกับขาว มีดกับสว่าน ดีกับเลว ดีใจกับเสียใจ ทุกอย่างมีความเป็นตัวของตัวเองและก่อให้เกิดสิ่งต่อไปติดตามมา นี้มองอย่างโลกๆ หากมองในทางธรรมมันมีค่าเท่ากัน คือมีความไม่เที่ยง ไม่คงอยู่เท่ากัน ดีใจเดี๋ยวก็หายไป เสียใจเดี๋ยวก็หายไป มีดเดี๋ยวก็หายไป สว่านเดี๋ยวก็หายไป สมบูรณ์แบบเดี๋ยวก็หายไป ไม่สมบูรณ์แบบเดี๋ยวก็หายไป ไม่มีสิ่งใดคงอยู่ชั่วนิรันดร์ ใจหนักเพราะเราไปยึดไปแบกเอาไว้เอง หากวางลงได้ใจก็เบา หากแบกไว้นานก็หนักนาน หากวางได้เร็วก็เบาเร็ว ต้องถามตัวเราเองว่าต้องการมีชีวิตแบบใด ถ้าเลือกที่จะต้องสมบูรณ์แบบทุกเรื่องก็จะต้องแบกรับความห่วงใยหนักหน่อย

และเมื่อได้สิ่งใดที่สมบูรณ์แบบถูกใจแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือรักษาความสมบูรณ์แบบนั้นไว้ให้คงทน เป็นความเหนียวพอสมควรที่เรามอบให้กับตัวเอง เพราะกำลังทำสิ่งที่ตรงข้ามกับสัจธรรมคือความไม่เที่ยงไม่คงทน

ถ้าอยากมีชีวิตที่เบาสบายก็ต้องยอมรับความบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นได้ เหมือนถึงน้ำที่รั่ว แม้มันจะทำงานได้เพียงครั้งเดียว แต่อีกครึ่งหนึ่งของมันก็ทำให้ริมทางเดินงดงามด้วยดอกไม้

○ เสียงไวโอลินที่ริมแม่น้ำ

< สร้อยอินทนิล

พระอาจารย์ชยสาโรเคยกล่าวไว้ว่า...

“จิตที่เต็มไปด้วยธรรมะ
เป็นจิตที่มีความสร้างสรรค์มาก
เพราะไม่มีอะไรบกพร่อง
พร้อมที่จะช่วยคนอื่นได้
โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
เขาจะรักหรือไม่รักเรื่องของเขา
แต่เราจะให้”

คำสอนนี้เป็นกำลังใจแก่ฉันอย่างมาก รู้สึกว่าอบอุ่น
รู้สึกว่ามีผู้เข้าใจ แน่แน่นอนเพราะฉันยังเป็นปุถุชนที่ย่อม
ชอบแก้ตัวกลัวคนว่าอยู่เหมือนคนอื่น ๆ ทั่วไป อยากดีไป
ทุกอย่าง ว่าอย่างนั้นเถอะ

เมื่อตอนที่ฉันตัดสินใจทำหนังสือเรือนธรรม
ใหม่ๆ เมื่อ 6 ปีก่อน ฉันพบคำถามที่เป็นครูช่วยฝึกใจอยู่
หลายครั้ง วันนี้เมื่อมองย้อนกลับไปและลองเอาธรรมะเข้า
จับว่าอะไรทำให้เกิดคำถามเหล่านั้น ก็คิดว่าเป็นโลกธรรม
8 นั่นเอง คือมีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ สรรเสริญ
นินทา สุข ทุกข์ โลกธรรม 8 ติดอยู่ในปอด ทำให้เราหายใจ
ออกมาเป็นคำถาม

“ทำไมถึงทำห้องสมุดธรรมะ”

“ดีกมันว่าง”

“ทำไมไม่ให้เขาเช่า” (เสื่อมลาภ)

“กลัวเขาไม่หนี ไม่จ่าย”

“ใครจะมา” (นินทา)

“คน”

“อยากดังเหรอ” (สรรเสริญ)

“ไม่อยากเลย ดังแล้วเสียอิสรภาพ”

“รวยแล้วเหรอ” (มีลาภ)

ฉันเอาตัวเลขหนี้ 30 ล้านให้ดู

“อวดรวยเหรอ” (มียศ)

“อวดกับใครล่ะ แทบไม่มีใครรู้ว่านี่ดีที่เรา”

“ทำไมไม่ใช้หนี้ให้หมดก่อนค่อยทำบุญ” (ทุกข์)

“กลัวตายก่อน”

“ทำไมไม่เก็บค่าบริการ” (เสื่อมลาภ)

“อยากให้”

“ทำบุญแบบนี้เบียดเบียนตัวเองหรือเปล่า” (ทุกข์)

“เปล่า บอกแล้วว่าตึกมันว่าง”

“ทำไมไม่ขายตึกใช้หนี้” (สุข)

“งกมั่ง”

คำถามที่ทำให้อยากร้องเพลงโบราณ “โอย โอย ปวดใจ...”

“เดือนนี้ ได้กำไรหรือเปล่า”

ดั่งสายน้ำไหลรินๆ เรื่อยๆ ผ่านแก่งเชี่ยว ได้พบ
บึงน้ำเล็กนึ่ง ฉันสมัครเข้าฝึกอบรมสมาธิที่สถานที่เล็กๆ
แห่งหนึ่งเป็นเวลา 8 วัน และร่ำพียงอยู่ข้างกอดดอกไม้ขณะ
รอรถกลับในวันสุดท้าย ฉันมองไปรอบๆ สถานที่และ
รู้สึกว่

“ดีจังนะ มีสถานที่อย่างนี้ให้คนมาปฏิบัติธรรมได้
เป็นบุญแท้ๆ ไม่มีวันที่เราจะมีโอกาสอย่างนี้หรอก”

หลายปีต่อมา วันหนึ่งฟ้าก็บันดาลบันดาลใจให้สามี
เกิดอยากย้ายอพยพออกไปจากตึกตื้อๆ ความอยากก็
เบาๆ แค่ว่าหาตึกให้เช่าไปรอบอำเภอกว้างวันจนเจอ
ดั่งนั้นจู่ๆ ตึกอพยพก็ว่าง ฉันจึงคิดทำห้องสมุดธรรมะ
ขึ้นมา และมีการเชิญอาจารย์มาสอนธรรมะทั้งภาคปริยัติ
และปฏิบัติ เพียงคิดก็มีความสุขแล้ว ไม่ได้คิดด้วยซ้ำว่า
เป็นการทำบุญ สิ่งที่เกิดขึ้นจริงๆ ก็คือได้ตอบแทนกรุงเทพฯ
เมืองเกิด เมืองที่ให้ความสุขเรามาตลอดชีวิต จนบอกได้
ว่าฉันรักกรุงเทพฯ

มีความสุขจังเลยที่เห็นคนมากมายที่เราไม่รู้จักมาอยู่
ร่วมกัน ปฏิบัติธรรมอย่างตั้งใจตั้งใจ บ้างก็มาหยิบหนังสือ
กลับไปอ่านที่บ้าน บ้างก็มาเรียนปริยัติ นั่งฟังอาจารย์
บรรยายตาแป๋ว อาจารย์ก็บรรยายธรรมอย่างตั้งใจตั้งใจ
เหลือเกิน แสนดีจริงๆ

เสียงหนึ่งยังคงดังมา สะเทือนให้หัวใจ
เล็กๆ ร้าวรอน เหมือนไม้จิ้มฟันตำเหงือก

“ทำ ทำไม มีแต่จ่าย มีแต่จ่าย ศาสนา
คือยาเสพติด คนเข้าศาสนามีแต่จ่าย มีแต่
จ่าย”

ตอนนี้สายน้ำไหลผ่านหินก้อนนี้ได้โดยไม่
กระแทกแตกเป็นกระเซ็น แต่ไหลเลื่อนเรียบ
นิ่งระริกกระริกสบายๆ

“ไม่ใช่เป็นการจ่าย แต่เป็นการให้”

ความสุขคือการได้ให้สิ่งหนึ่งออกไปอย่าง
เต็มใจ อาจมีปฏิกิริยารับรู้กลับมาหรือไม่ก็ได้
แต่สิ่งที่เรารู้คือเราได้ให้อย่างที่ใจต้องการ
เมล็ดพันธุ์แห่งธรรมะได้งอกงาม ผลิบาน มีคน
มามีความสุขอยู่ที่ใต้ต้นธรรม มีผลธรรมให้คน
ได้กินกันอิ่มใจไปเรื่อยๆ ยาวนาน มีรอยยิ้มที่
ย้อนกลับมาเป็นความชื่นบานของใจเรา

ฉันได้ดูสารคดีเรื่องหนึ่ง ซึ่งทำให้ฉันรู้สึก
ซาบซึ้งประทับใจมาก ฉันอยากจะเล่าให้คุณฟัง

ที่เมืองนานกิง ในประเทศจีน มีกำแพง
เมืองที่มีอายุเก่าแก่ถึง 600 ปี เป็นกำแพง
โบราณที่ยาวที่สุดที่ยังหลงเหลืออยู่ ในการ
บูรณะปรับปรุงทัศนียภาพในช่วงบริเวณหนึ่งที่
เรียกว่า กุ้ยเหลียง จะต้องมีการย้ายชุมชนที่ตั้ง
บ้านอยู่ข้างกำแพงออกไป เมื่อจัดทำเป็นสวน
สาธารณะแล้ว กำแพงที่ถูกบดบังอยู่ก็โดดเด่น
เป็นสง่าออกมา สวนนี้เป็นลานโล่ง ด้านหลัง
เป็นกำแพงใหญ่ ด้านหน้าเป็นแม่น้ำฉินหวาย
ไหลผ่าน

ชายคนหนึ่งชื่อ จางฟู่หยง เป็นพนักงาน
ขับรถของกรมไปรษณีย์ เขาขี่ไวโอลินขณะที่
เลื่อนไหลไปบนรองเท้าสเก็ตราวกับล่องลอยไป
บนลานกว้างนั้น

มีผู้คนถามเขาเหมือนกันว่าเขาขี่ไวโอลิน
ให้ใครฟัง

เขาตอบว่า “ผมขี่ไวโอลินให้กำแพงอายุ
600 ปีฟัง ผมขี่ไวโอลินให้แม่น้ำฉินหวายที่ไหล
มาเป็นพันๆ ปีฟัง”

นี่เป็นความสุขจริงๆ เลย บางอย่างที่เราทำนั้น
มีความหมายสำหรับเราคนเดียวก็เพียงพอแล้ว ถ้าจะมี
คนอื่นร่วมความสุขใจด้วยก็ดีเพิ่มขึ้น

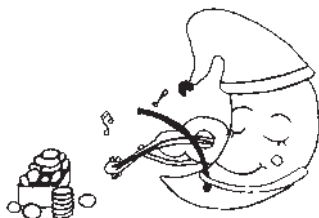
ฉันหัวเราะในใจ เมื่อนึกขึ้นมาได้ว่า ถ้าเล่าให้ ‘คน
นั้น’ ฟัง เขาจะต้องพูดว่า

“ทำไม ไม่เห็นได้อะไร จะบ้าเหวอ สีไวโอลินให้
แม่น้ำฟัง เพื่อเจอ ทำไมไม่เปิดกล่องไวโอลินไว้รับดั่งค์”

นึกแล้วฉันก็ขำยิ่งขึ้น รู้สึกอารมณ์ดี

หลวงพ่อบุทธทาสบอกว่า “เช่นนั้นเอง”

คนที่เป็นอย่างนั้นก็ย่อมคิดอย่างนั้น ไม่อาจคิดอย่าง
อื่นได้ ถ้าเรามองอย่างธรรมดา นั่นคือความเห็นของเขา
แม้จะไม่ตรงกับของเรา ถ้าเราไม่คิดจะไปเปลี่ยนแปลง
ความคิดของเขา เราก็ไม่ทุกข์อะไร ก็เป็นเพียงภาพหนึ่งที่
เรานั่งมองอยู่ตรงนี้ก็เท่านั้นเอง

เรื่องนี้ทำให้ฉันนึกเปรียบเทียบกับข้อความตอนหนึ่งของหนังสือ ‘ลี้กลงไปในภาพเซน’ *

ข้างนอกนั้นที่ไหนสักแห่งมีผาชันแห่งหนึ่งตั้งตระหง่านอยู่ ไม้สองกิ่งปรากฏขึ้นในคลองจักษุของเรา และนกเล็กๆ ตัวหนึ่งจับอยู่อย่างเงิบๆ ไม่สนใจกับสิ่งที่อยู่บนเขาหรือในป่าไผ่เบื้องหลังหรือห้วงเหวที่อยู่ข้างหน้า

ความสำคัญของใบไผ่หรือนกอยู่ที่ไหน ? มันถามนักรี ? หรือว่ามีประโยชน์ ความคิดที่กระหายอยากจำแนกประเภทพยายามจะจัดหมวดหมู่มัน แต่ไร้ผล ก่อนที่ชั่วขณะอันไม่มีที่สิ้นสุดนี้จะหยุดนิ่งในช่วงเวลาอันกำหนดไม่ได้นี้ ความคิดนี้ก็ตกอยู่ในความเงิบ

กิ่งไผ่ นก และยอดหน้าผาเป็นอยู่เช่นนั้น มันดำรงอยู่ในฐานะที่เป็นกิ่งไผ่ นก และยอดผา มันเป็นอย่างนั้นเอง ไม่ได้มาจากไหน ไม่ได้จะไปไหน ท่ามกลางความว่างเปล่าอันลึกล้ำสุดหยั่งได้นั้น พวกมันเกิดขึ้นในรูปแบบอันสุดคณานับจากความว่างเปล่าและจมกลับลงสู่ความว่างเปล่า ไม่ว่าใหญ่ เล็ก เคลื่อนไหวได้ หรือเคลื่อนไหวไม่ได้ แต่ละสิ่งละอย่างเหล่านี้ล้วนแต่แสดงออกถึงธรรมชาติของมันเอง

คุณเองก็เช่นเดียวกัน คุณสามารถนั่งอย่างเงียบๆ เหมือนกับนก กิ่งไผ่ และยอดผาได้หรือไม่ คุณสามารถรู้สึกได้หรือไม่ว่าตัวเองเป็นรูปแบบอันหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นจากพลังงานที่ไร้รูปแบบและเป็นส่วนหนึ่งของมัน และมันดำรงอยู่ได้ด้วยตัวเอง ต่างหากจากการจำแนกประเภทใดๆ ก็ตามที่ให้แก่มัน ? คุณพึงตระหนักรู้เหมือนกับยอดผา กิ่งไผ่ และนก โดยหยุดนิ่งอยู่ในช่วงเวลาอันกำหนดไม่ได้จะได้หรือไม่ ? เป็นสิ่งที่ไร้อัตรา แค่ว่าดำรงอยู่ในรูปแบบที่ไร้รูปแบบ และ...

* ลีกลงไปในภาพเซน Stewart W. Holmes และ Chimyo Horioka เขียน, 'เหล่าซือ' แปลและเรียบเรียง เมษายน 2531

ที่กิ่งไผ่ใบ

อีกาดัวหนึ่งเกาะอยู่

ในยามเย็นของฤดูใบไม้ร่วง

- บาโซ

ช่วงเวลาที่ไร้กาลเวลาอีกครั้งหนึ่งให้เราได้ลิ้มรส และ
ผืนมันเข้ามาในเซลล์ประสาททุกเซลล์ของเรา

สรรพสัตว์ทั้งสิ้น

ต่างกระเสือกกระสน

กลางเหล่าดอกบาน

- อีสสะ

ดอกไม้บานอย่างเจียบเจียบ มนุษย์กระเสือกกระสน
ดิ้นรน เอาละมันบาน เรากระเสือกกระสน ทั้งหมดก็
เท่านั้นเอง -- อีสสะพูด

กบตัวหนึ่ง

มองดูทิวเขา

อย่างเจียบๆ และสงบ

ที่จริงอิสสะ กำลังเล่นสนุกเล็กๆ น้อยๆ โดยมีกบและกวีชาวจีนที่ถูกทักท้วงเอาไว้ว่าค่อนข้างจะ ‘ลึกลับ’ สักหน่อยหนึ่งเป็นเป้า และมีเราเป็นเป้าด้วย -- ถ้าเราถือเอาการนั่งเฉยๆ เป็นเรื่องจริงจังมากเกินไป การกระเสือกกระสนดิ้นรนก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติของเราด้วยเหมือนกัน

ฉันประทับใจกับเรื่องนี้ตรงที่เผยให้เห็นถึงความแท้จริงของชีวิตในนาที่ที่กำลังเกิดขึ้น นาที่นั้น กิ่งไม้ นก หน้าผา เป็นอยู่เช่นนั้นเอง ถ้าเรากำลังจะเจ็บปวดกับใครสักคน เพียงแต่เรามองเห็นภาพได้ เห็นความจริงได้ เรื่องอยู่ตรงนี้เกิดขึ้นแล้ว เหมือนหน้าผา เขาอยู่ตรงนั้นส่งเสียงมาเหมือนเสียงไฟไหม้ลู่ลม ถ้าเราเป็นนกที่เพียงแต่อยู่ในภavnั้น ณ นาที่นั้นที่ไม่สนใจป่าไม้เบื้องหลังและหุบเหวเบื้องหน้า ก็ไม่มีอะไรน่าเศร้าหมองอีกต่อไป

ทุกอย่างมีธรรมชาติของตัวเอง
และก็จริงอย่างที่หนังสือ *ความสุข
ไม่ได้หายไปไหน* แควหาให้เจอ ของ โจโกะ
นักเขียนชาวอเมริกัน ที่ว่า
“โลกนี้มีอยู่ 3 เรื่อง เรื่องของฟ้า
เรื่องของเขา และเรื่องของเรา”

สำหรับเรื่องนี้ เรื่องของเราก็คือ
“ใครจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา
เราจะให้”
ใครจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา
เราจะสืโวโกลินให้แม่น้ำฟิง

○ เลือ ก ง ่ า ย ๆ ส บ า ย จั ง

< ชงโคซอลแลนด์

มีคำถามหนึ่งซึ่งมักจะพบเสมอ เพราะมันฟังดูเหมือนเท่ และเป็นคำถามที่ฉลาดแหลมคม

“ถ้าย้อนเวลากลับไปได้ มีเรื่องใดในชีวิตที่คุณคิดอยากจะเป็นเปลี่ยนบ้างไหม”

ฉันไม่ชอบคำถามนี้หรอก รู้สึกว่ามันไร้สาระ ในเมื่อเรารู้กันอย่างแน่นอนว่ามันเป็นไปไม่ได้ มันถูกผลักไปอยู่ในอดีตแล้ว และคำถามนี้ไม่สามารถทำให้อายุของผู้ตอบคงที่ ขณะที่ย้อนเวลาไปเปลี่ยนแปลงชีวิตของตัวเอง

ขณะที่คุณอายุ 50 คุณอยากจะกลับไปเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจตอนอายุ 20 โดยใช้วิจารณญาณของคนอายุ 50 ได้หรือ ?

ถ้าให้เป็น ‘ความเหมือนจริง’ แล้วเมื่อย้อนเวลากลับไป อายุต้องลดตามไปด้วย

ดังนั้นด้วยอายุ 20 ด้วยประสบการณ์ขนาดนั้น ด้วยความคิดของเวลานั้น ด้วยสิ่งแวดล้อมของยามนั้น คุณก็คงทำเหมือนเดิม เพราะสิ่งที่คุณได้เคยทำลงไป ย่อมมาจากการเลือกตัดสินใจที่ดีที่สุดแล้ว ไม่เช่นนั้นคุณคงไม่ทำ

และถึงอย่างไร ทุกประสบการณ์ของวัยชีวิต ทุกความถูกต้อง ทุกความพลาดพลั้ง ทุกบาดแผลและรอยขีด ทุกเสียงหัวเราะและหยาดน้ำตาก็ล้วนเป็นนั่งร้านที่ก่อร่างสร้างอาคารแห่งความเป็นเราในวัยปัจจุบันทั้งสิ้น

คำถามจึงควรเป็นว่า

“เมื่อมองย้อนกลับไปในอดีต มีเรื่องใดบ้างที่ให้การเรียนรู้ชีวิตกับคุณมากที่สุด และส่งผลให้คุณมีวันนี้”

บางทีคำตอบอาจให้ประโยชน์แก่เรามากขึ้น

มีหนึ่งเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับเครื่องย้อนเวลา เมื่อนางเอกตาย พระเอกก็เข้าไปในเครื่องเพื่อย้อนไปยังเวลาก่อนนางเอกตาย

ครั้งแรกนางเอกถูกผู้ร้ายจีรังทรพย์และทำร้ายจนตาย พอพระเอกไปช่วย นางเอกรอดพ้นจากผู้ร้าย แต่ก็ตกใจวิ่งหนีไปโดนรถชนตาย

สองสามครั้งที่พระเอกย้อนเวลาไป แต่ทุกครั้งก็จบลงด้วยการตายของคนรัก

ในที่สุดเขาก็ยอมรับว่า เขาเปลี่ยนแปลงอะไรไม่ได้ เขาเพียงแต่เปลี่ยนแปลงวิธีการเท่านั้น แต่ผลลัพธ์ยังคงเดิม

เขาจึงกลับมาและดูแลเอาใจใส่นางเอกมากขึ้นเพื่อถนอมเวลาอันแสนสั้นให้ดำเนินไปอย่างมีค่ามากที่สุดก่อนจากกัน

อีกเรื่องหนึ่งที่สะอิดใจฉันมาก เพราะนี่ไม่ถึงเหมือนกับที่พระเอกนึกไม่ถึง

พระเอกเรื่องนี้ย้อนเวลากลับไปและพบว่าจะมีสงครามที่น่ากลัว ประธานาธิบดีจอห์นสันจะพ่ายแพ้ด้วย เขาจึงพยายามจะแอบเข้าไปพบประธานาธิบดีเพื่อขอให้ยุติสงคราม ผู้คนจะได้ไม่ต้องเดือดร้อนและท่านจะได้ไม่ต้องแพ้ ประธานาธิบดีถามว่าเขาส่งทหารไปเท่าใดเขาจึงได้แพ้ เมื่อทราบแล้ว แทนที่จะยุติความโหดร้ายอันนำความสูญเสียมาให้ ท่านกลับพูดว่า

“ฉันคงส่งทหารน้อยไป ฉันจะต้องส่งทหารไปมากกว่านี้”

ชีวิตคือการเลือกอยู่ตลอดเวลา เลือกที่จะกลับไป
แก้ไขอดีตหรือไม่ไป เลือกที่แก้ไขหรือไม่แก้ไข อยู่ใน
ปัจจุบันก็เลือกที่จะทำหรือไม่ทำ มันเป็นการตัดสินใจ
จนบางทีเราก็ไม่ได้สังเกตว่านี่คือการเลือก

บางครั้งการไม่เลือกทำให้มีปัญหา

ลิสงขนต้นปีบสูงมากเข้ามาปลูกที่ข้างบ้านซึ่งเป็น
สวนเล็กๆ ชนิดปลูกต้นเดียวจบ มาถึงก็ลงมือปลูกแล้วก็
นั่งดูด้วยความชื่นใจ ทั้งๆ ที่มันยังมีแต่กิ่งเปล่าแก้งก้าง
ต้องรอเวลากว่าใบใหม่จะมา

แม่นั่งมองเงียบๆ ไม่ยิ้ม

วันรุ่งขึ้นแม่บอกว่า “อาโกว (น้องฟอที่เป็นหมอดู
- น้องเป็นหมอดูไม่ใช่ฟอ) บอกว่าอย่าปลูกต้นไม้ใหญ่ใกล้
บ้าน”

อีกวันรุ่งขึ้น แม่ก็บอกว่า “เห็นว่ายายหนูที่พาไปซื้อ
ต้นไม้ นั้นเก่งนัก ทำไมซื้อไม้แก่มา”

หลังวันรุ่งขึ้น แม่ก็บอกว่า “ต้นออกสูง โคนมันนิด
เดียว เดี่ยวมันจะล้มลงมา”

ฯลฯ วันรุ่งขึ้น แม่ก็บอกว่า...

ลิสงร้องไห้จนได้ โทรศัพท์ไปหาลูกน้อง

“มีเลื่อยมัย เอามาเลื่อยต้นไม้หนอย จะเอาไปทิ้ง”

แม่ฟังแล้วก็ระบายจน

“อะอะอะไรก็ทิ้ง อะไรก็ทิ้ง เสียเงิน ทิ้งทำไม”
“อ้าว! ไม่เก็บ ไม่ชอบ ไม่ทิ้ง แล้วจะให้ทำยังไง” เสียง
ลิสงอู้ี้เพราะร้องไห้ไปด้วย
แม่เสนอ “ก็ไม่น่าซื้อมาตั้งแต่แรกนี่”
แล้วแม่ก็มีปัญหา เพราะไม่เลือก แม้จะไม่ชอบ
แต่ลิสงเลือกการหมดปัญหา แม้จะเป็นวิธีที่ไม่ชอบ
ก็ตาม

ตามทฤษฎีของผู้รู้สอนว่า เราจะต้องเลือก สมมุติว่า
มีจานของโอกาสใบหนึ่ง มีทองหยิบกับขนมแข่ง เราจะต้อง
เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง และเต็มใจรับผิดชอบกับการเลือก
นั้น เช่นเลือกทองหยิบต้องยอมรับการหวานแสบคอของ
มันได้ จะอ้วนก็ไม่กลัว กลัวอดกิน แต่ชีวิตไม่ได้มีสองขนม
ให้เลือก สิ่งที่เข้ามาในเรื่องหนึ่งมืออย่างเดียว เช่นมี
ทองหยิบอย่างเดียวบนจาน เราต้องหยิบออกมา คือรับ
สิ่งที่ชีวิตยื่นให้ เพราะไม่ว่าเราจะเลือกหรือไม่เลือก
ทองหยิบก็วางอยู่ตรงนั้นแล้ว ฉะนั้น “เราเลือกทองหยิบ
เพราะเราเลือกทองหยิบ” (หรือแม้ทองหยิบมาบังคับให้
เลือกก็ตาม) แค่นั้นก็พอ เราเลือกเพื่อให้จานนั้นว่าง จะ
ได้มืออย่างอื่นเข้ามาวางได้ เรียกว่ามีโอกาสสร้างสิ่งใหม่ให้
เกิดขึ้นได้ ถ้าไม่เลือกก็ไม่มีการว่างให้อย่างอื่นมาอยู่แทน

เปรียวจิตเป็นพนักงานขายที่มียอดขายดีมาก เธอภูมิใจในผลงานของตัวเอง แต่เธอไม่มีเพื่อนเลย ความที่คิดว่าตัวเองเก่งทำให้มีพลังพอที่จะทะเลาะกับคนอื่นไปทั่ว เธอคิดว่าผลงานของเธอเป็นเกราะป้องกันและเป็นตัวประกันให้เธอไม่ตกงานแน่ๆ

สำหรับท่านชายพุดอดทนกับเปรียวจิตทุกวันด้วยความคิดเช่นเดียวกันว่าเธอผลงานดี แต่ในฐานะเจ้านายก็มีหน้าที่ดูแลสันติภาพในบริษัทด้วยเหมือนกัน เมื่อตาซังฝ่ายธุรการของเปรียวจิตสะสมน้ำหนักมากขึ้นพอๆ กับผลงาน วันหนึ่งท่านชายพุดก็เอ่ยออกมาจากความอ่อนใจให้เปรียวจิตไปแสดงลีลาแห่งพลังที่อื่น

เขาต้องเลือกให้มีที่ว่างเพื่อที่จะได้มีคนใหม่มาลงได้ ไม่มีอะไรจะประกันว่าคนใหม่จะดีกว่าคนเก่า ถ้าไม่ดีก็เปลี่ยนคนใหม่อีก แต่ก็เช่นกัน ไม่มีอะไรจะประกันได้ว่าคนใหม่จะไม่ดีกว่าคนเก่า อาจจะดีกว่ามากๆ ก็ได้ ของมันต้องลอง แต่ต้องเลือกก่อน เพื่อให้มีที่ว่าง

เราไม่ต้องเกร็งมากกับชีวิตก็ได้ ปล่อยตามสบายบ้าง
ฉันเคยไปพบหมอเรื่องมีนหัว รู้สึกเหมือนมีถุงแบ่งอยู่ใน
หัวกะโหลก คุยไปคุยมา หมอหนุ่มหน้ามนเหมือนคุณชายน้อย
ในหนังจีนกำลังภายในก็บอกว่า

“คุณไม่ได้เป็นโรคอะไรหรอก ถ้ามันเป็นโรคและเป็น
มานานนับสิบปีอย่างนี้ ถึงจะเป็นๆ หายๆ ก็เถอะ มันก็
ต้องเพิ่มขึ้นหรือมีอาการข้างเคียงเพิ่มขึ้น แต่นี่คุณเป็น
เท่าเดิม บางทีก็หายไป คุณใช้ชีวิตร่วมกับมันมาได้นี่นะ

“สมองไม่ได้เป็นอะไร แต่คุณอาจจะเครียดหรือใช้
ชีวิตซ้ำๆ กันมากเกินไป หมอขอให้คุณออกกำลังกาย
ในสวนสาธารณะ และให้คุณไปในที่ที่คุณไม่คุ้นเคย เช่น
ไปเที่ยวห้างที่ไม่เคยไป ไปร้านอาหารที่ไม่เคยไป การไป
ในสถานที่ไม่คุ้นเคย จะทำให้สมองตื่นรู้กับสิ่งใหม่ๆ
แปลกตา เป็นการบริหารสมอง”

ฉันฟังแล้วก็รู้สึกหายป่วยทันทีเลย ดีใจจัง หมอ
อภิปราบต่อไปว่า

“คนเรามีสมองสองซีก ซีกหนึ่งเป็นด้านความคิด
อีกซีกหนึ่งเป็นด้านอารมณ์ คุณเป็นคนที่ใช้สมองข้างเดียว
คือใช้ความคิดตลอด ทำให้คุณเครียด

“คุณจะต้องทำสิ่งที่ถูกต้อง คุณจะต้องทำสิ่งที่เวลานี้ควรทำ คุณจะต้องทำโน่นทำนี่ ตามความคิดที่มีเหตุผลเสมอ ต่อไปให้คุณใช้สมองด้านอารมณ์บ้าง เช่นเมื่อคุณกลับบ้าน คุณรู้ว่าควรจะไปสวัสดีคุณแม่ แต่วันนี้คุณรู้สึกอยากจะนั่งกระดิกเท้า ก็ให้คุณเข้าไปนั่งกระดิกเท้าตามใจให้สบายๆ ก่อน แล้วค่อยออกมาสวัสดีคุณแม่ คือให้ทำตามอารมณ์บ้าง ใช้สมองให้สมดุลกัน”

ฉันทำตามอย่างว่าง่าย มันเป็นการเลือกที่สนุกและผ่อนคลายชีวิต ไม่ได้ไปทำอะไรวิไลศมาหราหรอก แคกลับถึงบ้านจะต้องอาบน้ำเสร็จแล้วเก็บข้าวของเล็กน้อย ทั้งๆที่เหนื่อยมากๆ เหมือนลานหมด อยากจะดูโทรทัศน์ให้หายเหนื่อยก่อน ก็เพียงทำตามนั้น ข้าวของวางไว้ก่อนเดี๋ยวหายเหนื่อยหรือพຽ່ງนี้ค่อยเก็บก็ยังได้

พอง่ายๆ กับชีวิต ชีวิตก็เป็นเรื่องง่ายๆ ไปเสียง่ายๆ อย่างนั้นแหละ การเลือกอะไรที่เข้ามาหาที่นั่นก็ง่ายๆ จะเดินไปกินข้าวที่ตลาดหรือจะซื้อข้าวจากรถเข็นหน้าบ้านไปนั่งกินหน้าทีวี ถ้าอยากออกกำลังก็เดินไปตลาด ถ้าขี้เกียจก็ไม่ไป ไม่มีคำว่า ‘ต้อง’ เท่านั้น ทุกอย่างก็เรียบง่ายสิ้นไหน

เซนบอกว่า “ไม่มีสิ่งใดต้องแสวงหา เมื่อใจสงบตรงนี้ นิพพานก็อยู่ตรงนี้”

การมีชีวิตไม่ใช่ไม่เลือก แต่เลือกที่จะเรียบง่ายต่างหากคือคำตอบที่ดีที่สุด

< มะลูลี

เช้าวันหนึ่งปลายเดือนกุมภาพันธ์ปี 2554 ฉันนั่งอ่านหนังสืออยู่ริมระเบียง ถัดจากรั้วบ้านของฉันออกไป คนงานกำลังตัดอ้อยบนแปลงที่ยาวเหยียด จนเวลาที่เขายืนตัดอ้อยอยู่นั้นแทบจะมองไม่เห็นตัวเขาเลย คนตัวเล็กๆ สามารถปลูกอ้อยตัดอ้อยบนพื้นที่มหาศาลได้อย่างน่าแปลกใจ ใช่ว่า, ฉันรู้สึกแปลกใจเสมอ แม้แต่ภาพทุ่งลาเวนเดอร์ในโปสการ์ดที่เลื้อยแนวสีม่วงข้ามเนินเขาไปแนบขอบฟ้าก็มหัศจรรย์ เพราะนึกถึงว่าแค่เดินเล่นไปตามแนวนั้นก็เหนื่อยจนเดินไม่ไหวแล้ว

ฉันอ่านหนังสือไปได้หลายเรื่องจนเปิดมาถึงหน้าที่มีภาพประกอบเป็นท้องทะเลกว้างจรดขอบฟ้า ที่ริมภาพเป็นชายหาดน้ำใสแจ๋วอย่างที่ผมเคยไปแช่เล่นเมื่อนานมาแล้ว ยังจำได้ว่าน้ำใสจนมองมือผ่านน้ำ รู้สึกเหมือนเห็นแต่มือไม่เห็นน้ำ ใสจนน่าอัศจรรย์ใจอีกนั่นแหละ ประดิษฐ์กรรมของธรรมชาติที่ส่งผ่านความรื่นลับมาบอกเล่าทุกวัน

คิดถึงทะเล ฉันไม่ได้ไปทะเลนานแล้ว เห็นภาพแล้วก็อยากไปทะเล ความกว้างสุดขอบฟ้าของแผ่นน้ำเหมือนจะกว้างพอที่จะรับลมหายใจอันยาวที่ประกอบด้วยยอดของความทุกข์ใจให้ระบายออกไปได้ กว้างพอจะรับฟังคำพิโรธพินทั้งหมัดใจเอาไว้ได้ กว้างพอจะปลอบใจว่าเราอยู่ในอ้อมกอดของทะเลได้

นานมาแล้วฉันเคยกังขาว่าเหตุใดคนจึงนิยมสร้างพระองค์ใหญ่มหึมาขึ้นนัก ยิ่งใหญ่ยิ่งดี ทำไม เพื่อหน้าตาผู้สร้างหรือ เพื่อประกาศความยิ่งใหญ่ของงานสร้างหรือไม่มีคำตอบ

มีอยู่ครั้งหนึ่ง เมื่อฉันมีความทุกข์ใจ
หนัก รู้สึกไม่มีที่พึ่งพาทางใจ ฉันไขว่คว้า
หาที่พึ่งใจพụngใจ เมื่อสวดมนต์กับ
พระพุทธรูป นั่งมองใบหน้าอันสงบเย็น
บางองค์มีรอยยิ้มเล็กน้อยอย่างอ่อนโยน
เมตตาปราณี ฉันรู้สึกได้ผ่อนคลาย และ
ต้องการนั่งอยู่ข้างหน้าท่านไปนานๆ แล้ว
ฉันก็รู้สึกต้องการพระพุทธรูปที่องค์ใหญ่
ขึ้นกว่านี้ ใหญ่ขึ้นกว่านี้

ฉันไปหลายแห่ง ที่กาญจนบุรี ฉันได้
ไปที่วัดแห่งหนึ่ง อยู่ริมอ่างเก็บน้ำกว้าง
ใหญ่ เมื่อมองจากลานวัดไปยังภูเขาด้าน
หน้า รวากับเห็นสวรรค์ลอยอยู่ในอากาศ
เบื้องสูง เป็นสถานที่งดงาม ทั้งวิหารศาลา
และพระพุทธรูปกลางแจ้ง ฉันยืนพิณิจ
ชื่นชมวิมานลอยฟ้านั้นอยู่นาน แล้วก็
สอบถามแม่ชีถึงเส้นทางไปยังวัดนั้น

เมื่อไปถึงจะมีทางบันไดป็นขึ้นเขา และข้างๆ มีรถกระเช้านั่งขึ้นไปได้ แต่ขณะที่รถกระเช้าชราค่อยๆ เคลื่อนขึ้นไปช้าๆ จนน่ากลัวว่าจะหมดแรงเลื่อนขึ้น จะเห็นหลวงพี่วิ่งบนบันไดด้านข้างตามกระเช้าขึ้นมาเพื่อต้อนรับเมื่อรถจอด เพราะมีท่านอยู่ที่นั่นรูปเดียว วิ่งลงไปเปิดรถกระเช้า วิ่งตามขึ้นมารับรถกระเช้า วิ่งขึ้นวิ่งลง วิ่งขึ้น วิ่งลง แต่กระนั้นท่านก็ยังเต็มไปด้วยรอยยิ้มสดชื่นบนใบหน้า

เมื่อได้เข้ามาใกล้ พระพุทธรูปกลางแจ้งองค์นั้นสูงใหญ่ราวภูเขา รู้สึกสมใจกับความใหญ่โตของท่าน สีทองอร่ามงามวิบจับแสงตะวัน เมื่อก้มลงกราบเหมือนท่านจะรับความทุกข์ใจของฉันไว้ได้ทั้งหมด ความจริงแล้ว เกินประมาณตน ถ้าท่านบอกออกมาเป็นคำพูดได้ ท่านคงบอกว่า

“ทุกข์ของเจ้านั่งหนึ่งเม็ดทราย
อย่าพึงร่ำให้ราวสายน้ำ”

ธรรมะสอนให้คนเราอยู่กับความทุกข์ได้โดยไม่ทุกข์ ไม่ใช่ให้ซาเหื่อยหรือทอดทิ้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในความรับผิดชอบของเรา หากแต่หมายความว่า ให้เข้าใจทุกข์นั้นสาเหตุเกิดจากอะไร มีวิธีแก้ไขอย่างไร ต้องการเวลาอย่างน้อยแค่ไหน และเข้าใจตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ว่าทุกข์นั้นมีอยู่ แต่ความคิดฟุ้งซ่านของเรา ไปเติมแต่งสีสันให้มันพิสดารพันลึกขึ้นไปอีกอย่างน้อยแค่ไหน ลองเอาความฟุ้งซ่านออกบ้าง ให้เหลือแต่เนื้อแท้ของปัญหาจริงๆ ที่ต้องแก้ไข จะได้งานที่ดีกว่า การแตกย่อยปัญหานั้น ทำให้เราเห็นเนื้อเรื่องจริงๆ ของทุกข์ และเราจะพลอยเห็นหนทางแก้ไขด้วย ขณะเดียวกัน เราควรแยกตัวออกจากปัญหา เหมือนวางปัญหาไว้บนโต๊ะแล้วจัดการกับมัน โดยที่เรานั่งอยู่ที่เก้าอี้และไม่ต้องทุกข์ใจ มันเป็นเพียงสิ่งที่เกิดขึ้นมาให้เราจัดการ

แต่ที่ฉันต้องมาราบฝากทุกข์พระพุทธรูปองค์ใหญ่เท่าภูเขา เพราะฉันนั่นเองที่เอาใจเกลือกกลั้วจมลงไปในทะเลปัญหาและวายน้ำไม่เป็น จึงทั้งดินรน สลัดก เหนื่อยกลัว และเหมือนใกล้จะตาย ฉันมาผิดทาง

อาจารย์วศิน อินทสระ เคยเล่าถึงอเล็กซานเดอร์ เมื่อมีการทดสอบแข่งกันแก้ปมเชือกที่ผูกกันยุ่งเหยิงว่าใครจะเป็นผู้แก้ปมเชือกนั้นได้ อเล็กซานเดอร์ก็เอามัดพันปมขาดไปเลย หมดเรื่อง จนเรียกกันว่าปมอเล็กซานเดอร์

บางทีปัญหาที่ดูเหมือนใหญ่ ดูเหมือนมากมาย ถ้าเราไม่ปล่อยให้ทุกเรื่องผสมกัน เป็นเกาเหลาซามใหญ่อยู่ในสมองเล็กๆ ของเรา ค่อยๆ แยกแยะว่ามันมีกี่เรื่อง เรื่องอะไรบ้าง แล้วค่อยๆ แก่ไปที่ละเรื่อง ทุกอย่างก็ไม่เกินกำลังของเรา และให้เวลากับมันบ้าง เหมือนที่คนงานปลูกอ้อยไปที่ละกอ ที่ละกอ ที่ละกอ จนเต็มท้องทุ่งลามไปปกคลุมเนินเขาจนกลายเป็นภูเขาต้นอ้อย หรือทุ่งลาเวนเดอร์ที่ทำให้เนินเขากว้างใหญ่สุด สายตากลายเป็นแผ่นดินสีม่วงแนบขอบฟ้า สีฟ้า ให้เมฆขาวลอยมาเล่นนิทานสายลม

ถ้าเราเลียนแบบอย่างที่ธรรมชาติได้ เราคงจะมีชีวิตที่รื่นรมย์ ถ้าเราเห็นปัญหา ไม่ใช่ปัญหาเป็นเพียงงานหนึ่งของวัน นานไปเราจะได้มีเรื่องสนุกๆ เล่าให้ลูกหลานฟัง เหมือนที่เมฆขาวลอยผ่านมาเล่นนิทานสายลม

< เทียนหยด

ครั้งหนึ่งอาจารย์วศิน อินทสระ ได้สอนว่า

“ถ้าเราเชื่อเรื่องกรรมแล้ว การดำเนินชีวิตจะง่ายขึ้น
มาก ปัญหาทุกอย่างจะหมดไป”

หลวงพ่อบัณฑิตเทศน์ว่า

“ชาวพุทธที่แท้ไม่ต้องหาหมอดูและสิ่งศักดิ์สิทธิ์”

ทุกวันนี้พุทธพาณิชย์กำลังเฟื่องฟู ฉันยังจำได้ว่า
ในคำทำนายของพระพุทธเจ้า มีประโยคหนึ่งว่า “อนาคต
คนจะไม่เคารพรูปบูชาของเรา แต่จะเคารพรูปบูชาของ
สงฆ์แทน” ซึ่งบัดนี้ฉันก็รู้ว่าเราเข้าสู่ยุคนั้นแล้ว ปลาย
พุทธศาสนาอยู่ไม่ไกล

ในขณะที่ใครๆ ก็ไปหาหมอดู ฉันก็ไปหาเหมือนกัน
ไปหาแล้วก็ต้องจัดเตรียมของสังฆทานไปถวายพระ แต่ก็
นึกในใจว่า ไม่เป็นไร หมอดูไม่ได้ต้องการของเอง และ
สังฆทานเราก็ไม่ค่อยได้ถวายบ่อย ถือโอกาสถวายซะเลย
สวดคล้อยกันไปไม่ขัดใจนัก

แล้วก็เลิกการดูหมอไปนาน ด้วยความรู้สึกว่าไม่มี
ใครทายฉันแม่น ไม่เคยมีสิ่งใดเกิดขึ้นตามที่หมอดูบอก
และรู้สึกชินกับชีวิตตัวเองจนรู้สึกว่าจะไม่รู้อะไรหรือไม่รู้
จะถามอะไร จนเมื่อน้องสาวมาชวนไปหาหมอสาวคนหนึ่ง
สวยด้วย บอกว่าเด็กในออฟฟิศไปดูกันตรึม แม่นักหนา
นำไปลอง

ฉันก็ไป แล้วก็แปลก คนนี้ให้จัดของไปไหว้พระราหู
คำของหลวงพ่อบัณฑิตก็ผุดขึ้นมา

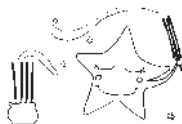
“ราหูก็คือโลกที่เราอยู่นี้แหละ ส่งเงาไปบังดวงจันทร์
ไว้”

ลูกศิษย์ไม่รักดี ก็ยังเอาของไปไหว้ราหู เพียงแค่
เพราะใจไม่แข็งพอเวลาโดนทัก เอ้า! ไปก็ไป

ครั้งที่สองยังไปอีก อ้าว! โดนให้ไปไหว้ราหูอีกละ
คราวนี้ไม่สบายใจ แต่ก็ยังหล่อใจได้ไม่แข็งพอ อยากได้
แต่ดีว้างนั้นเถอะ พอเขาทักก็ไม่กล้าฝัน ไปก็ไป

ขณะที่กำลังไหว้ ไมไหว้เปล่าแล้วคราวนี้ ดูใจตัวเอง
ไปด้วย เห็นใจจำใจ ไม่ได้ปิติ เห็นใจสวดตามคำอ้อนวอน
บนป้ายที่ติดไว้ให้อ่าน เสียงอาจารย์วณิคนแว่วมา

“ถ้าอ้อนวอนได้ โลกนี้คงไม่มีใครไม่ได้สิ่งที่ตัว
ต้องการ”

หลวงพ่อตี พุทธมรสี เคยเขียนไว้ บุญตัวเองไม่มี
ไปเที่ยวขอยืมบุญเทวดา ติดหนี้เขาอีกหน้อยก็ต้องใช้คืน
กลับมาบอกตัวเองว่า ครึ่งสุดท้ายแล้วที่จะทำอะไร
ให้อายตัวเองแบบนี้ ไม่ใช่ดูถูกราหู แต่ดูถูกตัวเองที่เป็น
ศิษย์ไม่ฟังครู

เราต้องเชื่อกรรมนั้น มิใช่หมายความว่าทำอะไรก็
ปล่อยไปตามกรรม แล้วแต่ลมเพลมพัดไปทางไหนก็
กระฉอกตามไป แต่หมายความว่าเราทำทุกสิ่งในวันนี้ให้ดี
ที่สุด ถูกต้องที่สุด มีศีลมีธรรม สร้างบุญดีๆ ไว้ แล้วกรรม
จะส่งอะไรมาก็ยอมรับ สิ่งที่เราทำดีในชาตินี้ก็ย่อมส่งผลดี
ให้เราแน่นอน ส่วนผลไม่ดีที่อาจติดมาจากปางก่อนมา
สะท้อนผลในเวลานี้ เราก็ยอมรับไปโดยไม่ขัดแย้ง ชดใช้
ไป ก็ทำมาเองนี่นา แล้วก็ทำดียิ่งขึ้นเข้าเงื่อนจางผลร้ายลง
บ้างให้พอทนได้

เมื่อเราเชื่อกรรม เราไม่ต้องขวนขวายหาหมอดู หา
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หาสิ่งใดมาคุ้มครอง ยันต์ประภาพันไม่เข้า
(ไปยุ่ง) ยิ่งไม่ออก (ไปขวางเขาไว้) ทำให้ถูกระปะป้งในชีวิต
น้อยลง

การใช้ชีวิตตามพุทธธรรมคือการมีชีวิตที่เรียบง่าย
คือสันโดษ อาจารย์วัดอินให้ประโยคสำคัญไว้ว่า

“ชีวิตเหมือนการเดินทางบนหนาม จะสบายบ้างก็ตอน
ยกเท้าขึ้นจากหนาม”

นั่นแหละ เอาไว้เป็นตัวระวัง และเอาไว้ปลอบใจยาม
ต้องเจอหนามตำบ้างในบางเวลา ต้องพยายามขำให้ออก
แล้วบอกตัวเองตามคติญี่ปุ่นว่า

“ปัญหาของเราเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย”

การใช้ชีวิตเรียบง่าย ไม่ใช่เรื่องเรียบง่าย มันฝึกยาก
เหมือนกัน แต่ก็ค่อยๆ ฝึกไปได้ ระดมคำครุบาอาจารย์
หุ่่มใส่หัว เขกๆ ตำๆ ให้จำแล้วให้จิตไปจากอารมณ์ที่เข้า
มารังแก

ชีวิตเรียบง่ายต้องมองตัวเองให้มากๆ ถ้าเราหวังว่า
เราจะมีชีวิตเรียบง่าย โดยคนอื่นต้องไม่ขัดใจเรา อันนี้
สิ้นหวัง คำถามประเภท “ทำไมเธอไม่...” “รู้แบบนี้ฉัน...”
“รู้มัยชั้นลูกใคร” ถ้าเธอไม่รู้ใครจะไปรู้ละ

นอกจากการเชื่อเรื่องกรรมแล้ว ความคิด การมอง
สิ่งที่เกิดขึ้นตรงหน้า เป็นประตูสำคัญสู่ชีวิตที่เรียบง่าย
หลวงพ่อบอกว่าเคยนั่งเรือไปกับฝรั่งดอกเตอร์คนหนึ่ง ท่าน
ถามว่า

“น้ำคืออะไร”

ดอกเตอร์คนนั้นก็ตอบตามหลักว่า น้ำประกอบด้วย
ไฮโดรเจนกับออกซิเจน หลวงพ่อบอกแล้วว่า ไม่ต้องอะไร
มากหรอก เราถามไปเรื่อยๆ แล้วไงอีกๆ ๕ เดียวก็ถึง
ตอนที่เขาจะตอบไม่ได้เองแหละ ซึ่งพอไล่ถามไปเรื่อย
ฝรั่งก็ตอบไม่ได้จริงๆ หลวงพ่อบอกว่า

“น้ำก็คือน้ำนั่นแหละ ไม่ต้องไปคิดอะไรมาก”

พระอาจารย์ปสันโน ท่านเล่าถึงหลวงพ่อบอกว่า
มีลูกศิษย์ไปฟ้องหลวงพ่อบอกว่ามีคนเขาวาพระเหมือนหมา
ลูกศิษย์โกรธมากอารมณ์เสียไปหาหลวงพ่อบอก แต่ท่าน
หัวเราะหิๆ เอ่ยว่า

“ก็คิดว่าตัวเองมีหางหรือเปล่า ถ้าไม่มีก็ไม่ใช่
แค่นั้นเอง”

มีหนังสือแปลเล่มหนึ่งชื่อ ‘คือความเรียบง่ายภายใน’ เขียนโดย อีเลน เซนต์เจมส์ แปลโดย เครือมาศ วุฒิการณ์ ผู้เขียนเรียบเรียงจากประสบการณ์ตัวเองจากผู้ที่ยังอยู่ในสังคมและการงาน ตัดสินใจมาใช้ชีวิตเรียบง่าย ข้อแรกนั้นขึ้นต้นว่า

“ฉันหยุดรับหนังสือพิมพ์ สามิฉันอ่านสรุปข่าวรายสัปดาห์เล็กน้อยที่ร้านกาแฟ”

การหยุดรับข่าวสาร นำความเรียบง่ายมาสู่ชีวิตได้จริง การอยู่กับตัวเองนั้นสงบ มีความสุข ไม่ต้องรับรู้อะไรมาก (อันนี้ต้องมีคนเถียงคอบเป็นเอ็นหลายเอ็นเลยแน่ๆ) เรื่องนี้เป็นปัจจัยตั้ง คือรู้ได้ด้วยตัวเองเท่านั้นอีกข้อหนึ่งเลยทีเดียว การเสพข่าวสารมากเกินไปจนกำลังอย่างเทคโนโลยีปัจจุบัน ทำให้เราแทบลืมหายใจ มีแต่ข่าว ข่าว ข่าว และข่าว และข่าว และข่าว รวมทั้งข่าวคนกันเองเช่นครอบครัว เพื่อน มีเรื่องมีราวมากมายจนหัวหมุน ทำให้จิตใจล้นข่าว เกิดอารมณ์สารพัด กลุ้มใจ ตกใจ เศร้าใจ เสียใจ ข่าวสารล้น อารมณ์ล้น ในที่สุดคนเราก็รับไม่ได้

อาจารย์วดีสิน อินทสระ เขียนไว้ในหนังสือประโยคหนึ่งว่า

“บางเรื่องไม่ต้องรู้ก็ได้”

พระพุทธเจ้าสอนว่า

“อย่าแส่ส่ายออกไปดูว่าใครทำอะไร หรือไม่ได้ทำอะไร ให้ดูว่าตัวเองทำอะไรหรือยัง”

พระอาจารย์ปสันโนเทศน์ว่า

“เวลาเห็นคนบ้าเดินเก็บขวดเก็บแก้วใส่ถุง หยิบแก้วขึ้นมาสองดูแล้วยิ้มหัวเราะชอบใจ แล้วใส่ถุงแบกไป เราว่าคนนั้นบ้า

“แต่หันมาดูตัวเรา เราเก็บคำพูดของคนมาใส่ใจแล้วเจ็บใจ เราเก็บสิ่งที่เราเห็น เก็บสิ่งที่เราฟังมาใส่ใจจนยุ่งเหยิงไปหมด ถ้ามองกลับมา เอ๊ะ! เราบ้าหรือเปล่า เราก็ไม่เรียกว่าเราบ้าใช่ไหม”

สิ่งที่ท่านเทศน์ ฉันเคยอ่านบทกวีของ อังคาร กัลยาณพงศ์ เขียนไว้ว่า

“ถึงขยะใหญ่หนึ่งนั้น	ดวงใจ เราฤา
โฉนใส่ปฏิญ์ลไป	ไปอัน
วิเศษสรรพสิ่งเลิศสมัย	ไม่ใส่ ใจนา
แหลกชั่วชีวิตสั้น	ค่าสิ้นเปล่าสูญ”

เมื่อใคร่ครวญสิ่งที่ครูบาอาจารย์สอนสั่ง หากเราฟังให้เข้าหู เข้าใจและทำตาม เรามีชีวิตที่เรียบง่ายได้ไม่ยาก และแน่นอนว่าเราจะพบความสุขในชีวิตปุณฺชนของเราได้ โดยยังไม่ต้องไปถึงขั้นนิพพาน เป็นความสุขเบื้องต้นที่ธรรมชาติให้เรามาแล้วอย่างเจียบๆ เพียงเรารับมารับเรียบๆ (ไม่มีเงื่อนไข) เราก็สุขได้ง่ายๆ

หลวงพ่พุททาสสอนว่า
“เราไม่ได้เกิดมาเพื่อจะเป็นทุกข์”

ฉะนั้นในช่วงชีวิตอันแสนสั้นของเรา
เราควรจะใช้ชีวิตให้มีความสุข โดยกลมกลืน
กับธรรมชาติ มีความเรียบง่ายและเชื่อมั่น
ในกรรมดีที่เรามุ่งทำ สิ่งใดที่ผ่านไปแล้วก็ให้
ผ่านไป หลวงพ่พุททาสสอนว่า

“ไม่ต้องเสียใจ คนเราย่อมทำผิดพลาด
ได้ เพียงแต่เมื่อรู้แล้ว อย่ากลับไปทำผิดซ้ำ
อีกเท่านั้นเอง”

แล้วเราก็รีบๆ มีความสุขกับชีวิตอัน
เป็นของขวัญจากฟ้าของเรา ก่อนที่นิรันดร์
จะมาถึง เพราะว่า

“เราไม่สามารถกระโดดลงไปในกระแสน้ำ
ได้เป็นครั้งที่สองได้”

○ อี ก ฟ า ก ห นี ง ข อ ง ส ว ร ร ค์

< โกลเด่นสตาร์

คุณยายร้านขายกล้วยน้ำว้าหัวเราะว่า เมื่อชายหนุ่ม
ไม่รับเงินทอน

“ให้ยายทุกครั้งเลย” ยายว่า เขาหัวเราะสนุกสนาน

“ก็ขายขายถูก หวีละ 15 เอง”

“ก็ปลูกในสวนของเราเอง ไม่มีต้นทุนอะไร มันเยอะ
กินไม่หมด ก็เอามานั่งขายแก้เหงา”

“ที่จริงเขาต้องคิดค่าที่ดินกับค่าที่เดินไปเก็บกล้วย
ด้วย”

ทั้งสองหัวเราะกันเช่นนี้ทุกครั้งที่ชายหนุ่มมาซื้อ
กล้วย

“ยายจะเอาเงินทอนไปทำบุญให้คุณ”

เมื่อต่างคนต่างให้ก็ต่างมีความสุข ความสุขเป็นเรื่อง
หาง่าย สำหรับคนมีความสุขง่าย

มีสถิติอันหนึ่งกล่าวว่าประชากรของโลกร้อยละ 93 เป็นคนเศร้า สถิตินี้ปลดปล่อยฉันมากทีเดียว เพราะฉันรู้สึกเคยเป็นคนเหงาเศร้ามาก่อน และเมื่อเห็นเพื่อนๆ ร่าเริงแจ่มใสพูดคุยเข้าหาเหย้าหยอกล้อกัน ก็เกิดเป็นปมด้อยขึ้นในใจว่า ทำไมเราจึงไม่รู้สึก ‘เป็นสุข’ อย่างเขาบ้าง คิดไปว่าเราเป็นคนส่วนน้อยที่แปลกประหลาด เป็นมนุษย์อิตที่ขี้ขลาดไม่โกโฮม เมื่อพบว่าคนอื่นในโลกก็เศร้าเหมือนกัน ทำให้ฉันรู้สึกเป็นคน ‘ปกติของโลก’ โลกสีน้ำเงินใบโปรดของฉัน

เวลาที่คนเรารู้สึกเศร้า แม้เสียงนกก็หนาวหู่ มองท้องฟ้ารำคาญเมฆ ขอบร้องไห้ในสายฝนจนเป็นหวัด เวลาที่รู้สึกเศร้า

เพลงเศร้าเอ๋ย เพลงเศร้า

ในวันอันเจิบเหงา

จะร้องเพลงเศร้าให้ใครฟัง

เวลาที่รู้สึกเศร้า สุดปลายสายตาจะมองเห็นแต่สาเหตุที่ทำให้เศร้า มีเหตุผลแวดล้อมที่เหมาะสมสมควรแก่การเศร้า แขนงน้ำก็จมอยู่ในอ่างน้ำตาแห่งความเศร้า

นี่คือที่ตายของอารมณ์

ถ้าเราเป็นอย่างนี้ ไม่มีโบสถ์รังเส้นไหนจะหิวออกมาสู่แสงสว่างได้

อาจารย์วสิน อินทสระ สอนว่า

“เราไม่ต้องหาความสุขหรือ เพียงเดินออกจากความทุกข์ ความสุขก็จะเกิดขึ้นเอง”

สมัยที่ยังโง่อยู่ มักมีคติพจน์ในสมุดของเด็กมัธยม ผูกผมพวงไว้สองข้างดังหว่า

“ความเจ็บปวดทำให้เรารู้สึกว่าเรายังมีชีวิตอยู่”

รู้สึกทะเลาะนี่อะไร อ่อนหัดจริงจริงเขี้ยวเอออ...ทำไมหนอ แม้แต่การมีชีวิตอยู่ก็ยังไม่รู้จักหรือ ช่วงตื่นเงินอะไรเช่นนั้น เราถูกสอนมาว่าความเจ็บปวดจะให้อะไรกับเรา แต่มันก็ให้ความเจ็บปวดเพิ่มขึ้น สิ่งที่เราควรทำก็คือรู้ว่าความสุขเป็นสิ่งที่ฝึกฝนได้

การทำให้ทุกข์น้อยลงคือการฝึกฝนที่จะยอมรับเหตุการณ์ทั้งหลายที่เข้ามาในชีวิตโดยไม่มีเงื่อนไข ยิ่งเรามีเงื่อนไขน้อยลงเท่าไร เราจะมีความสุขมากขึ้น แน่ละ เมื่อเริ่มฝึกยอมรับจิตใจอย่างมากที่จะวางกฎเกณฑ์ประจำสายเลือดของเราลง แต่การฝึกก็คือการฝึกคนส่วนใหญ่ยินดีมันคงอยู่กับความทุกข์ยากอยู่กับความเคยชินของตัวเองแม้จะเป็นสาเหตุให้เกิดทุกข์ แต่ไม่อยากจะเสี่ยง ไม่อยากจะฝึก ไม่อยากฝึกเพื่อจะมีความสุขทั้งๆ ที่เราเองคือผู้เดียวที่จะสามารถสร้างความสุขให้ตัวเราเองได้

วิธีหนึ่งของการสร้างสุขคือการแบ่งปันความสุข เช่นที่ชายหนุ่มแบ่งปันให้แก่คุณยาย ขายกล้วยน้ำว้า คุณยายเองก็ไม่ได้รู้สึกที่ดีจิงเลย ขายได้เกินราคา กลับจะเอาเงินทองที่ได้รับนั้นไปทำบุญให้ บางวันชายหนุ่มซื้อขนมพุดด้วย คุณยายซึ่งกิเลสเสร็จก็หยิบแถมใส่ถุงให้อีก บอกว่า ไม่แถมแล้วไม่สบายใจ

แต่การเป็นผู้ให้ก็ให้เมื่อสามารถให้ได้ อยู่ใน
กำลัง หากเรื่องใดเกินกำลังไปมากก็ไร้ผล เพราะถ้า
คุณตายไป คุณจะให้อะไรได้ เหมือนช่วยคนตกน้ำ
ตัวเองต้องว่ายน้ำเป็นก่อน

อย่างไรก็ตาม สิ่งเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตประจำวัน
ย่อมมีโอกาสนให้เราแบ่งปันได้เสมอ และเมื่อได้
ให้ ใจก็เป็นสุข

โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้อภัย ทำให้ใจสุขใจเบา
มากที่สุด เราไม่รู้หรือว่าได้บั่นทอนจิตใจตัวเอง
ไปสาหัสขนาดไหน กับความคิดโกรธแค้นในใจทุกวัน
ฝึกลงไปได้จิตสำนึก เจ็บปวดทุกข์ทรมาน
ตนเองโดยที่คู่กรณีไม่รู้เรื่องราว

ขงจื๊อกล่าวว่า

“ก่อนที่จะเดินทางสู่การแก้แค้น
ขุดหลุมฝังศพไว้ก่อนสองหลุม”

เมื่อฉันมาคิดทบทวนแล้วจึงตระหนักว่าอภัย
นั้นเป็นน้ำทิพย์จากสวรรค์ที่ซึ่โลมใจเรา ฉันเขียน
ป้ายติดไว้ว่า

“แค้นไม่ต้องทวงใคร บุญคุณไม่ต้องให้ใคร
ทวง”

มันสบายใจจังเลย มีคนหนึ่งเขาเคยเขียนเอาไว้ว่า

“ในชาตินี้ที่ข้าพเจ้าระลึกได้ ข้าพเจ้าไม่เคยจองเวรใคร หากชาติใดในอดีตหรือในอดีตของชาตินี้ ข้าพเจ้าเคยคิดหรือกล่าวจองเวรใคร ข้าพเจ้าขอยกเลิก”

ฉันได้อ่านแล้วก็รีบจดไว้ในสมุดบันทึกทันที

บางทีเราไขว่คว้ามากเกินไป ทำให้คิดว่าผิดที่ อย่างเช่นที่บอกว่าอยากมีความสุข ก็มองหาว่าทำอย่างไรจึงจะมีความสุขลอยผ่านเข้ามาในใจ จึงไม่พบความสุข พบแต่หัวใจว่างเปล่าที่รอความสุขให้พลีลงมาจากสายรุ้ง ความจริงความสุขนั้นอยู่ในใจอยู่แล้ว แต่มีผ้าคลุมสีดำของความทุกข์บังไว้ เมื่อเรารู้ทุกข์ เข้าใจเหตุแห่งทุกข์แล้วปล่อยไปทิ้งไปอย่างไม่ต้องมีเหตุผล ทุกข์ก็จะหายไป เมื่อผ้าคลุมหายไปก็มองเห็นความสุขอยู่ตรงนั้นเอง

ทำไมอภัยยาก ทำไมเราเปิดประตูออกไปสู่อิสระ
ไม่ได้ เพราะว่าเรายืนอยู่ที่ประตูและสองมือไม่ได้อยู่ที่
ลูกบิด มันซุกอยู่ในกระเป๋ากางเกงทั้งสองข้าง

อิสระอยู่หลังบานประตูแห่งการให้อภัย แต่ประตูบาน
นั้นประกอบด้วยความรู้สึกก้าวในหัวใจของเรา มันกลัว
หลายอย่าง

กลัวเสียหน้า “อะไร เขาทำกับเราอย่างนี้ ให้อภัยกัน
ง่ายๆ จั๊นเราก็ถูกดูหมิ่นนะซี”

กลัวเสียศักดิ์ศรี “อะไร ขอโทษก่อนซี ให้อภัยทีหลัง”

กลัวเสียฟอร์ม “อะไร อภัยได้ง่าย ไม่เพ”

กลัวเสียเปรียบ “อะไร เขาทำกับเราเยอะเยอะ
จะอภัยง่ายๆ ได้ไง เสียตุล”

กลัวแพ้ “อะไร อภัยก่อนก็แพ้เขาซี”

ความกลัวต่างๆ ที่อยู่ในห้องใต้ดินห้องที่ลึกที่สุดใน
หัวใจห้ามเราไว้ ให้ความสำคัญกับ ‘เขา’ มากกว่าใจเรา
เอง ยอมแพ้ใจไว้ในความโกรธแค้น โดยไม่คิดว่าเป็นการ
เสียเปรียบ ยอมเอาหัวโขกประตูจนเจ็บ ซ้ำแล้วซ้ำเล่า
แล้วยังเอารอยบวมโนมาโชว์เป็นถ้วยรางวัล

ปลดตัวเองจากความกลัว เอามือออกจากกระเป๋
จับลูกบิดประตูแล้วเปิดออกไป โลกสดใสกำลังยิ้มต้อนรับ
อยู่ตรงหน้าด้วยงานเลี้ยงในสวนดอกไม้

ความทุกข์กับความสุขอยู่ที่ได้ียวกัน เมื่อให้อภัยก็
หมดความแค้นหมดความร้อใจ ความเย็นใจก็อยู่ตรงที่
เดียวกันนั่นเอง การอภัยจึงเป็นการให้ที่ก่อให้เกิดความสุข
มากที่สุด สุขที่สันติ สุขที่สงบเย็น ไม่มีอะไนอกจากความ
ว่างจากความร้อนน ว่างจากโกรธ ว่างจากหลงไปโกรธ

อีกฟากหนึ่งของนรกมีสวรรค์
อีกฟากหนึ่งของสวรรค์ ไม่มีอะไร
ไม่มีใครสร้างสวรรค์ให้ตัวเราได้
นอกจากตัวเราเอง

< ดาวประดับฟ้า

วันที่ประจวบเหมาะมาที่สวน มันมีผ้ากระสอบพันแผลติดมาด้วย แต่มันก็เป็นต้นที่ให้ความพอใจมากกว่าเพื่อนอีกกว่าสิบต้น ตรงที่มันมีพุ่มมีใบสวยงามถ้วนทั่ว ไม่เหมือนต้นอื่นที่มีใบติดมานิดหน่อยหรือไม่มีเลย เช่นตะแบกที่สูงจนแขนคนคอดู เห็นมันทาบกิ่งบนฟ้าเป็นลายเส้นสีขาวโล้นๆ

ฉันไม่รู้รายละเอียดเกี่ยวกับการจะทำที่ว่างเปล่าให้กลายเป็นสวนเลย และก็รู้อะไรเกี่ยวกับสวนและต้นไม้ด้วย เพราะที่ผ่านมาชีวิตฉันอยู่กับกระต่ายและปากกา คนที่มาช่วยดำเนินการก็เพียงช่วยติดต่อดินมาถมที่และหาต้นไม้ให้บ้าง ซึ่งช่วงแรกก็ได้ต้นไม้สูงๆ ลำต้นขนาดมือกำได้รอบมาลง เห็นเรียวต้นผอมๆ สูงชะลูดยืนด้านลมอยู่ไหวๆ แล้วอ่อนใจ เมื่อไหร่มันจะได้อ้วน

วันหนึ่งได้ไปพักที่รีสอร์ทเล็กๆ ที่มี
เพียงบ้าน 8 หลัง และมีสวนตรงกลางที่
น่ารักและดูสบายๆ มีต้นไม้ใหญ่ปลูกแบบ
โปร่ง มีสนามหญ้าให้ตั้งโต๊ะอาหารสำหรับ
แขก 2 คน และม้านั่งยาวใต้ต้นไม้ มันดู
ไม่จัดวางเกินไป ไม่ทึบรกแบบร้านอาหาร
สวนป่า มันสะอาด โล่ง โปร่ง สบาย ไป
อยู่ได้สองสามครั้ง ฉันก็ตัดสินใจว่าจะทำ
สวนในรูปแบบนี้ มันชอบ

คุณสามีบอกว่าอายุมากแล้ว จะให้
รดต้นไม้ได้อีก 10 ปีค่อยดูนั้นไม่ทันใจ
อยากให้มันโตพุงนี้เลย วันหนึ่งขับรถผ่าน
ร้านต้นไม้ใหญ่ที่มีต้นไม้ฟอร์มสวยหลาย
ต้น จึงเลือกต้นที่ถูกใจแล้วรับเป็นสมาชิก
ของสวนเรา

นั่นเป็นวันที่ฉันเริ่มกลุ้มใจ

ฉันเป็นห่วงเป็นใยต้นไม้ไปเสียทุกต้น
มีคนบอกว่าต้องรอให้รากมันเดินแล้วมัน
ก็จะงามเอง อีกสัก 2 ปีก็ไม่ต้องรดน้ำแล้ว
มันเป็นพันธุ์ไม้ป่า มันอยู่เองได้ แต่กระนั้น
ฉันก็ยังห่วงมันจะเป็นจะตาย อะไรกัน
2 ปี พุดยังกะมันเร็ว 2 ปีเนี่ยนะ สงสัย
ไม่มีใครก็ใครต้องตายก่อน ไม่ฉันก็ต้นไม้
ไม่มีทางสายกลางระหว่างฉันกับต้นไม้
ไม่มีการปล่อยวาง ฉันห่วงมันจนนอนไม่
หลับ ต้องไปหาหมอ หมอบอกว่า

“ดินะ อยู่บริษัทเรื่องคนมันยุ่ง เสาร์-
อาทิตย์ได้ไปอยู่กับต้นไม้ ถึงยังงี้ถ้าต้นไม้
เป็นอะไร เราก็ยังไม่เป็นอะไร ไข้มะ”

ฉันส่ายหน้าขณะหัวเราะตัวเอง

“ไม่ใช่ค่ะ เวลาต้นไม้ตาย ฉันจะ
ตายตาม”

เจ้าประตูดันใหญ่ซึ่งมีกิ่งใหญ่ๆ สองกิ่งแยกกันออกไปแผ่ก้าน เจ้ากิ่งที่มีบาดแผลใหญ่ บัดนี้ไม่มีใบเลย มีแต่เมล็ดดำในแผ่นกลมๆ แบนๆ สีขาวทั่วไปหมด แต่ที่ฉันเห็นคือ คิดว่ามันคงตายไปแล้วจากบาดแผลของมัน ยังเหลืออีกกิ่งใหญ่ที่ยังมีใบช่ออยู่ แล้วมันจะเป็นยังไงต่อไปเล่า ฉันไม่รู้เลย

ฉันได้เรียนรู้ว่าความไม่รู้นี้มันกดดันจริงๆ ก็คราวนี้ธรรมชาติข้อแรกสอนให้อดทน ธรรมชาติพื้นฐานบอกให้มีสมาธิ แล้วปัญญาจะตามมา ตอนนี้ความห่วงใยมันปิดตาฉันจนมืดมิด ธรรมชาติสอนว่าเรากลุ้มเพราะอยาก ท่านรินไซแห่งเซนสอนว่าให้หยุดอยาก ตอนนี้ฉันอยากให้ต้นไม้งามราวภาพวาด ซึ่งเป็นไปไม่ได้ ต้นไม้เริ่มสอนฉันทีละวันทีละวัน

ต้นทองอุไรออกจากกระถางลงดินไป ตอนแรกก็งามดี แล้วก็ค่อยๆ โทมลงๆ จนเหลือแต่ลำต้นอันขาวซีดดูแห้งแล้งเหมือนซาก ฉันขุดผิวมันเล็กน้อยยังเห็นสีเขียวอยู่ภายใน มันเข้าไอซียูนานมากเป็นปี ตอนนี้ลำต้นนั้นยังเป็นตอแห้งเหมือนตายอยู่ แตงอกกิ่งใหม่จากพื้นเขียวสดหลายกิ่ง มันสอนว่า

“นี่แหละเธอ ต้นไม้จะเขาไม่ยอมตายกันง่ายๆ หรอกนะยะ”

ฉันสังเกตว่ามีต้นไม้หลายต้นเช่นศรีตรัง ผอมๆ เรียว บางเป็นนางแบบ มันสตัฟฟ์ตัวเองไว้ในสภาพเดิมเป็นกิ่ง ก้านบอบบาง มีใบประดับนิดหน่อย เป็นใบสีเขียวซีดๆ จน เหลือง ไม่โตไม่ตายอยู่อย่างนั้น เหมือนกับจะสอนให้เห็น ถึงความอดทนในการรอคอยของมัน รอคอยให้ฉันหายโง่ เสียที

เวลาฉันเห็นไม้ไม่งาม ฉันจะถามนายโยคนสวนว่า มันเป็นอะไร

“ดินมันไม่ดี”

เป็นคำตอบสุดท้ายของเขา แล้วทุกอย่างก็จบลงตรง บทสรุปนั้น แต่สำหรับฉันมันเป็นคำตอบแรกที่ส่งคำถาม ต่อมา “ดินไม่ดีแล้วทำยังไง”

ฉันถามไถ่ผู้รู้ไปหลายคน ได้คำตอบว่าใส่ปุ๋ยวัวปุ๋ยห่าน มันจะปรับปรุงดินได้ ใช้จุลินทรีย์มีทั้งอย่างน้ำอย่างเม็ด อาทิตย์ละครั้งมันจะปรับปรุงดินได้ ให้ขุดดินรอบต้นไม้ แล้วปรับปรุงใส่ดินใหม่แล้วเอาฟางปิด ฯลฯ และ ฯลฯ

เวลาผ่านไปหนึ่งปีอย่างรวดเร็ว ผ่านร้อนแห้งแล้ง ผ่านน้ำท่วม แม้จะไม่เจ็มนอง แต่เจ้าดินไม่ดีนี้ก็แห้งบนผิว และและเหนียวข้างใต้ ดุผิวดินแห้งรอบโคนต้นไม้แล้ว อย่างว่าแต่ต้นไม้เลย ฉันเห็นแล้วยังอยากจะตายแทน

ฉันพยายามทำอย่างที่ผมๆ มา แต่ก็ด้วยใจที่กังวลถึงความรู้แน่นชัดของตัวเอง ทำให้รู้สึกท้อแท้ว่าสิ่งที่ทำไปคงไม่ได้ผล

วันหนึ่งฉันตัดสินใจโทรศัพท์ไปหาผู้รับจัดสวนคนหนึ่งซึ่งได้เบอร์ผ่านมาโดยไม่รู้จักกันมาก่อน เขากรณามาก พุดคุยอย่างดี ฉันเล่าเรื่องกลุ้มๆ ในสวนให้เขาฟังและเชิญเขามาดูเพื่อช่วยให้คำแนะนำ เขาเดินมาดูจนทั่ว

“ตอนฟังผมคิดว่าต้นไม้จะเหลือไปหมดซะอีก บางสวนแยกว่านี่เยอะครับ ใบไม้เหลือหมดเลย ที่คุณทำมาวิธีปรับปรุงดินก็มาถูกทางแล้วครับ ไม่ต้องห่วงมาก ให้เวลาเขาหน่อย ต้นไม้ต้องใช้เวลามาก อีกหน่อยก็จะดีขึ้นเองแหละครับ ถ้าจะให้สบายใจก็ดันไหนดาย วันหลังก็อย่าไปปลูกมันอีกก็แล้วกัน ต้นไม้แต่ละสวนมันไม่เหมือนกัน บางสวนปลูกได้ บางสวนก็ปลูกไม่ได้ ปลูกไม่ได้ก็ไปปลูกอย่างอื่นแทนให้มันสบายใจดีกว่า สวนของคุณผมให้ 70 เปอร์เซ็นต์นะ ที่ทำมาก็ถูกแล้ว ทำต่อไปอีก”

เมื่อได้คุยกับคนที่เรารู้สึกว่าเขาเชี่ยวชาญเรื่องนี้ มันทำให้ฉันมีความหวัง ความหวังเยที่ปิดตาฉันมาตลอดก็ได้หายวับไป เกิดความรู้สึกว่ามีความรู้ความเข้าใจในสวนของตัวเองขึ้นมาอย่างประหลาด

ตอนนี้ฉันรู้แล้วว่าต้นไม้มันพยายามจะอยู่ให้ได้
ฉันรู้แล้วว่าดินไม่ดีปรับปรุงได้และปรับปรุงยังไง และใน
สถานการณ์ที่ดินของฉันป่วยหนักอยู่ ไม่ใช่ดินสวนปกติ
เหมือนชาวบ้าน ฉันควรจะปรับเปลี่ยนวิธีการอย่างไร
ฉันค่อยๆ สังเกตและเรียนรู้กับธรรมชาติรอบตัว

นี่ย่างเข้าปีที่ 2 แล้ว ปีแรกต้นไม้แสดงตัวแล้วว่ามัน
ผ่านมาได้สำเร็จและยังยืนหยัด ศรีตรังรู้ว่าฉันหายโง่แล้ว
เมื่อฉันมาเสิร์ฟอาหารดีๆ ให้มัน มันออกดอกสีม่วงสวย
และโรยดอกลงบนสนามหญ้าได้ต้น ตอนนี้ต้นไม้ทั้งสวน
ออกจากห้องไอซียูแล้ว น่าจะใช้เวลาอีกปีที่มันจะกลับมา
เป็นตัวของตัวเองเต็มที่

ตะแบกลายเส้น ตอนนี้มีใบเป็นกระจุกๆ อยู่ปลาย
ยอดดูตลกดี ดูแล้วนึกไม่ออกเลยว่า อีกหน่อยใบมันจะ
เต็มต้นได้อย่างไร สงสัยต้องถ่ายภาพเก็บไว้ทำรายงาน
ความคืบหน้าของพัฒนาการ

ฉันปลูกเดหลีกอใหญ่ไว้ได้ร่มเงาไม้ใหญ่ที่สุด หวังว่า
มันจะเย็นสบายและเบิกบาน เฝ้ารดน้ำวันแล้ววันเล่า
ใบมันถูกตัวอะไรไม่รู้กัดพรุน ตัวใบเองก็เหี่ยว ริมกอ
ถดถอยเข้าหาใจกลาง จากกอใหญ่ลดขนาดลงเรื่อยๆ เป็น
หมูไม้ไผ่เส้ๆ เป็นกอไม้ใบชี้เหร

เดี๋ยวนี้ฉันใส่ใจเรื่องทำให้ดินชุ่มชื้นขึ้น หากดินนั้นมัน
อุ้มน้ำได้ไม่ดีพอ ก็หาเปลือกมะพร้าวสับมาใส่ไว้เป็นผู้ช่วย
ซับน้ำ แถมลงแกลบให้สำหรับแก้ไข้ฉุฉินด้วย และฉันก็
ลงมือพยายามให้กับกอเดหลี ได้ผลแฮะ เพียงไม่กี่วัน
ใบของมันก็เยอะขึ้น อิ่มเต็มใบ แถมมีดอกสีขาวพราวไว
ให้ด้วย

ต้นไม้สอนว่า ถ้าได้สิ่งที่ต้องการแล้ว ต้นไม้จะส่งข่าว
แสดงความเบิกบานให้รู้ในเร็ววัน

ฉันเคยมีดาวประดับฟ้ากระถางที่โหลมสุดๆ พอเข้า
บำรุงวันนี้ พรุ่งนี้ก็ผลิบานเล็กๆ เต็มไปหมด ตอบรับทันที
อย่างไม่รู้ไร น่ารักจริงๆ

ฉันปลดผ้าพันแผลจากเจ้าประดู่แล้ว มันมีกิ่งใหม่
เล็กๆ จากริมปากแผลด้านล่างด้วย วันนี้ฉันดีใจมากเลย
ที่เห็นกิ่งกับเมล็ดกางปีกขาวโพลนมีใบใหม่ๆ เขียวสดสวย
สะบัดพลีลลมเยอะเยะ ชื่นใจเหลือเกิน ยิ่งกับได้พบโลก
ใหม่ ขอบใจนะเจ้าประดู่

เจ้าพลับพลึงที่สะเงาะสะแงะ เพราะไปยืนโบกลมอยู่
กลางแดดบนเนินหญ้า ฉันคิดว่ามันคงร้อนเกินไปจึงพาให้
มาอยู่รอบโคนประตู ให้มันช่วยบังแดดให้กัน ช่วยเก็บน้ำ
ที่พื้นให้กัน ให้มันคุยกันไม่โดดเดี่ยว ฉันคิดว่าต้องเพิ่มการ
สังสรรค์ให้หมู่มันไม้ มันจะได้ร่วมมือช่วยกันมีชีวิตชีวา

ขณะเดียวกันหลวงพ่อบุทธทาสสอนว่า

“ถ้าไม่หวังอะไร ก็ไม่ต้องผิดหวัง”

ดังนั้น ก็ทำสิ่งที่เราคิดว่าควรทำให้ดีที่สุด แล้วถ้ามัน
ยังไม่ดีก็ปรับเปลี่ยนใหม่เป็นหนที่สองได้ ต้นไม้คงจะไม่
ตายหรอก

พอตั้งสติคิดได้ก็ร้องอ้อ! ว่าต้นไม้ก็ต้องการ 4 อย่าง
แหละ คือแสงแดดที่ดีพอ น้ำที่พอดี ดินที่มีอาหาร และ
วิตามินคือปุ๋ย ดินที่ไม่แน่นไป ไม่เหนียวไป ไม่โปร่งไป
ไม่แฉะไป เหมือนคนนั้นแหละที่ต้องการสิ่งจำเป็นในชีวิต
ประจำวัน และต้องปรับเปลี่ยนส่วนที่ไม่เหมาะสม ไม่ใช่
ยอมจำนนต่อสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัวแล้วก็ยอมตายไปแต่
โดยดี มีคำตอบสุดท้ายที่เร็วเกินไป

แต่อีกสิ่งหนึ่งที่ต้นไม้ต้องการคือเวลา เวลาที่นานพอ
จะเยียวยาปรับตัวและเริ่มวิถีใหม่อีกครั้ง

ต้นไม้ไม่สนใจความต้องการของคุณ ต้นไม้ไม่แยะแสด
กับความใจร้อนของคุณ ต้นไม้ไม่ตอบสนองเมื่อยังไม่พร้อม
ถ้าคุณยุ่งกับมันมากไป มันจะรำคาญจนตายไปเลย

ต้นไม้สอนให้ฉันใจเย็น มันบอกให้ฉันอดทนกับการรอคอย มันทำให้ฉันดูว่าความแข็งแกร่งเกิดจากการรวมชอมกับสรรพสิ่งรอบตัว ดิน น้ำ ปุ๋ย อากาศ อุณหภูมิ เมฆ ฝน แสง มันสอนฉันว่าเมื่อทุกอย่างพร้อม ชีวิตที่ดีจะเกิดขึ้น ถ้าฉันมีปัญหา ฉันควรจะดูมันเป็นตัวอย่าง ฉันต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของปัญหา แยกแยะปัญหา รวมชอมกับเงื่อนไขแวดล้อม เพิ่มสิ่งที่ขาด ทิ้งส่วนที่เกิน และเมื่อทุกอย่างพร้อม ปัญหาจะหมดไป

ชี วิ ต ตั อ ง ก า ร เ ว ล า

และก็ต้องเรียนรู้ตามที่แม่โนมยงคนสวนสาวอีกคนที่คอยตอบคำถามของฉันแต่ละครั้ง เมื่อฉันถามตามประสาชาวกรุงที่ไม่เคยเห็นต้นไม้ปามาก่อนว่า ต้นนี้จะตายไหม โนมยงจะเข้าไปดูๆ ต้นไม้แล้วตอบชัดถ้อยชัดคำและไม่เคยสะทกสะเทือนใจ กลับยอมรับความจริงได้เป็นอย่างดี

“ต้นนี้ไม่ตายหรอกค่ะ”

“ต้นนี้ยังไม่ตายค่ะ”

“ต้นนี้ตายแล้วค่ะ”

สำหรับนายโย ไม่ว่าคำถามจะเป็นอะไร ทำไมใบตก ลู่ ทำไมใบเหลือง ทำไมไม่มีใบ ทำไมเหี่ยว และไม่ว่าอะไรจะทำไม คำตอบเดียวเหี่ยวทั่วจักรวาลก็คือ

“มัน ก็ เป็น อย่าง นี้ แห ละ ค ร ้า บ ”

< คัตเตอร์ หรือ มาร์กาเร็ต

เมื่อครั้งที่พระเจ้าปเสนทิโกศลถามพระนางมัลลิกา
พระมเหสีว่าทรงรักใคร่มากที่สุด พระมเหสีตอบว่า

“หม่อมฉันรักตัวเองมากที่สุด”

ทำให้พระเจ้าปเสนทิโกศลเสียพระทัย แต่นั่นก็เป็น
ความจริงของคนทั้งโลก ทุกครั้งที่เราบอกว่าเรารักคนอื่น
นั่นก็เพราะเรารักตัวเอง อยากให้ตัวเองสมหวังที่เขารัก
ตอบ และบางทีการเศร้าเสียใจที่คนรักจากไป ก็เป็นเพราะ
ว่าตัวเองว่าเหว่เหลือเกิน เมื่อไม่มีเขา

มีคำตักเตือนอยู่เสมอว่า “เรามักไม่รู้
ว่าอะไรมีค่าจนกว่าจะสูญเสียสิ่งนั้นไป” แต่
ก็เป็นคำเตือนที่เพียงแต่กระซิบอยู่ในสายลม
เบายามดึก เรามักจะไม่ค่อยได้ยินมัน
พิสูจน์ได้จากบทเพลงร่ำแล้วร่ำเล่าที่เขียน
ถึงการจากไปของคนรักที่แสนดี เป็น
บทเพลงที่เต็มไปด้วยความเศร้าเสียใจและ
ขอโทษตามหลังรอยเท้าที่อยู่นอกประตู ไม่มี
ใครอยู่ที่นั่น นอกจากสายลมเปล่าเปลี่ยว

มีหนึ่งเรื่องหนึ่งที่รวบรวมความรู้สึก
ทั้งหมดนี้ไว้พาให้คนดูเศร้าด้วยความเข้าใจ
ฉันอยากเล่าให้คุณฟัง

สามีชราขี้นและเข้มงวด ผู้แทบไม่เคยยิ้ม พารรยาที่คอยเข้าใจและดูแลเขาทุกอย่างไปเยี่ยมลูกที่อังกฤษ

ลูกรๆ สามคนมาร่วมสังสรรค์ครอบครัวที่บ้านพี่ชายคนที่สองด้วยความไม่เต็มใจ เพราะทุกคนต่างรู้สึกรู้ว่าต้องมาทำงานยุ่งๆ ที่สำคัญของตัว มาเสียเวลากับการพบพ่อแม่

ที่ได้จะอาหารเต็มไปด้วยความอึดอัด การพยายามหาเรื่องคุย การพยายามรื่นเริง และการทนกับความไม่รื่นเริงของพ่อ

แล้วจู่ๆ แม่ผู้รู้ตัวคนเดียวว่าป่วยหนักก็จากไปอย่างกะทันหันในคืนวันนั้น

หลังงานศพ พี่น้องพูดคุยกันก่อนรำล้าแยกย้าย

“แม่ทำอย่างนี้กับพวกเราได้ยังไง ทั้งให้เราอยู่กับพ่อเนี่ยนะ” น้องสาวว่าอย่างหงุดหงิด พี่ชายเอ่ยเบาๆ

“เราไม่เคยมีเวลาดูแลแม่เลย ที่นี้ก็เหลือแต่พ่อแล้ว เราควรจะดูแลพ่อกันนะ”

น้องสาวสะบัดหน้า

“โธ้ย! ฉันไม่มีเวลาหรอก”

ลูกชายคนโตผู้ไม่ได้มาร่วมในงานเลี้ยงวันนั้น ทำงานอยู่ที่ญี่ปุ่น พ่อผู้โดดเดี่ยวได้ไปหาเขา เขาดันรับด้วยความตกใจและว่าวุ่นใจ เขาจัดที่ทางให้พ่ออยู่ด้วยในอพาร์ทเมนต์เล็กๆ ของเขา ให้เงินญี่ปุ่นเพื่อซื้ออาหารให้เบอร์โทรศัพท์ของเขา แล้วก็ออกไปทำงานและสั่งว่าไม่ให้พ่อออกไปไหน เดี่ยวจะลงหายไป

ชายชราผู้เจ็บเหงารำลึกอย่างท้อถึงภรรยาผู้จากไป เขาสวมเสื้อสเวตเตอร์สีฟ้าและกระโปรงสีเทาชุดโปรดของเธอทับเสื้อผ้าของเขา แล้วสวมเสื้อโค้ตยาวสีดำทับอีกที จากนั้นก็ออกเดินไปเรื่อย

ที่สวนสาธารณะ เขาเห็นหญิงสาวญี่ปุ่นร่างเล็ก บอบบางแต่งหน้าทาแป้งสีขาวจัด ริมฝีปากแดงแบบละครบนเวทีที่ภรรยาของเขาโปรดนักหนา หญิงสาวกำลังรำรำด้วยภาษากายอย่างซ้ำๆ กับหูโทรศัพท์สีชมพูที่มีสายโทรศัพท์ลากยาวมาจากต้นไม้ข้างๆ นั้น

เขาไปนั่งดูเธอทุกวันอย่างสนใจเป็นพิเศษ และวันหนึ่งเขาก็เข้าไปคุยกับเธอ หญิงสาวเล่าว่า นี่เป็นละครแบบภาษากายของญี่ปุ่นที่รำรำเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกภายใน เธอกำลังสื่อสารทางโทรศัพท์กับแม่ผู้ลวงลับเพื่อบอกเล่าความคิดถึงของเธอ

เขาเปิดเสื้อโค้ตสีดำออก เผยให้เห็นเสื้อสีฟ้ากระโปรงเทาของภรรยาที่เขาสวมทับอยู่และบอกว่า นี่เป็นการพาภรรยาที่รักไปเที่ยวไหนต่อไหนด้วยกัน และเขาคิดถึงเธอมาก

เด็กสาวสอนให้เขารู้ถึงวิธีร้ายรำนั้นเพื่อส่งความคิดถึงไปยังผู้ที่อยู่ไกลตัวแต่ใกล้ใจ

ภรรยาของเขาเคยอยากไปดูภูเขาฟูจิสักครั้งหนึ่งในชีวิต ดังนั้น เขาก็ขอร้องให้เด็กสาวพาเขาไปยังโรงแรมที่จะสามารถเห็นภูเขาฟูจิได้ในระยะที่สวยงาม

เมฆหมอกบดบังภูเขาฟูจิทั้งหมดจนเห็นเป็นเพียงภาพทิวหมอกสีขาวจรดฟ้าจรดดิน ไม่มีภูเขาฟูจิที่ในวันนี้นี้และวันต่อมา และอีกหลายวัน แต่เขายังคงอยู่ที่นี้เพียงรอวันฟ้าเปิด

เด็กสาวตื่นขึ้นและไม่เห็นชายชรา เธอเดินตามหาเขาจนทั่วและไปที่ห้องสำหรับมองภูเขา เมื่อเธอเลื่อนประตูออก ภูเขาฟูจิแสนสวย ตั้งตระหง่านอยู่ในฟากฟ้าสดใส วันนี้ฟ้าเปิดแล้ว

ไม่ไกลจากโรงแรมนัก มีทะเลสาบเล็กๆ สงบเงียบ
ที่ชายหาด ชายชรากำลังร่ำรำบทกวีแห่งความคิดถึงและ
ชื่นชมความงามของภรรยาผู้จี้ร่วมกับภรรยา เป็นการ
ร่ำรำที่ทุกท่วงท่ารำฟ้อนออกมาจากเบื้องลึกของจิตใจ
อย่างท่วมท้น จนเขารู้สึกสัมผัสได้ ประหนึ่งว่าภรรยามา
ร่ำรำอยู่เคียงข้างเขาด้วย ทำให้เขามีความสุขมาก มือ
ของภรรยาลูบไล้ใบหน้าเขาด้วยความรักดังที่เคยมา กอด
ประคองเขา ชื่นชมความงามด้วยความรักร่วมกันอย่าง
ที่เธอเคยอยากให้เขาพามาที่นี่ แม้เขาจะบ้ายเบี่ยงเธอมา
ตลอดทุกครั้งที่ชวน แต่คราวนี้เขาก็ได้ตามใจเธอแล้ว
แม้จะด้วยร่างกายและจิตใจอันสุดแสนเหนียวอ่อน
แต่เป็นการตอบแทนความดีความรักที่เธอให้เขาเสมอมา
เขารู้สึกได้ขอบคุณและบอกรักเธอแล้ว ในความรู้สึกของ
ชายชรา มือของภรรายังประคองใบหน้าเขาอยู่ ขณะที่
เขาทอดกายลงสิ้นใจบนชายหาด

เรามักไม่รู้ว่าจะอะไรมีค่า
จนกว่าจะสูญเสียสิ่งนั้นไป

< หัวใจสีม่วง

ความโลภคือกิเลสตัวร้าย

แต่ก็อย่างเพลงโบราณที่ว่า ‘ถึงร้ายก็รัก’ (ก็รัก...ก็รัก...ลูกคู่) แม้รักจะร้าย (จะร้าย...จะร้าย) เจ็บปวดเจียนตาย ต้องก้มหน้าไศกาจาบัลย์...

ก็โลภบางอย่างมันสนุก และโดยไม่รู้ตัว มันทำให้เราไปทำให้คนบางคนรวยได้มหาศาล เพียงเพราะเขารู้เช่นเห็นชาติความโลภของเรา

สำหรับเขา...รวย สำหรับเรา...โลภไร้สาระ
สิ่งที่ว่านี่คือของแถมของฟรี

เด็กชายด้อยน้ำติดตามเก็บแสตมป์สะสม
จากนมกล่อง เก็บอยู่นานอย่างดี เมื่อได้ครบ
แล้วก็ขอร้องให้แม่ไปแลกของให้ แม่ลำบาก
พอสมควร นั่งรถเมล์จากสนามหลวงไป
สมุทรปราการ บังเอิญโชคดีได้เห็นความ
ขรุขระของการซ่อมถนนตลอดเส้นทางเข้า
ปากน้ำ ต้องต่อสองแถวเข้าไปในซอย เพื่อ
พิสูจน์ผู้คนล้งบนถนนอีกสักจนถึงโรงงาน
ได้เสียยิดมาหนึ่งตัว

กลับมาถึงบ้าน คิดว่าลูกจะดีใจรับใส่
เสียไปวิ่งเล่นและเห็นอกเห็นใจในความ
อดสาหัสของแม่ที่แทบคลานกลับบ้าน แต่ลูก
มองเสียที่ได้มาสนใจอยาก พักหน้ารับ
นิดนึงแล้วออกไปวิ่งเล่นต่อ ก็มันจบเกมแล้ว
ได้เสียมาแล้ว ไม่มีอะไรน่าสนใจอีกต่อไป

หล่นล้ำยีนพินิจกระเป๋าดูเดินทาง
แบบคางคินเดียวใบย่อมน ออกแบบเท่าจ้ง
- เขาคิด ยีนอยากด้าย...อยากได้อยู่ยาวนาน
ตัดสินใจซื้อน้ำหอมยี่ห้อที่ตัวเองไม่ได้ใช้
แถมราคาแพงไปตามเงื่อนไขกำหนด
แล้วก็ได้กระเป๋ามาสนใจ

น้ำหอมนั้นก็ไม่ได้ใช้ เพราะมียี่ห้อ
ประจำที่ชอบอยู่

กระเป๋ายังนอนสลบอยู่ในตู้ มันสลบ
เพราะเบื่อ ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในตู้ใบนี้หลาย
ปี ยังไม่เคยได้ออกไปคางคินเดียวที่ไหน
เลย คิดถึงภูเขาและเสียงคลื่นจ้งเลย เห็น
เขาว่าออกไปข้างนอกนี่สนุกนัก

แต่เจ้าของเขาลืมไปแล้วว่ามีเราอยู่
ในตู้

ชะเง้อยับแวน หน้าหงิกกับแคชเชียร์
อยู่นาน ที่เธอไม่ยอมลดราคาหนังสือตาม
เปอร์เซ็นต์ที่บอกไว้บนการ์ด แถมยังพยายาม
อธิบายว่า ชะเง้อเข้าใจเงื่อนไขผิดอีก จน
กระทั่งหัวหน้าพนักงานมา และรีบจัดการให้
เป็นที่พอใจของหญิงสาวโดยกรรมวิธีพิเศษ

ส่วนหนังสือที่วางบนหิ้งให้เลือกฟรีได้
ทั้งหิ้ง ก็ล้วนเป็นหนังสือที่ไม่น่าอ่านทั้งสิ้น
ทำให้ชะเง้อหงุดหงิดที่ตัวเองเลือก ‘หนังสือ
ฟรี’ บนหิ้งไม่ได้สักที มองดูดี ๆ อีกทีซิ เล่ม
ไหนน่าอ่านมั้ง เล่มเดียวน่า อะไรงัน เล่ม
เดียวก็หาไม่ได้เธอ

จิตติดชนกอยู่กับคำว่า ‘ฟรี’ ฟรีแล้วยัง
อดเธอเนี่ย “โอ้ย โอ้ย ปวดใจ” เสียงเพลง
โบราณดังขึ้นในหู โอ้ยตาย หัวใจชะเง้อจะหยุด
ชะงัก

ระก้าโดนห้างสรรพสินค้าทรมาน พอซื้อของชั้น 4 เสร็จ ระก้าต้องเดินไปชั้น 2 เพื่อแลกแสตมป์มาสะสมบน การ์ด พนักงานคอยบอกว่า

“พี่ขาดอีก 50 บาท ซื้ออะไรเพิ่มมั้ยะ”

ห้างนี้ไม่มีอะไรราคา 50 บาท ระก้าอยากได้ชุดนอน ตัวที่เดินผ่านเมื่อกี้ เลยตัดสินใจว่าซื้อเถอะ มันอยากได้ เดินกลับไปชั้น 3 ปรากฏว่ายี่ห้อที่อยากได้ ตั้งป้ายไว้ว่า ‘งดรวมรายการ’

ระก้าต้องซื้อตัวที่อยากได้ เพราะพอมารับรอบสองแล้วยังอยากได้มากขึ้นอีก แล้วซื้ออีกชิ้นที่ไม่ได้อยากได้ แต่ก็พอได้ใช้ เพื่อยอดอีก 50 บาทโดยจ่ายไป 150 บาท แล้วเดินกลับไปชั้น 2

ระก้าแอบกระซิบบอกเทคนิคการขายกับเจ้าของห้างในใจ

“คิดมาได้ยังไง ระบบประหยัดพนักงานโดยให้มีที่ แลกแสตมป์ชิ้นเดียว นี่ถ้าคิดเงินบวกกลับ ค่าลงค่าแถม ค่าตัดบัตรได้ในเครื่องเลยละก้อ ชั้นจะซื้อให้มากกว่านี้อีก นี่ไม่ไหว เหนื่อย กลับบ้านละ”

สมัยที่ฉันอายุประมาณ 13 ปี บริษัท
ผงซักฟอกออกชิ้นส่วนแบบสามเหลี่ยม
4 แบบ 4 สี ใส่ไว้ในกล่องผงซักฟอก กล่อง
ละ 1 ชิ้น ชาวบ้านชาวเมืองรุมวាយกัน
โกลาหลใหญ่เลยคราวนั้น ไกลๆ บ้านฉัน เขา
เทผงซักฟอกใส่กาละมังใบใหญ่ เพื่อหา
ชิ้นส่วนกันทั้งวัน แต่ไม่ว่าจะหมดผงซักฟอก
ไปที่กล่องๆๆ ก็ยังคงเก็บชิ้นส่วนได้ 3 สี
เท่านั้น สีที่ 4 ไม่มีเลย ผงซักฟอกที่เขาซื้อ
มาคงใช้ไปได้สัก 2-3 ปี เขาเพิ่งแต่คิดว่า
ไม่เป็นไร ของมันต้องใช้อยู่แล้ว

คนจนอยากรวย ทำให้คนรวยยิ่งรวย
ไปก่อนแล้ววันนั้นเอง

แต่ไหนแต่ไรมา ฉันไม่เคยสนใจเรื่องนี้เลย ครั้นเมื่อไม่นานมานี้ ฉันเริ่มเป็นแบบระกำโดยไม่รู้ตัว บางวันก็เป็นแบบแม่ชะเง้อ

แล้วจู่ๆ วันหนึ่งขณะที่ฉันกำลังเสียดายอยู่ว่า ลืมเอา กระเป๋าดังค์ที่เหินบการด์สำหรับติดแสดมปีทีลตราคามา ด้วย ทำให้ฉันต้องซื้อของในราคาปกติ ทั้งๆ ที่แสดมปีนั้นลดได้ตั้งหลายดังค์ ฉันเสียดายแล้วเสียดายเล่าอยู่นั้น แต่ก็ต้องซื้อของนั้นเพราะไม่มีโอกาสมาบ่อยๆ เจ้าความหวนให้มันกำเริบหนัก พอฉันปล่อยให้มันคร่ำครวญเสียดาย มันก็ได้ใจครวญเสียดายใหญ่ ไศกาอาดูรราวกับจะตายคาห้าง

เหมือนการปั่นนมไปนานๆ จนขึ้นเป็นเนย

คำถามเริ่มก่อตัวผุดขึ้นมาในคำครวญ เสียดายอะไร นักหนา ติดอะไรนักหนา เป็นทาสขนาดนี้หรือ ไม่ได้ลดราคาจะตายหรือใจ กว่าจะได้ลดตามเงื่อนไข รู้ไหมเขาฟันไปเท่าไรแล้ว ใจไม่เสริจเสียที

โอ...เนยแข็งเอ่ย อร่อย

เสียดายนักฤฯ กลับบ้านเอาแสดมปีทั้งหมดไปให้เพื่อนเลย ข้ามแสดมปีไม่ฟัน จะข้ามสังสารวัฏได้ไง (วะ)

อยากได้ลด อยากได้ฟรี อยากได้แถม คืออยากได้เปรียบเขานั้นเอง โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี ถ้ามันฟรีได้เมื่อไหร่ แสดงว่ามีคนจ่ายแทนไปก่อนแล้ว เราจึงได้ หรือไม่ก็ตัวเรานั้นแหละ (แอบถูกให้) จ่ายไปก่อนแล้วต่างหาก

ผ่อนรถฟรีศูนย์เปอร์เซ็นต์ก็บวกอยู่ในค่ารถก่อนหาร
ออกมาเป็นเดือน ให้เห็นว่าไม่มีดอกเบี้ย คิดยากตรงไหน
รู้แล้วแต่ก็ยังชอบใจ

พอเริ่มเป็นอิสระได้ ค่อยยังชั่วหน่อย แถมยังสุขใจ
เวลาเอาแสดมบี้ไปให้เพื่อนแล้ว เห็นเพื่อนดีใจ ไม่รู้ว่าบาป
ที่ไปส่งเสริมเพื่อนหรือเปล่าเนอะ แต่อันนี้ให้เจ้าตัว
พิจารณา (ปัจจุเวกชน) เองก็แล้วกัน เพราะจะทิ้งไปก็ได้
นี่นา ไม่ได้บังคับให้รับชะง่อน

ตอนนี้เลยชักสนุก มีอะไรก็อยากให้คนอื่นอยู่เรื่อย
ลองใจตัวเอง บางชิ้นยิ่งรักยิ่งให้เขาไป พอให้บ่อยๆ ก็ชัก
สบาย หายงกได้ง่ายขึ้น เพียงคิดคำว่า รักเธอ จินให้ไป
เลย แต่ก็ไม่ทุกชิ้นหรอกนะ เพราะบางชิ้นก็มากกว่ารัก

นี่เดินตามรอยพระสารีบุตร ที่ว่าท่านฝึกตัวเองด้วย
การขัดใจ อยากฉันทของร้อนก็ฉันทของเย็น อยากฉันทมากก็
ฉันทน้อย อยากนอนก็ไม่นอน อยากนั่งก็ไม่นั่ง

เราก็ค่อยๆ ฝึกไปที่ละนิดทีละหน่อย ขัดใจไว้ ขัดไว้
ขัดไว้ บางทีจะขึ้นเงา

< ถั่วฝักยาว

ความที่เป็นคนแปลกหน้าของตลาดปากช่อง เมื่อฉันกับ
สามีกินอาหารเสร็จแล้ว ก่อนจะขับรถกลับบ้านจึงถือ
โอกาสเดินเที่ยวแถวใกล้ๆ นั้นก่อน ช่างๆ ร้านเป็นชอย
เล็กๆ ปากซอยมีห้องแถว และมีต้นไม้ใหญ่สวยงามอยู่
หลังตึกนั้น เราสองคนยืนมองอย่างชื่นชม พอออกพอใจ
หญิงชาวบ้านคนหนึ่งกำลังเดินเล่นกับลูกชายตัวน้อย
เธอยิ้มให้อย่างเป็นมิตร

“ตันไทรจ๊ะ”

“สวยจังเลยนะครับ” สามีฉันตอบ

“ต้นไม้ใหญ่ดีจัง ผมชอบต้นไม้ต้นใหญ่ๆ”

“เออมี๊ มีเบี้ย เดี่ยวไปเอามาให้”

แล้วเราก็ได้ของกำนัลจากหญิงใจดี เป็นไทรกิ่งยาว
สักคืบหนึ่งมาสองเบี้ย

คนงานเอาไปชำที่ไหนก็ไม่รู้ เราลืมไปแล้ว จนวันหนึ่งก็เห็นต้นอะไรไม่รู้สูงเท่าเอว ยืนเบิกบานอยู่ในสายลม คนงานบอกว่า

“เบี้ยไทรที่นายเอามาให้ใครรับ โตแล้ว”

เราสองคนไม่รู้เรื่องต้นไม้นัก เมื่อมาอยู่ที่นี่ เห็นต้นอะไรก็ชอบไปหมด ตอนนั้นก็ตั้งใจได้เห็นต้นไทรงอกงามดี

บ่ายวันหนึ่ง ขณะที่กำลังพลิกๆ หน้าหนังสือไปผ้านๆ ก็ได้พบคำแปลความหมายของต้นไม้ต่างๆ ฉันอ่านไปเรื่อยๆ ไม่ได้สนใจอะไรมาก จนมาถึงต้นไทร ซึ่งสะกิดฉันให้สนใจขึ้นมา เขาบอกว่า

“ต้นไทร คือเป็นที่พึ่งของผู้อื่น แต่คนที่มาพึ่งมักจะมาทำนองเบียดเบียน เป็นพวกมากินๆ นอนๆ สบาย ไม่ค่อยทำงาน เอาแต่จะพึ่งพาอย่างเดียว บางทีก็ทำให้เดือดร้อนรำคาญ คอยเป็นภาระของเรา”

เหย ตะลึงตั้งแต่ จีวออกโรงทันที เห็นภาพใครบางคนที่ยืนคอยแต่มาพึ่งพาแบบเบียดเบียนไม่รู้แล้วรู้จบ อภัยแล้วอภัยอีก อภัยเป็นพรวน แล้วก็ยังคงให้พึ่งให้พาไม่รู้จบ จนเหนื่อยแล้วก็โทษเวรโทษกรรมไป อย่างหาทางออกไม่ได้

ตายแล้ว นี่ปลูกไทรตั้ง 2 ต้นไว้ในบ้าน เดียวก็เพิ่มคนบนบ่าขึ้นอีกหรือเปล่า (วะ) เนี่ยะ ไม่ได้ จำจะต้องยกทัพไปขุดถวายเป็นวัดดีกว่า คิดแล้วก็นั่งกลุ้มไป 2 วัน

ตอนเช้าลงไปรดน้ำต้นไม้ รดจนเพลินไปทุกต้นแล้ว
ก็มาถึงต้นไทร เมื่อยังอยู่ด้วยกันก็ต้องรดน้ำให้ก่อนละ

ขณะกำลังรดน้ำให้อยู่นั่นเอง มองดูใบไทรไหวลม
เขียวสดไม่รู้เรื่องรู้ราวอะไรกับใครเขา พลันความคิดก็เล่น
ขึ้นมาในใจ

มันก็แค่ต้นไม้ มันเกิดมาก่อนชื่อ ใครไปตั้งชื่อให้มัน
เล่า เป็นเพราะมันใหญ่โตมีร่มมีเงา มีของกิน มีที่พักอยู่
บนต้น นก แมลง สารพัดจึงเข้ามา อาศัยประทังชีวิตอยู่
ร่วมกัน

คนโบราณคงจะเห็นการพึ่งพาอันมากมายของเหล่า
สัตว์จึงเปรียบเทียบกับคนที่มีพฤติกรรมคล้ายเหตุการณ์ที่
เกิดขึ้นกับต้นไทร แล้วก็ให้คำเปรียบเทียบไว้ต่างหาก
จากการกระทำของคนไปเปรียบเทียบกับสิ่งที่เกิดกับ
ต้นไทร ไม่น่าจะเชื่อว่าปลูกต้นไทรแล้วจะเกิดแรงดึงดูดคน
เบียดเบียนเข้ามาให้เจ้าของบ้าน

มันก็แค่ต้นไม้จะทำอย่างนั้นให้เราได้อย่างไร

ต้นไม้คือต้นไม้ พอใหญ่ขึ้นก็ให้ร่มเงา ใจเราต่างหาก
ที่หวั่นไหวฟุ้งซ่านไปเอง หรือเราใจแคบไม่ยากเป็นที่
พึ่งพาของใครด้วยซ้ำไป น่าจะดูใจตัวเองก่อนว่ากลัวอะไร
กันแน่ แทนที่จะไปโทษต้นไทรที่ไม่ได้ทำอะไรเลยนอกจาก
โตขึ้นตามธรรมชาติ

ไทorkก็ไคยยืนอยู่ตรงนั้น ส่วนเราก้ถ้าใครเห็นเราก้เป็นไทork เขาก้มาพ้ง ถ้าเราก้จะให้เขาพ้งโดยเป็นภาระแก่เราก้เพราะ เรามะตตามากเกินไป หรือเราก้ขี้ลาดเกินไป กลั้วดูไม่ดี ถ้าจะไม้ให้เขาพ้ง หรือเสียความภูมิใจว่าไม้ได้ให้ใครพ้ง เสริมอ้ตตาทั้งนั้น ถ้าเราก้ไม้โง่ไปหลงเช่นนี้ก็อย่าทำตัวเป็น ไทork เลือกช่วยคนที่มาหาก้เลือกได้ ใครไปห้ามไว้เล้า พระพุทธรเจ้าทรงสอนว่า อย่าคบคนพาล คนพาลนี้ก็รวม คนที่ขี้เกียจ คนที่เอาเปรียบ คนที่เบียดเบียน คนโง่ คนเกร เอาไว้ด้วยกัน เราก้เลือกได้ว่าเราก้จะช่วยใคร คนดีๆ ที่น่าช่วยก้มี ช่วยแล้วแม้ไม้ได้หวังผลตอบแทน แต่ก้สบายใจกว่ากันเยอะเลย

บางทีการไม้ช่วยก้เป็นมะตตาอย่างหนึ่ง เขาก้จะหัด พ้งตัวเองบ้าง เพราะคนเราก้ต้องหาทางมีชีวิตรอด ถึง อย่่างไรเราก้จะช่วยทุกคนไม้ได้อยู่แล้ว

ทันใดนั้น ฉันท้ก็รู้ส้กสบายใจและฆ่าตัวเองขึ้นมากันท้ที จี้วลาโรงไป ความคิดที่จ้จะย้ายตันไทorkออกจากบ้านหมดไป คิดถึงบรรท้ดหนึ่งในหนังสือธรรมะที่ปรารภเรื่องความคิด ของคนเราก้ว่า

“ไม้มีใครทำให้เราก้ล้้มใจได้หรอก
นอกจากตัวเราก้เอง”

○ ความลับที่ถูกฝังไว้

< ดาราพรรณราย

ฉันได้รับคำอธิบายจากอาจารย์คนหนึ่งถึงเรื่องจิตใจของ
คนเราว่าเปรียบเหมือนหัวหอม เรามีหลายชั้นซ้อนๆ กัน
สำหรับสังคมแล้ว เราจะเผยชั้นนอกสุดซึ่งตกแต่งอย่าง
ที่คิดว่าดีแล้วให้ดู สำหรับบางคนเราจะยอมให้เขารู้เรื่อง
ของเราลึกลงมาถึงชั้นที่ 2 หรือ 3 สำหรับเพื่อนแท้มิตร
สนิทที่สุด เราอาจให้เขามารู้จักใจจริงของเราได้ถึงชั้นที่
4 การยอมรับว่าตัวเองเป็นอย่างไรนั้นเป็นชั้นที่ 5 ซึ่งมัน
คอยทำให้เราคิดว่าเรารู้จักตัวเองดีแล้ว และเราเป็นคน
อย่างนี้แหละ

แต่มีชั้นหนึ่งซึ่งเราไม่รู้ว่ามีอยู่คือชั้นที่ 6 ชั้นนี้มันมีโดยธรรมชาติเพื่อป้องกันอันตรายจากชีวิตให้เรา เหมือนการกะพริบตาที่คอยป้องกันดวงตาของเราไม่ให้เป็นการอันตราย การมีอยู่ของชั้นที่ 6 เหมือนอากาศ มีแต่มองไม่เห็น ยากที่จะรับว่ามีอยู่ อยากจะปฏิเสธว่ามีอยู่เมื่อมันแสดงตัวในแง่ลบ เช่นมันบอกว่าที่เราทำเป็นมารยาทดีกับแขกนั้น เป็นการเสแสร้ง เป็นการเอาบทรบของพินาร์มาแสดง ความจริงเราเบื่อจะตาย แล้วเราก็มองว่าไม่จริงหรอก ฉันเป็นคนอารมณ์ดีต่างหาก

ผู้อธิบายได้แนะนำให้ฉันถามตรงๆ เข้าไปกับชั้นที่ 6 นี้ และให้ทำใจเปิดกว้างพร้อมจะรับฟัง ‘ความจริงทุกอย่าง’ ที่มันจะบอกออกมา แล้วเราจะรู้ความลับที่ถูกฝังไว้

เช้าวันหนึ่ง ฉันจึงนั่งลงอย่างผ่อนคลาย มองดูใบสีเขียวอ่อนโยนของแสงจันทร์ที่ระบือย สายลมโบกไกวมันไวน้อยๆ อย่างหยอกล้อ ฉันปล่อยอารมณ์ลงทั้งหมด ยิ้มน้อยๆ ให้กับตัวเอง ส่งความรู้สึกอ่อนโยนให้กับตัวเอง รู้สึกมีตัวเองเป็นเพื่อนที่แสนดีที่จะยอมเข้าใจทุกอย่างที่เกิดขึ้น แล้วฉันก็ถามใจว่า

“เฮอะ บอกฉันซิ เธอทุกข์เรื่องอะไร”

ยังไม่มีคำตอบ มีแต่ความเจ็บของการลืม ฉันชี้นำร่องรอยของความทรงจำ

“เรื่องหนี้เธอ หนี้ก้อนเก๋าก็จบไปตั้งนานแล้ว หนี้ก้อนใหม่นี้ก็เป็นหนี้ที่ไม่น่ากังวลอะไรนี่ มีทางออกอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องการเวลาเท่านั้น เวลาก็มีเหลือเฟือ ซิลล์ ซิลล์”

ฉันพุดนำทางไปเรื่อย เพื่อให้เพื่อนใจพันการลิม นึกได้เสียที่ว่าทุกข์เรื่องไหน ที่ไม่สบายใจมาจากสาเหตุอันใด

ทันใดนั้นเอง ที่ฉันรู้สึกเหมือนเห็นภาพในอากาศ มันเหมือนเวลาที่เรานึกถึงหนังเรื่องหนึ่งตอนหนึ่ง แล้วเห็นภาพได้ยินเสียงของหนังเรื่องนั้นลอยอยู่ในอากาศ ขณะที่เล่าให้เพื่อนฟัง

มันเป็นภาพของทหารอเมริกันในเวียดนามที่ออกรบอย่างเหน็ดเหนื่อย อย่างที่เราเห็นในหนังสงครามทั่วไป แล้วทหารคนนั้นก็กลับบ้านไปอยู่ในฟาร์ม ในทุ่งโล่ง สุดลูกหูลูกตาในอเมริกา แต่เขายังแต่งชุดทหารอยู่ ยังใส่หมวกเหล็ก ถือปืนยาวในมือ สายกระสุนพาดลำตัว สะพายเป้ สวมรองเท้าบูตหนาหนักสีดำเปื้อนโคลน

เสียงนั้นบอกว่า ในอดีตฉันเคยทำหน้าที่การงานคือ สะสางหนี้ก้อนโตของบริษัท วิฤติการเงินสำหรับคนที่เรียนการบริหารหรือการเงินมาคงไม่ใช่เรื่องยาก หรือสำหรับคนที่ค้าขายค่อๆ เรียนรู้การหมุนเงินมาจนติดกัลก็คงไม่ใช่เรื่องยาก แต่สำหรับมือใหม่ไม่เคยซับซ้อนฉัน เมื่อถูกโยนตุ้มลงไปในสนามแข่งรถก็ไม่ใช่เรื่องง่าย มันเหมือนสงคราม แต่เป็นสงครามในใจฉันคนเดียว

เป็นวันเวลาที่เหมือนพายุฝนกระหน่ำลงมาในทิวโมง
ยามของวัน สายฝนแห่งการใช้จ่ายของพนักงานที่เบิกออก
ไปทำงานในแต่ละวัน สายฝนแห่งเงินเดือนทุก 2 สัปดาห์
และคอมมิชชั่นทุกปลายเดือน สายฝนแห่งเช็คเจ้าหนี้
การค้ำที่มักจะมามากกว่าเช็ครายได้จากลูกค้า สายฝนที่
กระหน่ำหนักลงทำให้พื้นดินเป็นโคลนตม เป็นโคลนตม
ของหนี้เก่าๆ รุ่มรอยล้น โคลนตมของการผ่อนเจ้าหนี้
ประจำมากกว่า 30 ราย ฉันคืบคลานไปโดยมีเถาวัลย์
แห่งดอกเบี๋ยรัดเท้ารัดเอวลากไป สายฝนเปียกปอนใบหน้า
ต้องลูบตาปาดน้ำฝนเพื่อมองทางข้างหน้าทีทอดไปสู่ความ
หวังในคืนเดือนมืด หวังว่าราตรีกาลจะไม่ยาวนานนัก

ฉันไม่ได้หัวเราะเลย ไม่มีสุนทรีย์ในเสียงเพลง
หนังสือบทกวีซุกหลับอยู่ในตู้ กอดกายอยู่กับหนังสือ
พื้อกเกิดบู๊ตต่างๆ ที่เคยซื้อเก็บไว้และยังไม่ได้อ่าน
ทุกอย่างหลับไหลเช่นเดียวกับร่องเท้าเดินทางที่ยังพักผ่อน
อยู่ในห้องเก็บของ เช่นเดียวกับจิตวิญญาณส่วนที่เป็นฉัน
มีเพียงจิตแห่งหน้าที่เท่านั้นที่ตื่นโพลงอยู่ตลอดเวลาแม้ใน
ยามหลับ ทุกเส้นสมองมีแต่ร่องรอยของตัวเลข ทุกลม
หายใจอ่อนล้า

เสียงนั้นกระซิบคำของอาจารย์มาให้ฉันทบทวน

“อดีตนั้นจบไปแล้ว เธอยังลากโงศพตามมาด้วย”

ฉันมองไปที่พื้นข้างตัว คล้ายๆ เห็นโงศพสีดำรูป
สี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวๆ และมีเชือกเส้นใหญ่จากโงศพโยงมาที่
ปากของฉันจนรู้สึกได้ถึงความหนักของมัน

ถ้อยคำนั้นปลดวางฉัน

เชือกใหญ่เส้นนั้นร่วงผล็อยจากบ่าลงสู่พื้น ชุดทหาร
ของชายหนุ่มตรงหน้าถูกปลดลงจนหมด บัดนี้เขาเป็น
หนุ่มลูกทุ่งหน้าตาสะอาดสะอ้าน สวมเสื้อยืดคอกลม
แขนสั้นสีขาวหลวมๆ กับกางเกงขาสั้น ไม่ใส่รองเท้า เขา
ยิ้มให้ฉัน เส้นผมสีอ่อนที่ปราศจากหมวกเหล็กปลิวไสวใน
สายลม เขากะโดดอย่างร่าเริงแล้ววิ่งไปในทุ่งกว้างภายใต้
ท้องฟ้าสีครามที่แจ่มกระจ่าง ทุกอย่างรื่นเริง โปร่งสบาย
โล่งกว้าง เบาหวิว

แม้ฉันจะรู้ด้วยความจำว่านี่ก่อนโดนหมดไปแล้ว แต่
จิตใต้สำนึกยังคงหลับไหล ยังคงทุกข์หนักกับปัญหาเดิม
โดยไม่รู้ว่าปัญหาหมดไปแล้ว และตอนนี้จิตใต้สำนึก
ได้ตระหนักแล้วว่าเรื่องนี้จบแล้วเดี๋ยวนี้เอง

ราตรีกาลไม่อาจยาวนาน ณ เวลาหนึ่ง รุ่งอรุณย่อม
มาถึงเสมอ

13 ปีผ่านไป รุ่งอรุณก็ได้มาถึง พร้อมกับฉันคนใหม่
ที่จะไม่หวาดกลัวกับบราดริกัลนั้นอีก ชีวิตเอ๋ย อะไรก็ได้
ยังงี้ก็ได้ สิ่งที่เกิดขึ้นแล้วดีเสมอ ฉันต้องฝึกที่จะหัวเราะ
อีกครั้ง

ฉันหลุดออกมาจากทุกข์นั้นด้วยหัวใจที่เบิกบาน
พองโตและมีความสุข ฉันได้เข้าไปเปิดประตูชั้นที่ 6 และ
ขุดรากเหง้าของเรื่องนี้ออกมาได้แล้ว ไม่มีเรื่องนี้ฝังอยู่ใน
ผืนดินของจิตใจอีกต่อไป

นักสุขภาพจิตเคยเล่าไว้ว่า อาการแบบนี้เรียกว่า
‘บาดแผลจากประสบการณ์’ ยกตัวอย่างคือมีนายทหาร
คนหนึ่งหลังกลับจากการรบมาประจำสำนักงานในเมือง
แล้ว ทุกๆ วันที่ 25 กันยายน เขาจะต้องหยุดงาน 1 วัน
ทุกปี จนเจ้านายสังเกตเห็นและได้พุดคุยถามไถ่ เขาตอบ
ว่า ไม่สามารถทำงานได้ เขาจะต้องอยู่บ้านและทำอะไร
ไม่ได้เลยทั้งวัน เพราะสมัยที่เขาออกไปรบ วันนี้เป็นวันที่
เขาสูญเสียลูกน้องทหารในกองของเขาไปจนหมด เหลือ
เขาคนเดียวที่รอดกลับมา

ความรู้ใหม่นี้เป็นเรื่องน่าตกใจเหมือนกัน ที่จิตใต้สำนึกของคนเราซึมซับและส่งผ่านปฏิกิริยาออกมาเปลี่ยนแปลงชีวิตเราโดยไม่แฉแสหัวจิตหัวใจของเราสักนิด เมื่อเราฟังคนอื่นเล่าเรื่องของเขา เราอาจเห็นเป็นเรื่องน้อยนิด ไม่น่าจะติดใจอะไรมากมายจนชีวิตเซกလာได้ แต่สำหรับคนนั้น มันอาจจะเซกလာได้จริงๆ เพราะเบื้องหลังของเขายังมีเงื่อนไขที่เราไม่รู้อีกมากมาย ดังนั้น เราจึงพูดไม่ได้เลยว่าเราเข้าใจเขา เราไม่อาจเข้าใจคนอื่นใครๆ ได้เลย ต้องเป็นตัวเขาเองเท่านั้นจึงจะรู้ได้ถึงสิ่งที่ซึมผ่านขึ้นมาของสิ่งที่จิตใต้สำนึกซึมซับไว้

ในหนังเรื่อง ‘เดอะ แอปชีฟิค’ ซึ่งนำเอาประวัตินายทหารหลายคนที่ผ่านมาสงครามแอปชีฟิคในสงครามโลกครั้งที่ 2 มาเล่า มีคนหนึ่งชื่อ โรเบิร์ต เล็กกี้ เป็นทหารตอนวัยหนุ่มและรอดชีวิตมาได้ ในวัยชรา เขาป่วยเป็นอัลไซเมอร์ เขาจำภรรยาและลูกๆ ไม่ได้เลย แต่เขาไม่เคยลืมเหตุการณ์ในแอปชีฟิค ที่หลังบ้านมีบึงน้ำ และเขาบอกว่าพวกญี่ปุ่นกำลังมาอยู่ตรงสระน้ำโน่นไง เขาเสียชีวิตในปี 2001 ไปพร้อมกับความทรงจำที่ยังเหนียวแน่นกับสงคราม

เป็นการดีที่ได้เรียนรู้สิ่งเหล่านี้ ไม่เช่นนั้นเราก็จะทุกข์
อยู่โดยไม่รู้ว่ากำลังทุกข์เรื่องอะไร หรือคิดว่าเป็นเรื่องแย่ๆ
ที่เกิดกับเราคนเดียว พอรู้ว่ามันเป็นเพียงเรื่องหนึ่งในตำรา
คือมีอยู่แล้วในโลกนี้เป็นปกติก็ทำให้รู้สึกดีขึ้น

แต่ก็เป็นเรื่องยากไม่เบาที่จะถามตัวเองลงไปลึกๆ
และพบเรื่องที่ใช่ ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์นั้นจริงๆ
ที่สำคัญเราต้องวาง ‘ก้าม’ ของเราลงก่อน ลืมความ
‘เสียหน้า’ แม้แต่กับตัวเองลงไป ยอมรับกับคำตอบอะไร
ก็ได้ที่ตอบออกมาแล้วเราจะพบรากเหง้าของปัญหาก่อน
นั้น เราเองย่อมรู้ดีอยู่แล้วว่า เรามีปัญหาอยู่ที่เรื่องในตอน
นั้น และก็ไม่ใช่เรื่องใดก็เรื่องหนึ่งแหละ ที่รากของมันยังลึก
ลงไปหลบซ่อนอยู่เบื้องล่างสุดของใจ ที่แม้แต่ใจเองก็ยัง
ไม่รู้ตัวและกลับมาสร้างปัญหาให้เรามากที่สุด เมื่อพบแล้ว
ก็เริ่มขุดเรื่องนั้นออกไปทิ้งเสีย

คืออย่างหนึ่งคือ เมื่อมันไปแล้ว มันไม่กลับมา
อีกเลย

สายลมยังไหวใบแสงจันทร์ ฉันรู้สึกแจ่มใส ขอขอบคุณ
จักรวาล สำหรับสิ่งดีๆ ที่ซุกซ่อนอยู่เสมอ ขอขอบคุณ
จักรวาลที่เปิดความลับออกมา เมื่อความลับเปิดเผย ทุกข์
ก็หายไปด้วย ฉันมีความสุขแล้ววันนี้

< สายน้ำฝั่งแดง

สมัยที่ฉันเป็นเด็กอายุราว 12 โทรทัศน์ที่มีภาพขาว-ดำ
ตลอดได้เปลี่ยนเป็นสีแล้ว กิจกรรมวันเสาร์ก็คือนั่งดู
โทรทัศน์ จะมีหนังคาบอวยประเภทยุทธอเมริกันฮีโร่ เช่น
บิลลี เดอะ คิด, บุตช์ แคสสิดี แอนด์ เดอะ ชันแดนซ์
คิด หนังคาบอวยก็จะเป็นประเภทยุทธเอกยิ่บป็นเก่ง
มีอินเดียนแดงมาทำร้ายปล้นสะดมกองเกวียน สมัยนั้น
รู้สึกว่ายินเดียนแดงคือผู้ร้ายทำเดียว พอพระเอกเอา
ชนะได้ก็แฮปปี้เ็นดั่ง ประทับใจจัง พระเอกล้อหล่
ทำนองนั้น

วันเวลาผ่านไปเนิ่นนานมากมาย ได้อ่านหนังสือชื่อ ‘ผั่งหัวใจขาวไว้ที่วุ่นเดีเดี’ เป็นเรื่องราวของฝ่ายอินเดียนแดง พวกเขามีชีวิตที่สงบสุข อยู่กับธรรมชาติอย่างเคารพธรรมชาติ จับปลาก็แต่พอกิน เก็บไม้ที่ร่วงหล่นบนพื้นมาก่อกองไฟ ล่าสัตว์เอาหนังมาทำผ้าห่มและเต็นท์ ใช้ธรรมชาติเท่าที่จำเป็นกับชีวิต

ทหารผิวขาวเข้าไปทำสัญญาเกี่ยวกับดินแดน จำกัดให้อินเดียนแดงอยู่ในพื้นที่ที่ตนสั่ง ซึ่งเป็นดินแดนที่ไม่ดี ปลูกอะไรก็ไม่ขึ้น ฉันรู้สึกแย่มากๆ และขุนขาดในอารมณ์

อะไรกัน เรามีชีวิตอยู่ในบ้านของเราดีๆ แล้ววันหนึ่งอเมริกันก็เดินมาเคาะประตูบ้านแล้วบอกว่า “ออกไปได้แล้ว นี่เป็นบ้านของอเมริกัน พวกนายออกไปอยู่ในตรอกโน้นได้แล้ว”

ทหารอเมริกันผิดสัญญาที่ทำกับอินเดียนแดงอย่างต่อเนื่อง เกิดสงครามย่อยๆ ไปทั่วทุกเผ่า หนังสือบรรยายไปตามวันเวลาที่เกิดเหตุการณ์ไล่ล่า แทบจะล้างเผ่าพันธุ์ด้วยเหตุผลว่านี่เป็นดินแดนของอเมริกัน อินเดียนแดงคือผู้คนป่าเถื่อนที่ต้องกำจัดออกไปให้สิ้นซาก หาใช่เจ้าของเดิมที่อยู่มาก่อนนับร้อยปีไม่

หัวหน้าเผ่าหนึ่งของชนชาติแบล็คฟุต (Black Feet) ตอบปฏิเสธการทำสัญญากับผู้แทนของรัฐบาลอเมริกาในการยกดินแดนใกล้เคียงกับชายแดนทางด้านเหนือของมอนทานาให้แก่รัฐบาลอเมริกาโดยการซื้อขายด้วยเงิน

“แผ่นดินของเรามีค่ามากกว่าเงินของท่าน มันจะคงอยู่ชั่วนิรันดร์ มันจะไม่ถูกทำลายล้างด้วยเปลวไฟตราบนานเท่านาน ณ ที่ซึ่งดวงตะวันฉายแสงและแม่น้ำไหลริน แผ่นดินนี้จะยังคงอยู่ เพื่อให้กำเนิดแก่มนุษย์และสัตว์โลก ในเมื่อเราไม่อาจขายชีวิตของมนุษย์และสัตว์โลกได้ ดังนั้น เราจึงไม่อาจขายแผ่นดินแห่งนี้ได้ มันถูกสร้างขึ้นมาสำหรับเรา ด้วยน้ำมือของวิญญาณอันยิ่งใหญ่ เราขายมันไม่ได้ เพราะมันไม่ใช่ของเรา

“ท่านสามารถนับเงินของท่านและเผามันในชั่วขณะที่ควายกัมหัวลง แต่มีเพียงดวงวิญญาณอันยิ่งใหญ่เท่านั้นที่สามารถนับเม็ดทรายและใบหญ้าได้ทั้งหมดในดินแดนแห่งนี้ เราสามารถให้ทุกสิ่งเป็นของขวัญแก่ท่าน หากท่านสามารถนำกลับไปได้ แต่สำหรับแผ่นดินแล้ว ‘ไม่’ เด็ดขาด”

สัญญาฉบับแล้วฉบับเล่าถูกฉีกโดยอเมริกัน
อินเดียแดงเผ่าแล้วเผ่าเล่าสูญสิ้นลง พวกที่ยอมจำนน
ถูกจับไปไว้ในค่ายกักกัน หนังสือจบลงที่การวิ่งหนีของ
อินเดียแดงหนุ่มคนหนึ่งที่ได้รับบาดเจ็บอย่างสาหัส
เขาร่วงเข้าไปในโบสถ์ที่ไร้ผู้คน ก่อนสิ้นใจ เขาเงยหน้าขึ้นไป
บนชื่อมีป้ายเขียนคำสอนว่า

ขอสันติจงมีแก่ทุกคน

เวลาผ่านไปเนิ่นนานอีกครั้ง ที่ฉันได้รู้จักกับหนังสือ
ของท่านดิซ นัท ฮันท์ พระชาวเวียดนาม เขียนบอกเล่า
ถึงวันที่น้องชายของท่านตายด้วยกระสุนของทหาร
อเมริกัน ท่านให้อภัยทหารผู้นั้นเพราะเขาเพียงทำหน้าที่
ทหาร และนี่คือสงคราม แม้ท่านจะเสียใจมากกับการ
สูญเสียน้องชายไป

เป็นความลึกซึ้งอย่างมากที่มนุษย์คนหนึ่งจะพึงมีได้
ที่จะยอมรับว่ากระสุนนัดนั้นเป็นปลายเหตุ จะแก้ต้นเหตุ
ต้องไปแก้ที่ประธานาธิบดีแห่งอเมริกาโน่นทีเดียว

สันติภาพเอ๋ย สันติภาพ เจ้าเกิดยากแท้
เทียว คนสองคนที่ไฝหาสันติภาพมักจะต้องทำ
สงครามกัน จะมีเหตุการณ์เป็นส่วนน้อยมากที่
สันติภาพเกิดอย่างราบรื่นงดงาม

อย่างย่อลงมาก็คือความขัดแย้งวุ่นวายใน
กลุ่มคนเล็กๆ ทุกหมู่เหล่า ทุกหมู่บ้าน ทุกบ้าน
เรือน ทุกบริษัท สันติภาพระดับเล็กๆ ก็ยังเกิด
ได้ยาก เพียงแต่คำเรียกอาจจะย่อตามลงมา
เท่านั้นเอง แม้ในครอบครัวก็เกิดอาการ “แหม..
มาย่ล่ายหล่างจายเลย” จนอยากจะหนีกันไป
ให้พ้นๆ

หลวงพ่อกเคยสอนว่า

“จงหาความสงบจากจิตใจของเราเอง ถ้า
เราทุกข์ใจ หนีไปที่ไหนๆ มันก็ไม่สงบหรอก
เพราะใจมันไปด้วย มันก็ไปร้อนอยู่ที่นั่นแหละ
และไปอยู่วัดก็อย่าคิดว่าจะสงบนะ บางวัดก็ยิ่ง
วุ่นกว่าอยู่ข้างนอกอีกก็มี”

จริงๆ แล้วรากของมันก็คือ การเอาความต้องการของตัวเราเป็นใหญ่นั้นเอง โดยมีความกลัวเป็นแก่นที่จะต้องป้องกันตัวไว้ ความกลัวลึกๆ ในใจคนเรามีหลายอย่าง กลัวเสียหน้า กลัวดูไม่ดี กลัวแพ้ กลัวไม่ดีพอ สิ่งเหล่านี้รวมกันก่อให้เกิดอาการ ‘ยอมไม่ได้’ แล้วก็นำไปสู่การเอาชนะเรื่องที่ตัวเองอยากได้

เป็นการยากที่เราจะยอมรับว่าตัวเองบกพร่อง เราจะมีเหตุผลที่ดีมากมาอธิบายเสมอ และมีเหตุผลดีที่จะอธิบายความบกพร่องของคุณ (ถ้ามีคุณ)

นั่นอาจจะช่วยให้เราหลุดพ้นเหตุการณ์มาได้ครั้งหนึ่ง แต่สำหรับตัวเราเองแล้ว เราไม่รู้หรอกว่าได้ทำให้ตัวเองเดินลงไปสู่หลุมดำของความบกพร่องที่ใหญ่ขึ้น

พระพุทธเจ้าสอนว่า “สุขใดยิ่งกว่าความสงบไม่มี”

ความสงบสุขสันต์ในใจ เป็นสิ่งที่ผู้รู้สึกแล้วเท่านั้นจึงจะเห็นคุณค่า การขัดแย้งไม่ใช่จะเกิดขึ้นระหว่างชนเผ่าอย่างอเมริกันกับอินเดียนแดง หรือระหว่างหมู่บ้านกับหมู่บ้าน หรือคนในบริษัทเดียวกัน หรือคนในครอบครัวเดียวกัน หรือระหว่างเพื่อนสองคน แม้แต่ในคนคนเดียวก็อาจมีความขัดแย้งในใจ ระหว่างจิตสำนึกกับจิตใต้สำนึกของตัวเองได้

เมื่อเรามีความขัดแย้งกันในความคิดของเรา เราก็ไม่มีสันติในใจ

แพงพลอยรู้สึกหงุดหงิด ที่พ่อทำเรื่องขายหน้าด้วยการพูดจาไม่ดีกับแขกของเธออีกแล้ว ใจหนึ่งก็คิดว่าเอาเถอะ พ่อก็เป็นอย่างนั้นเอง พ่อเปลี่ยนไม่ได้หรอก อย่าไปคิดมากเกินไป

แต่แพงพลอยก็คิดมากเกินไปถึงคำว่า ‘อย่าไปคิดมากเกินไป’ คิดบ่อยๆ เดี่ยวก็แวบเข้ามา แวบเข้ามา ทำให้วันดีๆ หายไป

พี่ชายใหญ่สอนว่า

“เธอต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง จะโกรธพ่อหรือตัดสินใจเลือกแล้วก็โกรธไปเลย แต่ให้อยู่ในใจ เธอยังดูแลพ่อดีเหมือนเคย เธอไม่ได้ไปชี้หน้าพ่อว่าอย่างบางคน อันนั้นตกรรณหนักแน่ ถ้าเธอเลือกโกรธก็ตกรรณน้อยหน่อยเบาหน่อย เลือกแล้วก็ต้องรับผิดชอบผลที่เกิดจากการเลือกของเรา

“หรือจะให้อภัยพ่อ ก็เต็มใจให้ไปเลย
เลือกแล้วก็อย่าคิดถกเถียงอะไรในใจอีก ให้
มันจบไปเลย ยกให้เขาเป็นอย่างที่เขาเป็น

“ที่จริงที่เราโกรธ เพราะเขาไม่เป็นอย่าง
ที่เราอยากให้เขาเป็น ว่าตรงๆ ก็คือเราอยาก
เปลี่ยนคนอื่นให้มาได้อย่างใจเรานั้นเองแหละ
ซึ่งมันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ เราต้องเปลี่ยนที่
ตัวเราเองต่างหาก พี่เคยอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง
เขาบอกว่า

“เราไม่อาจปูพื้นโลกด้วยพรมขนสัตว์
เพื่อเหยียบย่างไปทุกที่อย่างสบายเท้า เพียง
แค่เปลี่ยนตัวเองโดยใส่รองเท้านุ่มๆ ปัญหาที่
หมดไป

“วิธีที่ดีที่สุดในการทำให้โลกน่าอยู่
คือเปลี่ยนแปลงตนเอง ไม่ใช่พยายาม
เปลี่ยนแปลงผู้อื่น”

หอมบัวติดค้างอยู่กับตัวเองในสิ่งที่เธอเคยทำ ผิดพลาดมาในอดีต แม้เวลาจะผ่านไปเนิ่นนาน เธอเพียร ฝืนพยายามขอโทษในใจ พยายามให้อภัยตัวเอง แต่เธอก็ ไม่สามารถผ่อนคลายใจหรือหลุดพ้นจากเรื่องราวที่ผ่านมา ไปแล้วนั้นได้

วันหนึ่ง หอมบัวได้พบอาจารย์ผู้หนึ่งซึ่งให้คำแนะนำ แก่เธอ เขาขอให้เธอเปิดใจพูดกับตัวเองลงไปลึกที่สุดให้ถึง แก่นแท้ของใจตัวเอง

“คนเรามีหน้ากากกับผู้อื่น เพื่อให้ตัวเราดูดี จน บางครั้งเราก็กลับใส่หน้ากากให้ตัวเองด้วย เพื่อแสดง ความเป็นคนดีให้ตัวเองเห็น ถ้าเราจะแก้ปัญหาให้ตัว เอง เราจะต้องทำลายหน้ากากนี้ กล้าเผชิญหน้ากับตัวเอง แม้จะพบว่าเราไม่ใช่คนดี หรือเราใจร้ายหรืออะไรก็ตามที่ เราซ่อนตัวเองอยู่ เราต้องกล้ายอมรับความจริงนั้น ถ้าเรา ได้พบความจริงแล้ว เมฆดำทั้งหลายจะสลายตัวไป ปล่อย ใจให้เราเป็นอิสระ”

หอมบัวหาที่สงบนิ่งๆ หลับตา หายใจลึก ปลด ปล่อยความคิดทั้งหลาย ให้ผ่อนคลายตัวเข้าสู่ความเงียบ และเริ่มสนทนากับบุคคลที่เธอติดค้างนั้นด้วยความ ถ่อมตัว

เธอเล่าให้บุคคลนั้นฟังอย่างไม่กลัวอาย ไม่กลัวเสียหน้า ว่าเธอทำเรื่องนั้นลงไปเพราะเหตุใด เธอคิดอย่างไรในตอนนั้น และทำแล้วเธอรู้สึกเสียใจอย่างไร พร้อมกับขอโทษ ขอให้เขายกโทษให้ และขอยอมรับผลของการกระทำของเธออย่างไม่มีเงื่อนไข หากจะมีผลกระทบใดตามมา เธอจะยอมรับและขออโหสิกรรมให้กับบุคคลนั้นด้วย หากการกระทำของเธอทำให้เขาเจ็บปวด เคืองแค้น ชื่นใจ เศร้าสร้อยหรือต่อว่าเธอจนกลายเป็นการสร้างบาปให้กับเขาเอง

“ขอให้เราต่างอโหสิกรรมซึ่งกันและกัน จบกัณวันนีเมื่อใดที่กรรมต้องสนองผล ฉันก็ยินดีชดใช้ นับจากวันนี้ไป ฉันจะปล่อยวางเรื่องนี้ให้อยู่ในมือของกรรม ขอยุติความร้าวรานของเราทั้งคู่ และขอให้เธอจงเป็นสุขเป็นสุขเถิด”

หอมบัวทำตามคำแนะนำของอาจารย์โดยนึกเป็นจินตภาพว่า ถ้อยคำขอโทษเหล่านี้ ได้ออกจากจิตใจเธอไปในรูปของหมอกควันบางเบาสีขาว กลั่นจากความรู้สึกในใจ ล่องลอยออกไปเป็นสายอยู่ในอากาศ และเข้าไปในลูกโป่งสีแดงจนหมดสิ้น เธอรัดปากลูกโป่งที่บัดนี้พองเต็มไปด้วยหมอกควันสีขาวนั้น จากนั้นก็ปล่อยให้ลูกโป่งล่องลอยไปในท้องฟ้าไกลแสนไกล จนหายลับไปจากสายตา

หอมบัวรู้สึกได้ถอดถอนตัวเองจากอดีต เป็นการให้อภัยตัวเองที่ทำร้ายผู้อื่น อภัยตัวเองที่ทำร้ายตัวเอง อภัยผู้อื่นที่เขาอาจทำร้ายตัวเขาเองด้วยการคิดทำร้ายเธอ อภัยเงื่อนไขที่พันผูกอดีตเอาไว้ในปัจจุบัน ปลอ่ยให้อดีตกลับไปยังห้วงเวลาของมัน ปลดพันธนาการจากอดีตออกจากปัจจุบัน และปลอ่ยปัจจุบันให้เป็นอิสระ

ถ้อยคำจริงใจและจินตภาพที่อาจารย์แนะนำ ช่วยพาหอมบัวกลับมาสู่อิสรภาพของปัจจุบัน หอมบัวรู้สึกเบาสบายใจและได้รู้จักกับคำว่า ‘สันติในใจ’ เป็นครั้งแรก ไม่ใช่ความสุขอันเบิกบาน ไม่ใช่เรงใจอันลึกลด แต่เป็นสันติอันนุ่มเย็นสบายอ่อนโยน เห่กล่อมหัวใจของหอมบัวไปตลอดทั้งวัน

สันติไม่ได้สร้างขึ้นจากชัยชนะของคนหนึ่งที่มีต่ออีกคนหนึ่ง เราจะบอกได้มั้ยว่า สันติคือการยอมรับกันและกัน ไม่ว่าจะผิดหรือถูก ประคองปลอบประโลมกันดังเพื่อนสนิท คือการยอมจำนนร่วมกัน อัครวินยุคได้ะกลมใช้ดาบเหล็กหนาหนักฟันกันสามวันสามคืนจนยกดาบไม่ขึ้น หมดแรงทั้งคู่ ยอมรับในความเก่งของอีกฝ่าย แล้วกลายมาเป็นเพื่อนกันจะมีไหม หรือมีแต่กลับไปกินข้าว นอน นั้ดวันมาดวลกันใหม่

ถ้าคิดมาก คำว่าสันติหรือสันติภาพนี้ก็เข้าใจยาก สมัยฉันเป็นนิสิตที่ไกลๆ มหาวิทยาลัยมีการก่อตั้งสถานที่ทำงานแห่งหนึ่ง เขียนป้ายสถานที่ว่า ‘สำนักปรมาณูเพื่อสันติ’ ฉันไม่เข้าใจ

ในโทรทัศน์มีข่าว ‘สงครามเพื่อสันติภาพ’ ฉันก็ไม่เข้าใจ

เมื่อได้ดูหนังเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องของครูสอนศาสนา มือใหม่ หนุ่มพ้อ ถูกส่งไปอยู่เกาะที่ไม่มีศาสนา เขาเริ่มตั้งแต่เรียนพูดภาษาถิ่น และทำตัวเป็นประโยชน์กับชาวเกาะ จนตอนหลังตายด้วยโรคมะลาเรียนบนเกาะตลอดเวลาเหล่านั้น ชีวิตอยู่ด้วยสันติ เมื่อความแค้นแค้นไม่มี มีแต่น้ำใจมอบให้แก่กัน สันติก็ผุดพรายขึ้นมาในใจเองเหมือนน้ำพุธรรมชาติ ตอนนีชาวเกาะก็รักเขาทุกคนแล้ว ในบันทึกของเขาเขียนว่า

“ผมอยู่ท่ามกลางผู้คนที่ไม่ครอบครองอะไร แต่กลับเป็นเจ้าของทุกสิ่ง”

คำพูดนี้ฉันเข้าใจ

< สร้อยฟ้า

ฉันได้ไปเข้าคอร์สของฝรั่งเศสหนึ่ง ซึ่งมีทฤษฎีเกี่ยวกับการค้นพบแก่นแท้ของชีวิตคน มีข้อมูลที่น่าฟังหลายเรื่อง แต่มีบทสรุปตอนสุดท้ายที่เหมือนกับธรรมะของเราคือ ชีวิตคือความว่างเปล่า อย่างไรก็ตาม ทั้งหมดก็เป็นบทเรียนที่สนุกมาก

เสร็จแล้วก็มีการเรียนภาคปฏิบัติ โดยเรียนสัปดาห์ละครั้ง มีครั้งหนึ่งที่ว่าด้วยเรื่องของการไร้เหตุผล

ทฤษฎีกล่าวว่า คนเรามีเหตุผลมากมายที่จะไม่ทำอะไร ดังนั้นชีวิตเราจึงพลาดโอกาสที่จะได้ทำอะไรที่อยากทำไปตั้งหลายอย่าง เหมือนอย่างชาวพุทธที่เรามักจะบอกว่า เข้าเกินไป ดึกเกินไป หิวเกินไป อิ่มเกินไป ทำให้ยังทำยังงั้นยังงี้ไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน เราก็จะมีเหตุผลที่จะไม่ทำอะไรๆ อยู่เสมอ ทฤษฎีบอกว่า

“การใช้ชีวิตโดยใช้เหตุผล เป็นการใช้ชีวิตที่น้อยที่สุด”

เพราะมันทำให้ไม่เกิดอะไรขึ้นในชีวิตของเราเลย เราจะไม่ทำอะไร แล้วเราก็เอาเหตุผลมาอ้างให้ไม่ต้องทำที่แย่กว่านั้นคือ เรามักจะทำอะไรๆ เหมือนเดิม แต่ต้องการผลที่แตกต่างออกไป พุดง่ายๆ อยากรได้อะไรมาโดยไม่ต้องลงมือกระทำนั่นเอง

เหตุผลต่างๆ ที่เรายกขึ้นมาอ้างเพื่อให้ไม่ต้องทำนั้นจริงๆ แล้วมันเกิดจากบางมุมของส่วนลึกในใจที่เราไม่ยอมรับ เช่น ทำไปแล้วอาจทำให้เรารู้สึกกลัวว่าจะดูไม่ดีหรือจริงๆ แล้วเรากลัว แต่ไม่กล้ายอมรับว่ากลัว เลยบอกว่าไม่กลัวแต่ว่าไม่ชอบ

ในใจของเรานั้นมีส่วนที่ลึกที่สุดซ่อนอยู่ มันเป็นส่วนลึกๆ ของเราที่จะใส่ไว้หลอกคนอื่นๆ หน้ากากนี้ทำให้เราดูดีดูสมบูรณ์แบบมากที่สุดเท่าที่เราจะสร้างได้ แต่ที่เราไม่รู้ก็คือ ยังมีหน้ากากอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งเจ้ากันบังของหัวใจมันใส่ไว้หลอกตัวเราเอง ถ้าเราสามารถเปิดหน้ากาก ซ้ำซ้อนเจ้าเล่ห์ตัวนี้ออกได้เมื่อใด เราจะเหมือนได้ปลดปล่อยจิตวิญญาณของตัวเองให้เป็นอิสระ เราจะพบคำตอบให้กับปัญหาชีวิตของเรา และเราจะพบความสุขในความอิสระนั้น

ที่ก้นบึ้งของหัวใจมีอะไรให้เราต้องใช้ความกล้าในการ
ยอมรับบ้าง การกลัวว่าจะดูไม่ดีในสายตาคนอื่น เช่น ฉัน
เป็นคนผิดประเพณี ฉันเป็นคนขี้อิจฉา ฉันเป็นคนไม่เก่ง
ฉันเป็นคนเซซ ฉันเป็นคนแพ้ง ฉันถูกเขาข่มจนหมดราศี
ฉันไม่มีค่าพอ ฉันไม่ดีพอ ฉันมันไม่มีความหมาย
ฉันล้มเหลว ฉันกลัวเขาดีกว่า ฉันกลัวเขาไม่ยอมรับ
การยอมรับสิ่งนี้กับตัวเองเป็นความเจ็บปวด เราจึงต้อง
ดิ้นรนกระเสือกกระสนหาเหตุผลดีๆ มาปกปิด ซ่อนความ
รู้สึก (ที่เราเองก็ไม่ว่าเราารู้สึก เพราะมันอยู่ในส่วนลึกของ
ลึกในใจเรา) ไว้แล้วแสดงออกในทางตรงข้ามเพื่อให้ดูดี

ถ้าเรากล้าถามลงไปตรงๆ และเรากล้าตอบตรงๆ
เราจะสามารถสื่อสารกับเจ้าตัวลึกลับที่ซ่อนอยู่ในหน้ากาก
ชั้นที่ลึกที่สุดนี้ได้ และเมื่อได้พูดคุยกัน ประตูกว้างก็จะ
เปิดกว้าง

ฉันเคยถามคุณหมอคณหนึ่งว่า อะไรทำให้เราคิดถึง
คนคนหนึ่งบ่อยๆ ทั้งๆ ที่เราไม่ได้อยากคิดถึงเขา แล้วเรื่อง
ที่เขาทำเราก็ไม่ได้โกรธเคืองอะไรแล้ว

คุณหมอบอกว่า แสดงว่าคนคนนี้มีอิทธิพลกับเรา
อย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะถ้าเป็นคนที่เราไม่แคร์ เราจะไม่
นึกถึงเลยไม่ว่าเขาจะทำอะไร

ฉันกลับมาถามตัวเองว่า ถ้าเช่นนั้น อะไรที่ทำให้คนคนนี้มีอิทธิพลกับฉันเล่า เจ้าหน้ากากลึๆ บอกข้าเถิด ข้ากลัวอะไรในปฐพี กับคนคนนี้ เจ้าหน้ากากหัวเราะหึหึ อย่าง รำคาญ อ้อ! ก็กลัวเขาดีเกินหน้านะซี ในปฐพี นี่คนคนนี้เจ้าไม่อยากจะเกินหน้าเกินตา

อ้อ! อย่างนั้นรี เอละรู้แล้ว ถ้าอย่างนั้น ฉันยอมแล้ว เขาจะเกินหน้าเกินตาจนตาเหล่ ฉันก็ไม่สนใจหรอก ยังไงก็มาทำให้ฉันแย่กว่าเดิมไม่ได้ หรือดีกว่าเดิมก็ไม่ได้ เพราะฉันเป็น ยังไง ฉันก็เป็นอย่างนั้นอยู่ตัวถาวรอยู่แล้ว เขาก็เป็นอย่างเขาอยู่แล้วเหมือนกัน ถ้าเขาดีมากกว่าฉันก็ต้องยอมรับแล้วก็ปล่อยเขาไว้ ตรงนั้น ฉันน่าจะกลับมามีความสุขอยู่กับตัวเองดีกว่า สนุกกว่ากันเยอะเลย

เป็นอันว่าเข้าใจทฤษฎีที่อาจารย์เล่ากันแล้ว ก็ถึงเวลาทำการบ้าน

“แล้ววันจันทร์หน้าพบกันนะครับ สัปดาห์นี้ขอให้ทุกคนกลับไปทำการบ้าน ให้ทำอะไรโดยไร้เหตุผลวันละหนึ่งอย่างทุกๆ วัน แล้วสัปดาห์หน้ามาเล่าให้กันฟังนะครับ”

การไร้เหตุผลไม่ใช่ไม่มีเหตุผล ไม่ใช่ไร้สาระและไม่ใช้การทำอะไรที่ผิดๆ แต่เป็นการกระโดดข้ามเหนือเหตุผลที่จะมาหยุดการกระทำของเราไปสู่ผลลัพธ์ที่เราต้องการ ซึ่งผลของการฝึกจะทำให้เราเปิดโอกาสให้ตัวเองทำอะไรได้อย่างไม่ต้องถูกกันไว้ด้วยเหตุผลต่างๆ อีกต่อไป มันหมายถึงการลงมือกระทำ แม้ว่าเสียงในหัวใจจะบอกว่าไม่ต้องทำเพราะอย่างนั้นอย่างนี้ (ก็เหตุผลนั้นแหละ)

การทำการบ้านแต่ละวันผ่านไปอย่างสนุกสนาน วันแรกฉันไปสมัครเรียนว่ายน้ำโดยไม่ฟังเสียงของเหตุผล แต่น่าเสียดายที่ฉันหลุดซ่าห์ไปเรียนติดต่อกันถึง 5 วัน พอวันที่ 6 ก็เป็นหวัด และหลังจากหลายวันเมื่อหายหวัด ก็ไปหกล้มศอกแตกเข้าแตกไปอีกนาน จนหมดสิทธิ์เรียนต่ออีก ทำให้ยังว่ายน้ำไม่เป็นตามเคย

วันที่สองฉันชวนน้องสาวไปซื้อเสื้อผ้าที่ศูนย์การค้า
เล็กๆ หลังการบินไทย ซึ่งนัดแล้วคลาดเคลื่อนมาหลาย
ครั้งหลายครา ไม่ได้มาสักทีเพราะมีเหตุผลเยอะนั่นแหละ
ขณะที่กินข้าวเที่ยงกันอยู่ฉันบอกน้องว่า

“รู้มั๊ยว่าทำไมวันนี้ถึงมาที่นี่ได้”

“ทำไมเธอ”

“มาทำการบ้าน อาจารย์บอกให้ทำอะไรโดยไม่ต้อง
มีเหตุผล ถ้ามีเหตุผลเดี๋ยวจะไม่ได้มาอีก”

น้องสาวหัวเราะยกใหญ่

หลวงพ่อบุญทาสท่านเทศน์เสมอว่าให้ปล่อยวาง
เวลามีความขุ่นข้องหมองใจประการใด ก็ต้องคอยนึกถึง
คำสอนว่าปล่อยวาง บางทีก็วางได้ บางทีก็วางไม่ลง
ต้องหาเหตุผลทางธรรมร้อยแปดมาข่ม ปิดทึบลงให้ได้
อย่างฝืนๆ ยิ่งฝืนก็ยิ่งปล่อยได้ไม่นาน ฝืนทึบมันก็จะ
กระเด็นผางขึ้นมากระพัดกระพือดใหม่ เรืองไหนถ้าวางได้
ง่าย ๆ ก็ค่อยสบายหน่อย

เช้าวันหนึ่ง จู่ๆ ก็แวบเรื่องที่กระตุ้นใจของวันวานขึ้นมา วันวานยังขมอยู่ คิดแป๊บก็เจ็บแป๊บเลย ชุ่นชะเนียบ แต่อีกใจก็ไม่อยากชุ่น รู้สึกเสียดายใจที่ต้องมาหมองไปแต่เช้า เสียดายเวลาเช้าที่ต้องชุ่นมัว เวลาเช้า - ของขวัญจากฟ้าแท้ๆ นะเนียบให้เสียได้ไง

ทันใดนั้นก็พลันพุทธิปัญญาเกิด อาจารย์สอนว่า ให้ทำอะไรกระโดดข้ามหัวเหตุผลไปยังผลลัพธ์เป้าหมายที่ต้องการไง เป้าหมายตอนนี้คือปล่อยวาง ปล่อยวางโดยไร้เหตุผล ไม่ต้องหาเหตุผลอะไรทั้งสิ้นมาขย่มให้ปล่อยวาง น่าจะเอาทฤษฎี 2 บทนี้มารวมกันซะเลยเป็น ‘ปล่อยวางโดยไร้เหตุผล’

นานมาแล้ว เพื่อนคนหนึ่งพูดกับฉันว่า

“เธอเป็นคนมีเหตุผลมากนัก สังเกตจากว่า เวลาฉันเล่าเรื่องตลกแล้วเธอไม่ขำ”

การมีเหตุผลมากของฉันอาจมาจากการที่หมอดูคนหนึ่งเคยบอกฉันว่า ฉันเป็นคนคิดมาก ฟางเส้นหนึ่งเอามาผ่าแปดทีเดียวนะอะไร ก็ต้องมีเหตุผลมากมาย ถ้าไม่มีเหตุผลก็จะกลายเป็นเรื่องไร้สาระไป ซึ่งฉันจะไม่ขายตาแลน้องคนหนึ่งถามว่า

“พี่เคยทำอะไรไร้สาระบ้างมั๊ย”

แสดงว่านอกจากคิดมากแล้ว ยังจริงจังเกินไปอีกด้วย

แม่บ้านสาวผู้น่ารักของฉัน เธอพูดให้ฟังเสียงเจื้อย
แจ้วเหมือนนกสาธิตา

“หนูว่าอดีตมันเป็นเรื่องที่ผ่านมาไปแล้ว ทำยังไงเราก็
กลับไปแก้ไขมันไม่ได้ หนูทำวันนี้ให้ดีที่สุดก็พอแล้ว ส่วน
พรุ่งนี้ก็ทำให้ดีแหละ แต่มันจะดีได้แค่ไหนก็บอกไม่ได้ รับ
ประกันไม่ได้ คุณก็อย่าเครียดนักนะคะ เดี่ยวเสียสุขภาพ
ปล่อยวางนะคะ”

ฉันยิ้มๆ พยักหน้ารับ

“จ๋า พี่จะพยายาม” ฉันเอาใจเธอ

“ไม่ต้องพยายามคะ ปล่อยไปเลย ทิ้งไปเลยคะ”

ฮะ! ต้องเชื่อแม่บ้านสักหน่อยแล้ว ทำกับข้าวให้กิน
แล้วยังเทศน์ให้ฟังอีกด้วยเป็นของแถม ไม่เชื่อแล้วเขาจะ
น้อยใจ

“ปล่อยวางโดยไร้เหตุผล” นี่แหละดีซะจัด

< ว่านมหาลาภ หรือ ว่านหงสาวดี

สมัยที่หลวงพ่อบัญญานันทะเทศน์ญาติโยมยามเช้าวันอาทิตย์ที่วัดชลประทานฯ วันหนึ่งท่านอธิบายถึงเรื่องการมองความไม่มีตัวตนว่าเหมือนรถยนต์ ตรงไหนเรียกว่ารถเล่า หลังกา ประตู่ กระจกหน้า เครื่องยนต์ ที่นั่ง พวงมาลัย ล้อรถ ไม่มีตรงไหนเป็นรถเลย นอกจากจะประกอบทุกอย่างเข้ารวมกันจึงจะเป็นรถยนต์ขึ้น เมื่อแยกทุกอย่างออก รถยนต์ก็หายไป

เปรียบเหมือนคนเรา ตรงไหนเล่าที่เป็นตัวเรา หัว หน้า ตา จมูก ปาก แขน ขา ลำตัว ไม่มีหรอก นอกจากจะรวมทั้งหมดจึงจะเกิดเป็นตัวเรา ฉะนั้นตัวเราจริงๆ นั้นไม่มี จึงไม่ควรไปยึดมั่นถือมั่นอะไร เราเป็นเพียงธรรมชาติอย่างหนึ่งเท่านั้น

ฉันก็ได้เรียนรู้วิธีมองตนเองอย่างธรรมดาว่าเขามองกัน
อย่างนี้ ที่คนเรานั่งเถียงกันว่าไม่มีตัวได้อย่างไร ก็คนสวย
นั่งหัวได้อยู่นี่ไง ฉันก็เพียงเล่าให้คนสวยฟังว่า มันเป็นการ
พูดคนละวิชากัน ที่นั่งหัวได้อยู่นี้เป็นวิชาชีววิทยา ส่วนที่
หัวไม่มีให้ได้นั้นเป็นวิชาธรรมะและชั้นสูงเสียด้วย

เป็นเวลาอีกนานต่อมา ฉันได้อ่านหนังสือของท่าน
ดิช นัท ฮันท์ ก็กล่าวในทำนองเดียวกัน ย้ำเตือนความ
ทรงจำของฉันว่า

โຕະตัวนี้มาจากไหน หากว่าไม่กลับคืนสู่ต้นไม้ ตะปู
กลับคืนสู่แหล่งแร่เหล็ก ช่างไม้กลับคืนสู่พ่อแม่ โຕະตัวนี้
ก็หายไป

ฉันพยายามค่อยๆ ทำความเข้าใจธรรมะในภาคนี้
รู้สึกว่าเป็นวิธีมองที่น่าสนใจมาก และเป็นความเป็นจริง
มาก ทั้งยังเป็นการเคาะคำว่า ‘มองให้เห็นตามความเป็น
จริง’ ออกมาจากศัพท์ที่ไม่เข้าใจอีกด้วย

การมองให้เห็นตามความเป็นจริง เป็นเรื่องยากมาก
เพราะเราจะมองไม่เห็น เช่นที่บอกว่าไม่มีตัวตนทั้งที่มี
ตัวเรานั่งอยู่ นอกจากจะต้องสะกิดความคิดความเข้าใจ
ออกมาตามที่ครูบาอาจารย์พร่ำสอนแล้วนั้นแหละ จึงจะ
เห็นได้ ทั้งบางที (ทุกทีมากกว่า) พอพ้นออกจากตัวอย่าง
ของอาจารย์แล้วเราก็มองไม่เห็นอีกจนได้

นอกจากไม่มีตัวตนแล้ว ในภาคของการมีตัวเรา (อย่างสมมุติ) ก็ยังเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนเดียวกับ ธรรมชาติอีกด้วย เรากับธรรมชาติเป็นหนึ่งเดียวกัน เมื่อใดที่มี ‘นี่คือฉัน นั่นคือโลก’ ก็เท่ากับมีการแบ่งแยกที่ทำให้มี ‘ฉัน’ อันเป็นตัวตน (คือมีความยึดมั่นถือมั่นว่า เป็นฉัน) ขึ้นมาทีเดียว

เราเห็นนกบนต้นไม้ ในภาพเรามีต้นไม้ มีนก เรามองว่านี่คือฉัน นั่นคือต้นไม้กับนก หรือมองว่าเราต่างเป็น ธรรมชาติร่วมกัน ในสายตาของนกก็มีตัวนกเอง มีต้นไม้ และมีตัวอะไรก็ไม่รู้ นั่งกะพริบตาปริบๆ อยู่ที่นั่น

จริงๆ แล้วเราก็เป็นส่วนหนึ่งของภาพนี้ เรา เคลื่อนไหวไปกับมัน ในทัศนียภาพเดียวกันอย่างกลมกลืน ในธรรมชาติที่ล้อมรอบกว้างออกไปอีกด้วย

บาโซ กวีเซนผู้ยิ่งใหญ่กำลังมองดูทิวทัศน์เซน และ เกิดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์รวมทั้งหมด กวีเขียนไฮกุ ไว้ว่า

ม้าของข้าฯ เดินเสียงก๊ิบๆ ก๊ิบๆ

อยู่ในทุ่ง...โอ...โฮ !

ข้าเป็นส่วนหนึ่งของภาพ

ท่านติช นัท ฮันห์ ยังได้สอนถึงความสัมพันธ์ของทุกสิ่งว่าเชื่อมโยงและต่อเนื่องกันหลายเรื่อง เช่นเรื่อง เมฆในถ้วยชา ตอนแรกฟังแล้วก็น่างงเป็นอย่างยิ่ง แต่ท่านก็อธิบายว่า เมฆก็กลายเป็นฝน กลายเป็นหยดน้ำ และในทางใดทางหนึ่ง น้ำหยดนั้นก็มาอยู่ในถ้วยชาของท่าน ท่านดื่มมันและเดี๋ยวท่านก็จะบรรยายธรรม มันก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของธรรมบรรยายด้วย นี่คือการเดินทางของเมฆ

หนังสือที่เราอ่านกระดาษก็มาจากต้นไม้ในป่า ซึ่งเติบโตมาจากสายฝนจากก้อนเมฆแสงแดด ธาตุอาหารในดินมาสู่มือคนทำกระดาษ หรือเมื่อเรากินข้าว เราไม่ได้กินเพียงเมล็ดข้าว แต่เรากินแสงแดด น้ำ แร่ธาตุในผืนดิน แรงงานของชาวนา และอื่นๆ อีกมากมาย เข้าไปด้วย

ในหนังสือประเภทที่สอนเกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจให้มีความสุข และหนังสือเกี่ยวกับพลังงานของจักรวาลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับตัวเรา มักจะพูดถึงความสำคัญของการรู้สึกขอบคุณต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวเรา มันทำให้เราตระหนักถึงความเล็กจ้อยของตัวเอง เมื่อต้องเป็นผู้รับจากสิ่งต่างๆ มากมายกว่าที่เราจะมีชีวิตรอด มันทำให้เราพอใจในชีวิตของตัวเองได้ ถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อมากพอที่จะยอมรับในสิ่งที่เรามีอยู่ มันทำให้เราพบว่าเรามีมากกว่าที่เราคิดว่าไม่มี และมันทำให้เรารู้จักเป็นสุขในท่ามกลางสิ่งที่เราคิดว่ามันมาทำให้เราเป็นทุกข์

ด้วยความสนุกในการเรียนรู้นี้ ผมนวกกับความรู้อะไรเรื่องการเชื่อมโยงของสรรพสิ่ง ฉะนั้นจึงมีเช้าที่ดีในวันหนึ่ง

วันนั้นเป็นวันอาทิตย์

ฉันกำลังเตรียมตัวจะไปเข้าห้องเรียนธรรมะเช้าวันอาทิตย์ตามปกติ แวะกินข้าวก่อนที่ร้านอาหารเล็กๆ ที่มีซุ้มไม้ดอกขำมะนาวส่งกลิ่นหอมชื่นใจ และมีสวนเล็กๆ ข้างซุ้มทำให้บรรยากาศน่ารักมาก ฉันกินข้าวหมูแดงจานหนึ่ง แล้วก็คิดถึงเรื่องนี้ ฉันจึงบอกตัวเองว่า

“เออละมาลองดูซิว่า มีอะไรบ้างที่เราจะต้องขอบคุณ”

ขอบคุณซุ้มนี้ที่กันแดดให้ได้กินข้าวสบายๆ ขอบคุณข้าว ขอบคุณแสงแดด ขอบคุณผืนดิน ขอบคุณสายฝน ขอบคุณชาวนา ขอบคุณโรงสีข้าว ขอบคุณคนขับรถส่งข้าว ขอบคุณร้านขายข้าวสาร ขอบคุณร้านอาหารแห่งนี้ ขอบคุณหมู ขอบคุณคนเลี้ยงหมูด้วย ขอบคุณร้านทำน้ำแข็งกับร้านทำน้ำขวด ขอบคุณแม่ครัว ขอบคุณบริษัทที่จ้างฉันทำงานทำให้มีเงินกินข้าว ขอบคุณเพื่อนร่วมงาน ขอบคุณพ่อแม่ที่ส่งเสียให้เรียนจนทำงานได้ ขอบคุณครูบาอาจารย์และสถานศึกษา ขอบคุณรถเมล์ที่พาฉันมาที่นี่ ขอบคุณชนกกรรมที่ทำให้ฉันครบอาหาร 32 สมบัติไม่มีปัญหา ขอบคุณบุญเดิมที่ทำให้ฉันได้มาเรียนธรรมะวันนี้

ทั้งหมดนี้คือสิ่งที่ทำให้ฉันได้รับสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในวินาทีนี้ ฉันช่างเป็นผู้รับเหลือเกิน และสิ่งที่จะได้ก็คือความรู้สึกขอบคุณและเป็นสุขให้สมกับที่ได้รับ ไม่เช่นนั้นแล้วผู้ให้คงจะเสียใจ

การเข้าใจธรรมชาติและความโยงโย่ของธรรมชาติ
ที่มีต่อชีวิตเรา รวมถึงความเปิดใจเข้ากลมกลืนเป็นส่วน
หนึ่งของธรรมชาติ ทำให้มองเห็นความยิ่งใหญ่ของ
ธรรมชาติที่มีเราเป็นฝุ่นน้อยเล็กๆ ปลิวอยู่ในนั้นด้วย จน
ความเป็นเราหมดความสำคัญลงไปอย่างราบคาบ และถ้า
เรายอมรับการเป็นฝุ่นธุลีของจักรวาลนี้ได้ เราก็จะสบาย
และมีความสุข

เรามีอะไรหนักหนาหรือ ชื่อเสียงหรือ ชื่อเสียงทำให้
อิสระส่วนตัวหายไป เรามีทรัพย์มากหรือ วันหนึ่งจะมีคน
อื่นมาครอบครองมัน เรามีหนี้มากหรือ วันหนึ่งเมื่อเรา
ตายเจ้าหนี้จะกลุ้มใจ เรามีตัวตนมากหรือ คนจะจำเราไม่
เกินชั่วรุ่นหลาน เรามีเพื่อนมากหรือ นอกจากโฮมคัมมิง
เดียในงานศพเพื่อนแล้วเราก็แทบไม่ได้เจอกัน เรามีเพื่อน
น้อยหรือ ดีเหมือนกันได้อยู่กับครอบครัว เราไม่มีเพื่อน
หรือ พระพุทธเจ้าห้ามไม่ให้คลุกคลีกับหมู่คณะ เรามีทุกข์
หนักหรือ มันมาจากวิถีคิดของเรา เรามีสุขหรือ มันมาจาก
วิถีคิดของเรา

เรามีอะไรหนักหนาหรือ ถ้าคืนนี้เรานอนหลับไปแล้ว
พรุ่งนี้เราไม่ได้ตื่นขึ้นมา พระอาทิตย์ยังคงส่องแสง คนที่
เราห่วงใยว่าจะอยู่ได้อย่างไรถ้าไม่มีเรา ยังมีชีวิตต่อไปอีก
ยาวนาน ถ้าพรุ่งนี้โลกแตก ทุกสิ่งก็ล้วนไร้ความหมาย

เรามีอะไรหนักหนาหรือ เราเพียงแค่ขอยืมร่างกาย
ไว้ใช้ ขออาศัยผืนดินไว้อยู่ ขอข้าวประทังความหิว
ขอทุกอย่างดำเนินชีวิต ชีวิตชั่วคราว แล้วเราก็จะจากไป
อาจจะทำสิ่งดีๆ ทิ้งไว้เพื่อขอบคุณโลกบ้าง หรืออาจไม่ได้
ทำอะไรนัก เป็นเพียงสายลมแผ่วที่ปลิวผิวน้ำเป็นระลอก
ริ้วบางๆ

เรามีอะไรหนักหนาหรือ เปล่า เราไม่ได้มีอะไรเลย

○ ก้อนน้ำแข็งในกองไฟ

< กาหลงสองสี

เคยมีสักครั้งไหมที่จะมีคนมาบอกคุณว่า

“แหม! กำลังสงสัยเรื่องนี้อยู่พอดีเลย วันนี้หลวงพ่อบอกเรื่องนี้ราวกับรู้ว่าฉันกำลังสงสัย”

หรือเรามักจะเปิดเจอในหนังสือที่พลิกผ่านๆ ไปพบคำตอบให้กับตัวเองในคำถามที่คุกรุ่นอยู่ในใจ

นั่นเป็นสัญญาณตอบรับพลังคำถามในใจที่คุณส่งออกไป

บางทีเราไม่ได้สงสัย แต่ถึงเวลาของเราที่จะได้เรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เรื่องนั้นจะมาแสดงให้ตัวเราได้เห็นบ่อยๆ ถ้าเราสังเกตเห็น เราจะรับสัญญาณได้

ฉันฝึกฝนธรรมะหลายข้อตามคำสอนของครูบาอาจารย์ ค่อยๆ ฝึกทีละข้อ เช่นรู้ทันความโกรธมาเรื่อยๆ จนโกรธน้อยลงและช้าลง และหายเร็วขึ้น รู้ทันความใจร้อนและแกล้งถ่วงดึงการกระทำไว้มันให้เร็วตามใจที่ร้อน ดุมันร้อนมันดับไปเรื่อยๆ จนหายร้อนแล้วค่อยๆ ไปทำ รู้ทันความอยาก หัดอดทน หัดฟังอย่างสงบ หัดคิดก่อนพูด เป็นต้น การฝึกก็ทำให้ตัวเองรู้สึกดี ได้ผลดีบ้าง ไม่ดีบ้างตามประสา

ระยะหลังฉันสังเกตว่าไม่ว่าจะคุยกับใคร ผู้รู้ท่านใด ฟังคำบอกเล่าของเพื่อน อ่านหนังสือทั่วไป หรือเปิดบทธรรมะ ข้อความที่ปรากฏตัวขึ้นมาบ่อยๆ ก็คือการสอนให้หยุดตำหนิผู้อื่น การไม่วิจารณ์ใคร การไม่ตัดสินใคร

ฉันซึมซับไว้พอสมควร จนในที่สุดก็สังเกตว่าคำนี้ผุดขึ้นมาในหัวบ่อยๆ เวลาฉันคิดเรื่องอะไรของใคร มันจะเตือนว่า “อย่าไปตัดสินเขาเลย เขามีเหตุผลของเขา” หรือ “อย่าไปวิจารณ์เขาเลย ใครทำใครได้ กรรมใดใครก่อ” และ “อย่าตำหนิคนอื่น ทำแต่งานของเรา”

แม้จะมีคำสอนว่า

“ถ้าใครเชื่อว่าเราก็คงให้ดูว่าเราเป็นอย่างไรที่เขาว่ามั๊ย ถ้าไม่เป็นก็แล้วไป ถ้าเป็นก็แก้ไข ถือว่าเขามาชี้มุมทรัพย์ เราจะได้ดีขึ้น”

แต่กระนั้นก็ไม่มีใครชอบถูกวิจารณ์ ไม่มีใครอยากถูกตัดสิน ทุกคนกลัวถูกตำหนิ เพราะกลัวตัวเองจะดูไม่ดี กลัวจะทำให้ตัวเองไม่ดีพอสำหรับคนอื่น เสียหน้า คำแก้ตัวจึงหลั่งไหลราวเขื่อนแตกเมื่อถูกตำหนิ มือไม้โบกไหวเป็นพัลวัน เหมือนกำลังโดนผึ้งรุมตอมหัว

แม้เราจะไม่ชอบให้ใครมาตำหนิ แต่เรากลับมีคำตำหนิเหลือเพื่อที่จะแจกจ่ายให้ผู้อื่นฟรี เมื่อตำหนิไป เราจะคิดว่าเขาต้องแก้ไขตามคำบอกของเรา แต่เราไม่เคยแก้ไขตามคำบอกของใคร

ความรู้สึกสันติที่เกิดขึ้นในใจไม่ใช่ความสุข แต่เป็นความรู้สึกสงบชนิดที่นุ่มนวลละมุนละไม เราหาได้จากการหยุดยั้งการวิจารณ์ใคร ตำหนิใคร ไม่ใช่ความใจดำที่จะไม่กล่าวถึงข้อบกพร่อง มันมีวิธีอธิบายอย่างเป็นกลางถึงข้อบกพร่อง และแนะนำอย่างเป็นมิตรถึงวิธีแก้ไข นั่นเป็นทางออกแทนการตำหนิที่น่ารำไรใจ หากบอกแล้วผู้รับไม่สามารถรับได้ นั่นเป็นเรื่องของเขา แล้ว เราทำหน้าที่ของเราด้วยดีมีเมตตาแล้ว จบ แล้ว หรือหากเรื่องนั้นไม่ใช่หน้าที่ของเราจะต้องบอกกล่าว ก็ควรห่างออกมาเลยดีกว่า

เราไม่รู้หรือกว่า ใครมีเหตุผลอะไร มีเงื่อนไขอันใด ความจำเป็นแค่ไหนที่ส่งผลให้การกระทำของเขาออกมาในแบบที่เห็น บางทีเราเพียงแต่เห็นผลที่ออกมาซึ่งไม่เหมาะสม แต่เราไม่รู้เงื่อนไขอะไรเลย เป็้องหลังการกระทำนั้น บางทีถ้าเราไปยืนอยู่ในจุดของเขา เราอาจต้องตัดสินใจอย่างเดียวกัน

อาจารย์คนหนึ่งสอนว่า

“เครื่องปิ้งขนมปัง มันมีหน้าที่ปิ้งขนมปัง เมื่อเราใส่ขนมปังลงไป มันก็จะปิ้ง ร้อนแล้วมันก็จะแดงออกมา

“คนคือเครื่องจักรเหมือนกัน เราเป็นเครื่องจักรตีความ เมื่อมีเรื่องใส่เข้ามา เราก็จะตีความจากประสบการณ์ของเรา จากความคิดของเรา จากพื้นฐานเงื่อนไขและวัฒนธรรมของเรา จากความเป็นเรา จากแบบของเรา ตีความแล้ว เราก็ส่งกลับออกไปด้วยความเห็นนั้น

“เมื่อเรื่องเข้ามา เราก็ตีความ เมื่อเรื่องเข้ามา เราก็ตีความ เหมือนเครื่องปิ้งขนมปัง”

ปัญหาก็คือเรามักตีความไปอย่างฟุ้งซ่าน ทำให้ผิดพลาดไปไกล ส่งผลกระทบอย่างมากกับตัวเราเองหรือคู่กรณี (ถ้ามีคู่กรณี) เรามักเชื่อการตีความของเราเสมอ

ผู้รู้คนหนึ่งท่านได้สอนฉันว่า

“อย่ายึดมั่นในความเชื่อของเรา มันจะทำให้เรารู้สึกขัดใจเมื่อพบสิ่งที่ไม่ตรงกับความเชื่อของเรา ทำให้เราทุกข์ใจ และความเชื่อของเราอาจจะผิดก็ได้ อีกอย่างความเชื่อของเรากับความเชื่อของคนอื่นอาจไม่เหมือนกัน ฉะนั้นปล่อยไป ต่างคนต่างอยู่ ไม่ต้องทะเลาะกัน”

การฝึกกรรมะไม่ใช่เพื่อให้หลุดพ้นจากความทุกข์ เพราะนั่นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ โลกนี้มีความทุกข์อยู่เสมอ หากแต่เราฝึกกรรมะเพื่อให้อยู่ท่ามกลางความทุกข์ได้โดยไม่ทุกข์ต่างหาก ดังที่หลวงพ่อบุญทาสเปรียบเป็น ‘ก้อนน้ำแข็งในกองไฟ’

สันติในใจเป็นความรู้สึกที่นุ่มนวลในใจ เกิดแล้วมีความสุขแบบอ่อนละมุนไม่โลดโผน เกิดได้เมื่อหยุดแส่ส่าย สายตาไปยุ่งกับชีวิตของคนอื่นจนเกินไป ปิดสวิทช์การเป็นเครื่องจักรตีความของเราลง แล้วสายลมแห่งสันติจะเล่าเรื่องราวของความสุกให้เราฟัง

○ ความจริงที่ซ่อนอยู่

< อัญชัน

เมื่อตอนที่พ่อตาย น้องสาวคนเล็กของแสงใสเพิ่งจะเรียน
อยู่ชั้นมัธยมปีที่ 1 เธอรับภาระจากแม่ในการเลี้ยงดูน้อง
จนกระทั่งเรียนจบปริญญาตรี และแม้เวลาจะผ่านไปเนิ่น
นาน สำหรับแสงใสแล้วน้องก็ยังเป็นน้องเล็กๆ อยู่เสมอ

วันหนึ่ง น้องก็ย้ายออกจากบ้านไปอยู่อพาร์ทเมนต์
ตามลำพังโดยไม่ได้ออกกล่าววแสงใส เธอรู้สึกกระทบ
กระเทือนใจมากที่น้องไม่ได้มาขออนุญาตหรือแม้แต่เปรย
ปรึกษา เธอรู้สึกขัดขวางในใจต่อมาอีกนาน ดูเหมือนเธอ
กับน้องจะมีเรื่องกระทบกระทั่งกันตลอดมาหลังจากนั้น

แสงใสคุยกับสามี อยากได้รับคำพูดที่ทำให้เธอรู้สึกสบายใจ

“ผมคงพูดให้คุณสบายใจไม่ได้ คุณต้องพูดกับใจตัวเอง”

“พูดอย่างไรล่ะคะ”

“สิ่งที่คุณรู้สึกเวลานี้คือคุณขัดใจน้องสาวที่คุณเหมือนไม่เชื่อฟังคุณ ไม่เคารพคุณ ทั้งๆ ที่คุณดูแลเสียเขามาจนเรียนจบ คุณรู้สึกว่ามิบุญคุณต่อเขาและเขาควรอยู่ในความดูแลของคุณไปตลอด แต่ความจริงเขาไม่ใช่เด็กน้อยคนนั้นต่อไปอีกแล้ว เขามีชีวิตของตัวเองแล้ว และคุณกำลังกลัว”

แสงใสพยายามตั้งใจฟัง “ฉันกลัวอะไรคะ”

“คนเราทุกคนมีความกลัวอยู่ในใจ สิ่งที่เราารู้สึกกันอยู่ในความคิดของเรานั้น เป็นความรู้สึกที่ความกลัวสั่งมาให้รู้สึกอย่างนั้น คุณรู้สึกโกรธน้อง แต่ลึกลงไปได้ความกลัวในใจคุณกลัวสูญเสียความสำคัญ เดี่ยวนี้เขาโตแล้ว คุณหมดความสำคัญลงไป คุณคิดอย่างนั้น แต่ความจริงน้องคุณไม่ได้คิดอย่างนั้น เขาเพียงเติบโตขึ้น เขาเปลี่ยนแปลงตามอายุตามสถานการณ์ ถ้าคุณยอมรับได้คุณจะสบายใจขึ้น”

แสงใสลองนึกทบทวนดู เห็นจะจริง เธอจะโกรธน้องเวลาที่น้องอธิบายเหตุผลที่ไม่ตรงกับที่เธอคิด นั่นเพราะเธออยากรู้สึกว่าคุณคิดถูกแนะนำถูกทุกอย่าง น้องคงจะฟังอย่างชื่นชม นั่นทำให้เธอรู้สึกดี รู้สึกมีคุณค่าพอในตัวเอง รู้สึกภูมิใจหรือสร้างขึ้นในหัวอก แต่มันจะแฟบลงเมื่อน้องยื่นเหตุผลอื่นกลับมา เธอไม่รู้ว่าเหตุผลนั้นดีหรือไม่ดี แต่มันไม่ใช่เหตุผลของเธอ มันเป็นเหตุผลของน้อง เธอสูญเสียความเป็นผู้นำ

แสงใสยอมเปิดใจ ยอมวางตัวตนอันสง่างามลงให้สงบ ปล่อยให้ความจริงไหลออกมาจากใจอย่างไม่กลัวอายตนเอง ไม่ใส่หน้ากากหลอกตนเอง ไม่ได้แหย่เพื่อป้องกันตนเองจากความเสียหาย เพื่อที่จะรับรู้ว่าความรู้สึกเล็กๆ ที่แท้จริงของตนเองเป็นอย่างไร

แล้วแสงใสก็พบว่าสามีพูดถูก การที่น้องเติบโตขึ้น มีเหตุผล มีความคิดของตัวเอง ทำให้เธอสูญเสียการครอบครองไป นักได้บินออกจากรังแล้ว แสงใสยอมรับความจริงและรู้สึกสบายใจขึ้น เธอนึกถึงน้องด้วยมุมมองที่เปลี่ยนไป

วันหนึ่งเมื่อเธอมีโอกาสนั่งอยู่กับน้อง เธอได้พูดถึงเรื่องนี้และขอโทษ นั่นถึงกับทำให้น้องร้องไห้ออกมา และบอกกับเธอว่าเธอยังคงสำคัญเสมอ เพียงแต่น้องก็มีวิถีของตัวเองเท่านั้น มันทำให้แสงใสมีความสุข

เวลาที่เรามีปัญหา มันเกิดจากการที่เราไม่รู้จักความจริงที่ซ่อนอยู่ เหมือนเราได้รับห่อของขวัญ เราจะมีปัญหาว่ามันคืออะไร จะเต็มไปด้วยความสงสัยใคร่รู้ บางทีคิดฟุ้งซ่านไปเพลิน ครั้นเราเปิดออกดูและเห็นสิ่งของภายในแล้ว ความไม่รู้ได้หายไปแล้ว ปัญหาก็หายไปด้วย

เรื่องของนิทราก็เหมือนกัน

นิทราเฝ้าสงสัยว่า เหตุใดหนอเรื่องของ
โกเมนถึงได้มาโผล่แวบ แวบ อยู่ในความคิดอยู่
ไม่วาย แม้จะไม่บ่อย แต่ทุกครั้งที่โผล่ขึ้นมาก็
ทำให้ใจขุ่น เธอเสียใจเสียเวลา แต่ไม่
อาจหยุดใจขุ่นได้ ทั้งๆ ที่เรื่องมันผ่านไปตั้ง
2 ปีแล้ว มันทำให้เธอหม่นเศร้าเหมือนมีเพลง
ปีพาทย์มอญบรรเลงเพลงธรณีกรรแสงล่องลอย
อยู่ในอากาศ เธอไปปรึกษาอาจารย์

“อาจารย์ขา หนูรำคาญตัวเองจัง เรื่องของ
เพื่อนที่จบไปนานแล้ว ยังทำให้หนูขุ่นใจได้ทุกที่
ที่คิดขึ้นมา”

อาจารย์ยิ้ม ยังให้คำตอบอะไรไม่ได้ เพราะไม่รู้เรื่อง
ของเธอ นิทราเล่าให้อาจารย์ฟังว่า

“โกเมนเขาทำอะไรไม่เหมาะสมกับหน้าที่เขาหลาย
อย่าง มีคนมาเล่าให้หนูฟัง หนูก็ต้องคอยแก้ตัวแทนเขา
ว่าเขาอะไรดีเสียในบางเรื่อง เขาไม่ได้ตั้งใจทำอย่างนั้น
เขาเป็นคนดี คงจะมีการเข้าใจผิดอะไรบางอย่าง แต่ทุก
เรื่องที่คนมาเล่าพฤติกรรมของเขาให้ฟัง มันขัดกันมาก
และส่งผลเสียต่อคนอื่น จนในที่สุดหนูก็ต้องขอให้เขาออก
จากงานไป เขาต่อว่าหนูมากมาย แล้วยังต่อว่าหนูให้
คนอื่นฟังด้วย มันจบไปนานแล้ว แต่หนูยังหงุดหงิดอยู่
ทุกครั้งที่ความคิดมันผุดขึ้นมา หนูต้องนั่งอธิบายเหตุผล
อยู่ในหัวตั้งนาน รวากับว่าอธิบายให้เขาฟังแน่ะคะ หรือ
อีกทีก็รวากับหนูเป็นฝ่ายทำผิดและกำลังแก้ตัวกับเขา
ซึ่งมันไม่ใช่อย่างนั้นสักหน่อย”

คราวนี้อาจารย์เข้าใจเรื่องราว จึงแนะนำนิทราว่า

“นั่นเป็นเพราะความตั้งใจของเราถูกบิดเบือนไป คุณคิดว่าเขาดี ตั้งใจดีกับเขา แต่เขาไม่ได้เป็นอย่างที่เราคิดว่าเขาเป็น คุณคิดว่าเขาดี แต่เขาไม่ดี แต่นั่นเป็นความคิดเป็นการประเมินของคุณ เขาอาจจะไม่ใช่คนดีมาตั้งแต่ก่อนจะรู้จักกับคุณก็ได้ คุณไม่รู้หรอกว่าจริงๆ แล้วเขาเป็นคนยังไง สิ่งที่เขาทำที่คนอื่นมาแล้ว อาจเป็นตัวเขาเองจริงๆ ก็ได้ เพียงแต่ไม่เหมือนคนที่คุณคิดมาก่อนเท่านั้นเอง”

“ฉันหนูควรจะคิดยังไงคะอาจารย์”

“ความหงุดหงิดที่คุณเป็น คือการยอมให้ความล้มเหลวของคนอื่นมาทำร้ายคุณ”

นิทราตกใจ

“เราไม่ต้องยอมรับทุกเรื่องทุกสิ่งที่ใครต่อใครประเคนลงมาให้เราหรอก เราเลือกได้ที่จะสนใจเรื่องใดหรือไม่สนใจเรื่องใด”

“ขอบคุณค่ะ อาจารย์”

อาจารย์ยิ้มด้วยความเอ็นดู

“อย่าลืมนะ ความจริงก็คืออย่าให้ความล้มเหลวของคนอื่นมาทำร้ายเรา ดูแลชีวิตของเราให้มีความสุขดีกว่านะ มีกวีนิพนามเคยบอกไว้ว่า

เมื่อวานนี้เป็นเชคที่แต่งไปแล้ว
วันพรุ่งนี้เป็นเพียงสัญญาในสมุดโน้ต
วันนี้คือเงินสดในมือ
จงใช้มันอย่างฉลาด

เสียงปี่พาทย์มอญธรณีกรรแสงเจียบไปในบัดดล
กลายเป็นเสียงกลองยาววันขึ้นปีใหม่ขึ้นแทน “วันนี้วันดี
ปีใหม่ ท้องฟ้าสดใส พาใจสุขสันต์”

นิทราคิดทบทวน แม่โกเมนจะทำงานดี แต่ในส่วน
ที่มีปัญหาาก็ทำผลเสียหาย จากกันไปก็ดีแล้ว เหมือนนิทรา
ได้เดินออกจากดงดอกกุหลาบ แม่ไกลกลิ่นหอม แต่ก็ไกล
หนามไหนที่เกี่ยวบาดด้วย

นิทราขอบคุณอาจารย์ เธอรู้สึกโปร่งโล่งใจอย่างมาก
หลุดพ้นราวนกที่บินออกจากกรงเล็กๆ โผสู່ท้องฟ้ากว้าง

เมื่อใดก็ตามที่เราได้รู้ ‘ความจริง’ ของปัญหา ก็
เหมือนการแกะกล่องของขวัญที่เฝ้าสงสัย ครั้นพอได้เห็น
‘ความจริง’ ภายในกล่องแล้ว ความไม่รู้หายไป ความ
สงสัยก็พลอยหายไปด้วย ปัญหาทั้งหลายก็หมดไป

< ศรีมาลา

คุณอาจจะเคยได้อ่านนิทานเรื่องนี้มาบ้างสักครั้ง

มีตาแก่คนหนึ่งทำมาหากินด้วยการปลูกพืชปลูกผัก
แกมีน้ำต้วหนึ่งช่วยลากเกวียนนำพืชผลไปขายที่ตลาด
วันหนึ่งน้ำต้วนี้ได้หายไป ชาวบ้านพากันเสียใจกับแกที่ต้อง
ลำบากเพราะเสียน้ำไป แต่ตัวแกเองกลับพูดว่า

“ไม่เป็นไร มันอาจจะดีก็ได้”

ไม่นานนัก น้ำต้วเมียที่หายไปได้กลับมาพร้อมกับคู่
ของมัน ชาวบ้านช่วยกันแสดงความดีใจว่าแกได้ลาก
ได้น้ำมาเพิ่มเป็น 2 ต้ว แต่ตัวแกเองกลับพูดว่า

“มันอาจจะไม่ดีก็ได้”

ลูกชายของตาแก่พาม้าตัวผู้ที่มาใหม่ไปฝึก มันเป็น
ม้าป่ายังไม่เชื่อง จึงพยศลัดเอาชายหนุ่มตกลงมาขาหัก
ชาวบ้านพากันตกใจว่ามันก็นำเรื่องราวมาให้ แต่ตัวแกเอง
กลับพูดว่า

“ไม่เป็นไร มันอาจจะดีก็ได้”

ขณะที่ชายหนุ่มยังคงรักษาขาที่หักอยู่ ได้เกิดสงคราม
ขึ้น ชายหนุ่มทุกคนในหมู่บ้านได้ถูกเกณฑ์ไปเป็นทหาร
ยกเว้นลูกชายของตาแก่ที่ได้อยู่บ้านต่อไป

อาจารย์วสิน อินทสระเคยสอนว่า

“เมื่อมีเรื่องเสียใจ ทุกข์โศกก็อย่าดีโพลดีพายไปมาก
คิดว่ายังมีโชคร้ายกว่านี้ที่เรายังไม่ได้พบ

“เมื่อมีเรื่องดีใจ ก็อย่าดีใจไปมาก คิดเสียว่ายังมีเรื่อง
น่าดีใจมากกว่านี้ที่เรายังไม่ได้พบ”

หลวงพ่อบุญสอนว่า

“เมื่อมีเรื่องดีใจ ก็บอกมันว่าไม่แน่หรอก เดี่ยวมันก็
หายไป เมื่อมีเรื่องเสียใจ ก็บอกมันว่าไม่แน่หรอก เดี่ยว
มันก็หายไป โลกนี้มีแต่ความไม่แน่ ไม่เที่ยง”

ในชีวิตจริงเราก็คงเคยได้ยินมาบ้าง เช่นเด็กหนุ่ม
ลูกจ้างถูกไล่ออกจากงาน จึงไปดิ้นรนค้าขาย จากงานหนึ่ง
ขยายไปสู่อีกงานหนึ่ง รุ่งเรืองก้าวหน้า เป็นเจ้าของกิจการ
ของตัวเอง เมื่อมองย้อนกลับมา เขาต้องขอบคุณเจ้านาย
เก่าที่ไล่เขาออกในตอนนั้น ไม่อย่างนั้นป่านนี้เขาคงยังเป็น
ลูกจ้างอยู่อย่างเดิม

แต่ก็เป็นธรรมดาอีกเช่นกัน ที่เราย่อมให้ความรู้สึก
กับสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นเฉพาะหน้า เช่นมีเรื่องดีใจก็เบิกบาน
มากมาย ฉลองกันยกใหญ่ หรือมีเรื่องเสียใจก็จมจ่อมอยู่
กับทะเลน้ำตา ปีนีว่าจะขาดใจตาย เราจะไม่ค่อยมีสติที่จะ
ดึงตัวเองในเวลานั้นอยู่ในทางสายกลาง

เพราะผลของเรื่องทั้งหลายกว่าจะปรากฏออกมาให้
เห็นได้ก็ใช้เวลายาวนาน เมื่อมันเกิดขึ้นก็เหมือนเป็นวัน
แรกของการหยอดเมล็ดพันธุ์ลงดิน กว่าจะเติบโตเป็นต้น
และให้ผลย่อมต้องใช้เวลา ในช่วงแรกเราต้องดูแลต้นไม้
ต้นใหม่ให้ดี เมื่อต้นไม้ใหญ่ดีแล้วนั้นแหละต้นไม้จึงจะ
ดูแลเรา

ฉันเคยมีประสบการณ์เรื่องนี้มาบ้าง อยากจะ
แบ่งปันให้คุณฟัง เชื่อว่าเวลาคุณพบปัญหาจะได้ใจเย็นลง
พอที่จะใช้เวลารอคอยดูเหตุการณ์ต่อไปได้

ครั้งนั้นฉันมีภาระกับธนาคารกสิกรไทย ทางเจ้าหน้าที่ธนาคารซึ่งคอยดูแลบัญชีของบริษัทเรามาตลอดแนะนำให้ทำการรีไฟแนนซ์เพื่อเดินบัญชีใหม่ให้ดูดีขึ้น และแนะนำว่าให้นำยอดภาระของธนาคารนครหลวงไทยย้ายมาขอเพิ่มวงเงินรีไฟแนนซ์กับเขาด้วยในคราวเดียวกัน

หลังการใช้เวลาในการยื่นเรื่องทั้ง 2 ประมาณ 2 เดือน ผลการพิจารณาก็ออกมา วันที่ฉันกับสามีไปพบกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้น เขาแจ้งให้ทราบว่า ทางธนาคารได้อนุมัติเพียงยอดแรก คือรีไฟแนนซ์ยอดของกสิกรไทยก่อน และให้เดินบัญชีไปอีกสัก 6 เดือน จึงจะเริ่มพิจารณาในส่วนที่ 2 ที่ขอไปพร้อมกันนั้นให้

ขณะนั่งรถกลับบ้าน ฉันกลุ้มใจมาก เนื่องจากผลที่ได้ไม่เป็นไปตามคาดหวังไว้ รู้สึกแผนการเงินที่วางไว้จะล่มสลาย สามีเอ่ยเสียงดุๆ ว่า

“อย่าทำหน้าอย่างนี้นะ ไม่ได้ก็ไม่ได้สิ”

อีกเดือนเศษต่อมา ทางธนาคารนครหลวงไทยได้เรียกสามิฉันเข้าไปพบ เพื่อเจรจาเกี่ยวกับยอดภาระที่ค้างอยู่เป็นจำนวนมากถึง 11 ล้าน พร้อมดอกเบี้ยอีก 8 ล้าน รวมเป็น 19 ล้าน ผลจากการเจรจา ทางธนาคารได้หยุดยอดภาระลงที่ 19 ล้าน โดยให้ผ่อนไป 7 ปี ไม่มีดอกเบี้ยใหม่เพิ่มแต่อย่างใดในระหว่างการผ่อน

นับเป็นคำตัดสินที่ยอดเยี่ยมอะไรเช่นนั้น

เมื่อหวนคิดไปถึงการไม่ได้รับอนุมัติจากธนาคารกสิกรไทย ยิ่งเป็นความคลาดแคล้วที่ฟ้าช่วยจุดให้รอดพ้นมาอย่างหวุดหวิดจริงๆ เพราะหากวันนั้นธนาคารกสิกรไทยอนุมัติยอดที่ 2 ที่ขอไปพร้อมกันนั้นด้วย บริษัทเราก็ต้องจ่ายดอกเบี้ยใหม่ไปตามปกติของการกู้ ซึ่งคงทำให้เราพบความสาหัสสากรรจ์อีกพอสมควรทีเดียว

ในหนังสือที่เกี่ยวกับพลังงานจากจักรวาล ได้อธิบายถึงปรากฏการณ์อย่างนี้ไว้ว่า

คนเรานั้นสามารถคิดวางแผนได้เฉพาะสิ่งที่เรารู้ เพราะเรามีข้อมูลอยู่ในมือ เราไม่สามารถวางแผนให้กว้างไปกว่านั้นได้ เปรียบเสมือนเราขับรถไปบนถนน เราวางแผนว่าจะไปเส้นทางนี้ เพราะเรารู้ว่าถนนสายนี้ทอดไปทางใด

แต่ถ้าเราไปอยู่บนยอดเขา เราจะเห็นได้เลยว่า มันยังมีถนนสายอื่นจะมาบรรจบตรงนั้นตรงนี้ เชื่อมโยงไปที่โน่นที่นี่ ให้ภาพที่ใหญ่ขึ้นแก่ตัวเราเองได้

แต่ในการเดินทางของชีวิต ไม่มียอดเขาให้เราปีนขึ้นไปดูได้

มีเพียง 'ใครคนหนึ่งบนฟ้า' ขอแทนนามในที่นี้ว่า จินนี่ ยักษ์ในตะเกียงอะลาติน จินนี่สามารถมองจากยอดเขาแห่งชีวิตได้ และวางแผนเส้นทางให้เราได้ เส้นทางที่เราไม่รู้

ดังนั้น บางอย่างที่เราคาดหวังแล้วผิดหวัง เป็นเพราะจินนี่บอกว่าให้รอก่อน กำลังจะมีสิ่งดีกว่าตามมา

ครั้งหนึ่งเคยมีบริษัทหนึ่งมาชวนให้
บริษัทของเราไปรวมด้วยเพื่อเข้าตลาดหุ้น
ตอนแรกก็ทำให้ฉันฝันบรรเจิดว่า จะได้มี
ฐานะการเงินที่ดีกว่าเดิม ซึ่งมีแต่ภาระกับ
ธนาคารต่างๆ หลังจากเจรจาตกลงกันและ
เขามาตรวจสอบบัญชีเรียบร้อยแล้ว ในการ
เจรจาขั้นสุดท้าย ปรากฏว่ามีบางสิ่งบาง
อย่างทำให้ในที่สุดเราต้องเอ่ยปฏิเสธ
โครงการรวมบริษัทกับเขาไป

สามีกับฉันรู้สึกเฉยๆ กับผลที่เกิดขึ้น
ในปีต่อๆ มา ผลประกอบการของบริษัทนั้น
ซึ่งเดิมดูมันคงยิ่งใหญ่กลับพลิกด้อยลง
มากมายจนเกือบเสถียร ดีแล้วที่โครงการ
ไม่สำเร็จ บริษัทเรายังคงปกติสุขดี

ในปีที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ เกิดการล่มสลายของสถาบันการเงินและธนาคาร มีบริษัทและบุคคลล้มละลายเป็นเหตุการณ์ที่เหมือนสึนามิทางการเงิน บริษัทเล็กๆ ของเราและฉันในฐานะฝ่ายการเงินได้แต่นั่งดูเฉยๆ เบิ่งตาอ่านหนังสือพิมพ์ว่า บริษัทใหญ่ๆ และคนเก่งๆ ที่ประสบปัญหาเหมือนกัน แต่หนักกว่าหลายแสนเท่า นั่นเขาทำอย่างไร วลีที่โด่งดังในสมัยนั้นก็คือ

“ไม่มี ไม่หนี ไม่จ่าย”

ฉันปรึกษาที่ประชุมบริษัทและหยุดจ่ายธนาคารก่อนมีการตรวจเช็คไปยังเพื่อนฝูง ได้รับคำตอบว่า พวกเขาหยุดไปก่อนหน้านี้เป็นเดือนแล้ว มันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกและไม่มีใครคาดเดาถึงวันรุ่งขึ้นได้ ไม่มีตำราเล่มไหนบอกได้ว่ามันจะยืดยาวบานปลายไปอย่างไร ตอนนั้นเหมือนอยู่ในความมืด ฉันคอยเงี่ยหูฟังผู้รู้เขาคุยกัน แต่ฉันก็ไม่ค่อยกระจ่างหรอก เพราะฉันมีหน้าที่ทางการเงินที่ไม่ได้เรียนทางนี้มาโดยตรง มีเพียงความระแวงระวังอันมาจากความวิตกกังวลกับจินตนาการเท่านั้นที่จะผูกโยงฉันไว้กับแผนการเงินส่วนตัวที่วาดขึ้นไว้เองได้ นั่นก็คือหยุดจ่ายทุกอย่างที่เกี่ยวกับสถาบันการเงิน และเก็บเงินในบริษัทไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และคอย

ในช่วงเวลาที่เท่ากัน เวลาสำหรับบางเรื่องดูเร็ว และสำหรับบางเรื่องจะดูช้า

ฉันจำอะไรไม่ได้ละเอียดนักในตอนนั้น จำได้เพียงว่าในช่วงวิกฤติที่สุดของสถาบันการเงินตอนนั้น ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์พุ่งขึ้นสูงถึง 16 เปอร์เซ็นต์ ฉันจำไม่ได้ว่าคิดเงินออกมาจากส่วนใดของบริษัทบ้าง รู้แต่ว่ารีบนำไปฝากธนาคารเอาไว้ทันที ช่วงเวลาทั้งหมดประมาณเกือบ 2 ปี บริษัทได้ดอกเบี้ยมา 5 แสนกว่าบาท

2 ปี ฟังดูนานจัง แต่ทำไมผ่านไปเร็วจัง

บ้านเมืองยังคงปั่นป่วนด้วยกระแสข่าวการเข้ามาของบริษัทฝรั่ง มารวบซื้อหนี้เอกชนจากสถาบันการเงินในราคาเพียง 10 เปอร์เซ็นต์ และมาติดตามทวงลูกหนี้เองในราคา 30 เปอร์เซ็นต์ แล้วฝรั่งก็หอบกำไร 20 เปอร์เซ็นต์กลับไปใน 2 ปีนั้นเอง

2 ปี ฟังดูนานจัง แต่ทำไมผ่านไปเร็วจัง

เสียงตาแก่พูดเมื่อลูกชายตกม้าซาหึกดังแว่วมา

“มันอาจจะดีก็ได้”

บริษัทเล็กๆ อย่างเรา นั่งลุ้นระทึกกว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับเราบ้างในกาลข้างหน้า บริษัทที่มีหนี้เฉพาะสถาบันการเงินมากมายร่วม 30 ล้านอย่างเราที่ยังนั่งเงียบๆ รอเวลาอยู่

2 ปี ฟังดูนานจัง และเวลาก็ผ่านไปอย่างเชื่องช้า

ในที่สุดวาระก็มาถึง ฝรั่งส่งคนไทยมาติดต่อกับเรา และหนี้สินของเราก็หมดไป ด้วยการจ่ายประมาณ 20 เพอร์เซ็นต์

มันไม่เพียงอาจจะดีก็ได้ แต่มันดีมาก ๆ เลยทีเดียว

เวลาที่ฉันวิตกกังวลเรื่องใดที่ยังไม่มาถึง สามีมักจะหัวเราะแล้วบอกว่า

“แล้วแต่เถอะ ฟ้ากำหนดไว้แล้ว”

ประสบการณ์ให้การเรียนรู้ เดี่ยวนี้ฉันเองก็พลอยมีจิตใจที่เรียบสบาย ไม่วิตกกังวลกับสิ่งที่ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น อะไรก็ตามที่เรารู้และวางแผนได้ นั่นเป็นเพียงภาพเล็กๆ ของเราเท่านั้น ซึ่งเป็นประตูแห่งโอกาสเพียงบานสองบานเท่าที่ความรู้ของเราจะคิดได้

จินนี่ต่างหากที่เห็นภาพใหญ่ และจัดสรรสิ่งที่เกินขอบเขตความรู้ของเราไว้ให้ เราเองไม่รู้หรอก เราไม่ต้องไปรู้หรอก ยิ่งอยู่กับความไม่รู้มากเท่าใด ก็เปิดโอกาสให้ประตูต่างๆ เปิดออกได้มากบานขึ้น และมากบานขึ้นเท่านั้น

ทำใจเย็นๆ สบายๆ กับปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วจัดการไปให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ในขณะนี้ แล้วที่เหลือ จินนี่จะจัดการเอง

○ ในนามของการยอมรับ

< ไคร้อย่อย

“ถ้าพายุพัดกล้าเกินไป จงรู้ไว้ด้วยว่าในไม่ช้ามันย่อมต้องอ่อนแรงลงไปเอง ถ้าคลื่นสูงเกินไป ก็จงจำไว้ด้วยว่ามีความสงบราบเรียบอยู่ข้างใต้ท้องทะเลลึก ต้นไม้และฝั่งยอมรับทั้งพายุและความราบเรียบของทะเล คุณก็ต้องยอมรับด้วยความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นเดียวกัน

“จงคล้อยตามสิ่งที่เกิดขึ้น และทำตนให้เป็นส่วนหนึ่งของมันอย่างไร้อัดดา ที่จะแบ่งแยกตัวตนออกมาต่างหากจากสิ่งที่เกิดขึ้น คุณจะพบว่า การยอมรับนั้น น่ารื่นรมย์กว่าการพยายามยืนกรานให้จักรวาลโอนอ่อนผ่อนตาม อัดดาที่รู้สึกว่าคุณเป็นศูนย์กลางที่คงอยู่เป็นนิรันดร์และไม่มีวันเปลี่ยนแปลงมากนัก เรือน้อยลำนี้จะฝ่าพายุกล้าไปได้ เนื่องจากมันเคลื่อนไหวอย่างสอดคล้องกับจังหวะโยนตัวของลูกคลื่นและการโหมกระหน่ำของลมคลื่น” *

* จากหนังสือ ลึกลงไปในภาพเซน ของ Stewart W. Holmes และ Chimyo Horioka เขียน ‘เหล่าซือ’ แปลและเรียบเรียง

การยอมรับเป็นคำเล็กๆ ง่ายๆ บอบบางเหมือนดอกไม้ดอกจิ๋วที่กำลังร่วงสู่ผืนดิน เป็นคำที่ซ่อนอยู่หลังคำที่เข้มแข็งอย่างคำว่าเปลี่ยนแปลง มีความจริงที่กระซิบเบาๆ อยู่ในสายลมว่า ถ้าไม่มีการยอมรับก็ไม่มี การเปลี่ยนแปลง หรือถ้าจะบังคับให้เปลี่ยนแปลงทั้งๆ ที่ไม่ยอมรับ การเปลี่ยนแปลงก็จะผูกกร่อนในไม่ช้า

หลวงพ่อบุญมาเคยสอนว่า

“ถ้าความสุขของเราขึ้นอยู่กับคนอื่น เราจะไม่มีความสุขหรอก” เช่น เราจะสุขใจถ้าคนนั้นยิ้มให้เรา คอยไปเถอะ ฝนตกแล้วอาจจะยังไม่ยิ้มก็ได้ เราต้องดูแลใจของเราเอง หาความสุขจากตัวของเราเอง เช่น มีความสงบใจ มีความพอใจในตัวเรา พพอใจในสิ่งที่เรามี เป็นต้น ยอมรับว่าเราไม่พึงพาคนอื่นเพื่อจะมีความสุขไม่ได้หรอก

ปัญหาของคนเราทุกวันนี้ก็คือตรงนี้แหละ เราจะมีความสุขก็เมื่อสิ่งภายนอกเป็นที่พึงพอใจ หรือคนนั้นคนนี้ทำอะไรให้พอใจ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมักจะพบว่า “ม่ายล่าย หลั่งจายเลย”

มีหนังสือเล็กๆ น่ารักเรื่องหนึ่งจะเล่าให้คุณฟังนะ

เป็นหนังเกี่ยวกับคนแก่คู่หนึ่งในเมืองเล็กๆ ฝ่ายภรรยาค่อยๆ เก็บเงินเพื่อจะเอาไว้จัดงานศพให้ตัวเองกับสามี (คนเรตายไปแล้วก็ยังมีปัญหาเหมือนกัน) สามีกับเพื่อนเป็นคนชอบสนุกร่าเริงแปลกๆ ชอบหลอกคนเพื่อความสนุก บางวันแต่งตัวโก้เลย เข้าไปขอชมปราสาทบอกว่าจะซื้อ ชมจนทั่ว สนุกสนานพอแล้วก็บอกว่าไม่ซื้อหรือปราสาทหลังนี้มันเล็กไป

บางครั้งก็ไปเตร่แถวสถานีรถไฟ ทำตัวเป็นตำรวจนอกเครื่องแบบ คอยจับสาว ๆ ที่ไม่พกบัตร แล้วก็ไม่จับแต่แลกกับจ๊ับเล็กๆ คนละจ๊ับหนึ่ง เพลิดเพลินใจคนแก่

ภรรยาเบื่อที่สามีแก่แล้วยังขี้เล่น ไม่รู้จักสงบแบบคนแก่ซะมั้ง แถมยังเล่นแบบเป็นจอมโกหกด้วย นางก็บ่นว่าสามีอยู่เรื่อย คิดจะยกบ้านให้ลูกแล้วย้ายไปอยู่บ้านพักคนชราเพื่อพักผ่อน ไม่อยากเป็นแม่บ้านแล้ว สามีไม่ยอม ไม่อยากไป หลบไปบ้านเพื่อน ให้เพื่อนโทรศัพท์มาบอกว่าเขาตายไปแล้ว ภรรยาก็เสียใจร้องไห้ใหญ่โต ไปกับลูกเอาโลงไปรับศพ ไปถึงเจอสามียิ้มเล่นอนสบายใจอยู่เธอโกรธมาก ถึงกับฟ้องหย่า ขนาดแก่ๆ อย่างนี้แหละ

ผู้พิพากษาคถามว่า แน่ใจหรือ ในที่สุดหลังจากระบายนความในใจให้ผู้พิพากษาฟังจนสบายใจแล้วก็กลับมาอยู่ด้วยกันอีก

สามีเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทันที ตามใจภรรยา เลิกสูบบุหรี่ ไม่โกหกเล่น นิ่งสุภาพเจิบขริมเป็นตอไม้อยู่ที่บ้าน ภรรยาทำงานบ้าน ไปโน่นมานี่ เดินเข้าเดินออกบ้านทีไร มองไปที่หน้าต่างที่เปิดอยู่ เห็นตอไม้หน้าเหี่ยวๆ อยู่ตรงนั้นทุกครั้ง แม้แต่ดวงตาก็เหมือนตอต่อไม้

ภรรยาทนไม่ได้ เพราะพบว่าการเปลี่ยนแปลงของสามีที่เธอรอคอยมาตลอดนั้น ไม่ใช่สามีคนที่เธอรัก เธอพบว่า ที่จริงแล้วเธอรักที่เขาเป็นคนแปลกๆ นั้นแหละ

ในที่สุด เธอเลยเทเงินสะสมค่าทำศพออกมาแล้ว แต่งตัวโก้ พาสามีนั่งรถสิมูซัน (เช่ามา) เพื่อไปชมปราสาท โดยติดต่อนายหน้านำชมไว้แล้วว่าจะมาซื้อ สามีก็กลับมาสดชื่นดังเดิม แววดาเต็มไปด้วยชีวิตชีวาร่าเริง ท่าทางกระตือรือร้นน่าหมั่นไส้

พอนั่งรถกันไป ตัวภรรยาเองนั่งรถไปก็นั่งร้องไห้ไปด้วยความกลัวถูกจับได้ พยายามทำเข้มแข็งไว้ สามีจึงแก้สถานการณ์โดยบอกคนขับรถว่า พอถึงลานหน้าปราสาทให้เลี้ยวกลับเลยนะ ไม่ต้องลงไปดู แล้วก็เปิดกระจกโผล่ออกไปบอกนายหน้าที่มาขึ้นรถว่า

“ผมยังไม่ชอบหรอก ผมว่าปราสาทหลังนี้นั้นเล็กไปหน่อย”

การเปลี่ยนแปลงของสามีไม่ได้ผล แต่การเปลี่ยนแปลงของภรรยาได้ผล การยอมรับความจริงและมีชีวิตสอดคล้องไปดังเรือล้อคลื่น ทำให้ประคับประคองทั้งชีวิตคู่และชีวิตของตนเองไปได้

การคาดหวังกับคู่ครองมากเกินไปว่าจะต้อง “ละลายหล่นจาย” นั้นเป็นเรื่องยาก ทุกคนมีชีวิตของตัวเองที่หล่อหลอมมานานกว่าจะมาพบมารักกัน ตัวตนของเขาย่อมมีอยู่ เราเปลี่ยนแปลงเพื่อคนรักได้บ้าง แต่ไม่ทั้งหมด ดังนั้น จึงมีสิ่งที่เธอชอบในตัวผม สิ่งที่เธอไม่ชอบในตัวผม สิ่งที่ผมชอบในตัวเธอ สิ่งที่ผมไม่ชอบในตัวเธอ และการประนีประนอม ผมให้เธอทำในสิ่งที่เธอชอบ เธอให้ผมทำในสิ่งที่ผมชอบ ผมไม่ทำในสิ่งที่เธอเกลียด เธอไม่ทำในสิ่งที่ผมเกลียด

คาลิล ยิบราน เอ่ยไว้ในหนังสือปรัชญาชีวิตว่า

จงรักกันและกัน แต่อย่าสร้างพันธะแห่ง
ความรัก

และขอให้ความรักนั้น เป็นเสมือนห้วงสมุทร
อันเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างฝั่งแห่งวิญญาณของเธอ
ทั้งสอง

จงเต็มถ้วยของกันและกัน แต่อย่าดื่มจากถ้วย
เดียวกัน

จงให้ขนมปังแก่กัน แต่อย่ากัดกินจากก้อน
เดียวกัน

จงร้องและเรingatด้วยกันและจงมีความบันเทิง
แต่ขอให้แต่ละคนได้มีโอกาสอยู่โดดเดี่ยว

ดังเช่นสายพินนั้น ต่างอยู่โดดเดี่ยว แต่สัน
สะท้อนด้วยทำนองดนตรีเดียวกัน

จงมอบดวงใจ แต่มิใช่ต่ออีกฝ่ายหนึ่ง
เพราะหัตถ์แห่งชีวิตอมตะเท่านั้น ที่จะรับ
ดวงใจของเธอไว้ได้ และจงยืนอยู่ด้วยกัน แต่ว่าอย่า
ใกล้กันนัก

เพราะว่าเสาของวิหารนั้น ก็ยืนอยู่ห่างกัน
และต้นโพธิ์ ต้นไทร ก็ไม่อาจเติบโตได้ร่วมเงา
ของกันได้

ในชีวิตช่วงแรกของคู่แต่งงาน การทำมาหากินเป็นเรื่องที่มาก่อน จนบางครั้งความสนใจในสิ่งที่ตนชอบ ที่ตนเป็น ก็ลดความสำคัญลง แต่เมื่อผ่านไปจนวัยกลางคนหรือเริ่มชรา ความเหนียวแน่นยาวนานก็เริ่มโหยหาสิ่งที่ปลอบประโลมใจในแบบที่ชอบ

พี่ปราจีนกับภรรยาฝ่าฟันชีวิตด้วยกันมาเนิ่นนาน ด้วยงานหนัก พอหลักฐานครอบครัวมั่นคง เขาก็เริ่มมีบ้านหลายหลัง แต่ละหลังจะแต่งตามสไตล์ที่เขาชอบ เป็นบ้านไม้ซุงแบบคาบออย มีหัวสัตว์ติดบนผนัง หนังสือวางบนพื้น มีเตาผิง อีกบ้านหนึ่งมีเครื่องเรือนสไตล์ยุโรปหลายแบบ ตุ๊กตาทองสำริดตัวใหญ่ตั้งที่หัวบันได ในตู้โชว์เต็มไปด้วยของที่ระลึกจากฝั่งยุโรป อเมริกา เครื่องแก้วเจียรระโน ภาพสีน้ำมันติดผนัง และห้องไวน์ใต้ดิน

ในบรรดาบ้านหลายหลังของเขา ซึ่งเขาใช้รับรองแขก และเพื่อนสนิทในวันหยุดสุดสัปดาห์ตลอดมา ภรรยาไม่เคยเยี่ยมกรายมาที่บ้านเหล่านี้เลยแม้แต่ครั้งเดียว

โชคดีที่เขาสังเกตถึงสิ่งนี้ เขาจึงบอกเธอว่า

“เราก็ลำบากมาด้วยกันตั้งนานจนแก่แล้ว เธอชอบอะไร เธอก็ทำสิ่งที่เธอชอบเถอะ มีความสุขให้เต็มที่”

เขายกที่ดินแปลงหนึ่งให้ภรรยาออกแบบบ้านเอง บ้านของเธอมีลักษณะอบอุ่นน่ารัก มีสวนดอกไม้รอบบ้าน เธอมาทุกสุดสัปดาห์ และเขาเพิ่งได้รู้ว่ารูปแบบที่ภรรยาชอบนั้นเป็นอย่างไร

สามีของฉันชอบงานโมเดิร์น บ้านสไตล์โมเดิร์น ถ้วยลายโมเดิร์น ของใช้จิปาตะแบบโมเดิร์น ภาพลายโมเดิร์น ศิลปะแบบโมเดิร์น ไม่ชอบลายกระหนกของไทย ไม่ชอบงานหลุยส์ ไม่ชอบงานจีน ไม่ชอบงานแขก ไม่ชอบงานหวาน

ส่วนฉันชอบงานทุกอย่างที่เขาไม่ชอบ ฉันทิ้งในลวดลายของงานประณีตละเอียดของช่างทองที่กำลังสาธิตการทำเข็มกลัด ลายทองเส้นของสเปน ชอบลวดลายแหวนโบราณสลักเป็นรูปหัวนาคนหัวแหวนสมัยอยุธยา ชอบเรือนไทยทับขวัญที่นครปฐม ชอบดูชุดแต่งงานของเจ้าสาวอินเดียที่เต็มไปด้วยเครื่องประดับร่างกายหญิงสาว เจอชิ้นงานที่มีลายดอกไม้ก็หัวใจละลาย

เมื่ออยู่กับคนชอบโมเดิร์นก็ต้องชอบโมเดิร์นตามงานโมเดิร์นมักไม่มีลาย เปิดหนังสือเกี่ยวกับบ้านโมเดิร์นจะพบบ้านเรียบๆ ผนังเรียบ ตู้เรียบ พื้นเรียบ ห้องน้ำเรียบ ห้องครัวเรียบ เขาวามันทันสมัย ในหนังสือโชว์บ้านเปิดภาพดูทุกบ้านเหมือนกัน จนดูเหมือนบ้านกลายเป็นโชว์รูมของสินค้ายี่ห้อต่างๆ ไม่ปรากฏนิสัยความชอบของเจ้าของบ้าน

คงเหมือนเสื้อผ้าสมัยใหม่ที่เราใส่เหมือนกันทั้งโลก
เสื้อยืดคอกลม กางเกงยีนส์แบบเจมส์ ดีน เสื้อเชิ้ตแขน
ยาว ผูกเนคไท กางเกงสแล็คของผู้ชายทำงานออฟฟิศ
ผู้หญิงหลายประเทศใส่เสื้อที่ออกโดยนักออกแบบคน
เดียวกัน ไม่เหมือนสมัยก่อนที่มีชุดประจำชาติหลากหลาย
ชุดไทย ชุดกิโมโน ชุดอินเดีย ชุดรัสเซีย ชุดจีน เดียวนี้โลก
ทั้งใบ สไตล์เดียวกัน ชุดโลก

ไม่เป็นไร เพื่อประชาธิปไตยในครอบครัว เสียงสามี
คือเสียงส่วนใหญ่ เสียงภรรยาคือเสียงส่วนน้อย ฉันพบ
เก็บความชอบไว้ในกล่องแล้วสอดชีวิตเข้าไปในบ้าน
โมเดิร์น มีบ้านอยู่ มีข้าวกิน มีเตียงนอนก็พอแล้ว ชีวิต
จะเอาอะไรมา ไม่ทะเลาะกันนั่นดีที่สุด บ้านไทยหรือบ้าน
โมเดิร์นก็กันฝนได้เท่าๆ กัน

วันหนึ่งเราได้พบกับพี่ปราจีน และเขาพูดว่า

“คุณปล่อยให้แฟนคุณเขามีสิ่งที่เขาชอบบ้าง เขาจะ
ได้มีความสุขในแบบของเขา เราแก่แล้ว ไม่มีอะไรดีเท่า
ความสุขใจกับสิ่งที่ตัวเองชอบ”

สามีฉันหัวเราะ เขารู้ว่าฉันชอบอะไรมาเสมอ

วันหนึ่ง ขณะที่เรากำลังซื้อของเกี่ยวกับบ้าน เขากำลังเลือกลูกบิดประตู ฉันก็เดินเล่นไปเรื่อยๆ ฉันได้พบบานประตูแบบใหม่ที่โชว์ไว้ มีกรอบไม้เป็นเพียงขอบ แล้วตรงกลางก็เป็นกระจกทั้งบาน มีลวดลายสี เป็นเถาอรุ่นอ่อนช้อยงดงาม แนนอน, ฉันตกหลุมรักมันทันที

ฉันพาเขามาดู เพียงเพื่อจะบอกว่า นี่เป็นประตูแบบใหม่เพิ่งออกมาโชว์ เพราะเราชอบรู้ว่า มีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อะไรออกมาบ้าง มันน่าสนใจและน่าทึ่งกับความคิดของผู้ประดิษฐ์

สัปดาห์ต่อมา เขาก็พาฉันไปซื้อประตูลายเถาอรุ่นบานนั้น ฉันตกใจ บอกว่าเพียงแต่พาเขามาดู ไม่ได้หมายความว่าจะใช้ เขาหัวเราะตอบว่า

“ก็ชอบไม่ใช่เหรอ ชอบก็ซื้อไป”

เป็นเรื่องแปลกมากๆ สำหรับฉัน แต่ฉันก็มีความสุข

ในหนังสือหนึ่ง พระเอกถูกทำร้ายนอนอยู่โรงพยาบาล นางเอกที่ปกติไม่ค่อยสนใจพระเอกเพราะตัวเองงานยุ่งมาก ก็มานั่งอยู่ข้างๆ บนเตียงด้วยความรู้สึกเศร้าสะเทือนใจที่ตัวเองเป็นต้นเหตุให้สามีถูกทำร้าย เขายังไม่ได้เปลี่ยนชุดเป็นคนไข้จึงยังอยู่ในชุดทำงาน เธอลูบเนคไทที่เขาผูกอยู่ มันเป็นเนคไทที่เธอซื้อให้ นางเอกพูดว่า

“คุณนี่ เอาใจง่ายจริงๆ”

ฉันไปยืนอยู่ข้างๆ กระบะลดราคาของห้าง มีหมอนอิงทำเป็นรูปร่างดอกไม้ มีสีชมพูเกสรม่วง กับดอกสีม่วงเกสรเขียว เป็นผ้ากำมะหยี่นุ่มมือ ฉันลูบๆ คลำๆ อย่างถูกใจ สามีเดินมาเห็นก็หัวเราะว่า

“ซื้อไปสิ”

“ซื้อได้เหรอ” เพราะนี่รูปดอกไม้ มันหวานแหวว

“ซื้อด้วย ชอบก็เอาไป”

ที่ฉันไม่กล้าซื้อเพราะคิดว่าเขาไม่ชอบ มันไม่ใช่ลายกราฟิก ไม่ใช่ลายโมเดิร์น มันเป็นดอกไม้ เมื่อซื้อมาโดยเขายินดี ฉันก็มีความสุขมาก ฉันคิดถึงหนังสือเล่มนั้นและคิดว่าฉันนี่เอาใจง่ายจริงๆ แค่นี้หมอนดอกไม้ก็หรูเกินพอ

ความสุขของคนที่อยู่ด้วยกัน อยู่ที่การยอมรับกันได้
เราเพียงยอมรับรูปแบบความสุขของกันและกัน เราก็จะ
มีความสุขได้ทั้งสองฝ่าย แต่ก็คงหมายถึงปริมาณที่
พอเหมาะด้วย เหมือนการชงเครื่องดื่มให้พอเหมาะจึงจะ
อร่อยนั่นเอง

“จงคล้อยตามสิ่งที่เกิดขึ้น และทำตนให้เป็นส่วน
หนึ่งของมันอย่างไร้อัดดาที่จะแบ่งแยกตัวตนออกมา
ต่างหากจากสิ่งที่เกิดขึ้น คุณจะพบว่า การยอมรับนั้น
น่ารื่นรมย์...”

○ กลิ่นหอมของต้นจันทน์

< พวงเงิน

“อันต้นจันทน์นั้น เมื่อคนมาพักอาศัยได้ร่มเงา ต้นจันทน์ก็ให้ร่มเงาแก่เขา พอจะจากไปเขาเอาขวานจามต้น กลิ่นหอมก็ยังติดขวานไปด้วย”

ทันทีที่อาจารย์วศิน อินทสระจบประโยคนี้ ฉันก็รู้สึกว่หัวใจจมดิ่งลงไปในความซาบซึ้งและเศร้าสร้อยอย่างลึกล้ำ

ต้นจันทน์เอ๋ย ต้นจันทน์ เจ้าช่างให้ได้อย่างสุดประมาณ ถ้าเป็นฉันคงไม่อาจส่งกลิ่นหอมติดขวานไปด้วยอย่างมากก็คงแค่ดีใจว่าเขาหยุดจามต้นเสียทีเท่านั้น หรือว่านี่เป็นวิธีตอบแทนของเธอที่เขาหยุดจามต้น คือส่งกลิ่นหอมติดขวานไปด้วย

ฉันจะทำอย่างเธอได้อย่างไร

ในโลกนี้ไม่มีอะไรเกิดขึ้นโดยบังเอิญ ทุกอย่างมี
ต้นเหตุ เพียงแต่มันอาจมาโชว์ตัวให้เราดูในรูปแบบของ
การบังเอิญ

เขาไม่ได้บังเอิญเกิดมาเป็นลูกเศรษฐี เธอไม่ได้บังเอิญ
เกิดมาเป็นลูกยาก เขาไม่ได้บังเอิญเกิดมาใจร้าย เธอ
ไม่ได้บังเอิญเกิดมาเป็นกวี บุพเพสันนิวาสไม่ใช่เรื่องบังเอิญ
มันเดินมาตามทางกรรม สามิฉันไม่ได้บังเอิญหาเงินเก่ง
แต่เขาบังเอิญใช้เงินเก่งกว่า อู๊ย!

หันกลับมามองตัวเองอย่างวิเคราะห์แล้วสรุปว่า การ
ตกมานั่งทำงานในตำแหน่งหมุนเงินใช้นั้นมหาศาลนั้น
คงไม่ใช่เรื่องบังเอิญ ฉันคงเคยไปทำอะไรไว้แต่ปางก่อนเป็น
แน่แท้ ดังนั้น นางเอกจึงมีควรโชคเคราะห์อีกต่อไป
จำจะต้องยกทัพใจกลับไปยอมแพ้ เลิกการคาดหวังว่าจะ
หมดหนี้กลายเป็นคนมีเงินซิลล์ ซิลล์ ผิงมันเลยดีกว่า

หลวงพ่อบุญทาสสอนว่า

“การทำงานให้ทำด้วยความสนุก เป็นสุขกับการ
ทำงาน

“เป็นชวานาขุดดิน ถ้าต้องขุดแสนจอบอย่าคิดว่าเพิ่ง
ขุดไปได้หนึ่งจอบ ยังเหลืออีก 99,999 จอบ มันจะเหนื่อย
ให้คิดว่าหมดไปแล้วหนึ่งจอบ หมดไปแล้วสองจอบ มันก็
สบาย”

หรือทฤษฎีคิดบวก เมื่อมีน้ำอยู่ครึ่งแก้ว
คนหนึ่งคิดว่าน้ำหมดไปครึ่งแก้ว แต่อีกคนคิด
ว่าน้ำยังเหลืออีกตั้งครึ่งแก้ว

ฉันเปลี่ยนมุมมองใหม่ ฉันทำงาน
เกี่ยวกับหนี้ของบริษัทแล้ว ฉันยังทำงานให้
ใครได้อีก

พนักงานของฉัน เงินเดือนไม่มากเมื่อ
เทียบกับค่าใช้จ่ายในครอบครัว ที่มีลูกต้อง
เรียน บ้านต้องผ่อน ทุกอย่างในบ้านต้องผ่อน
บางครั้งก็ทำให้บางคนต้องกู้เงินนอกระบบซึ่ง
ดอกเบี้ยร้อยละ 20 ต่อเดือน ซึ่งภระนั้นกลับ
มาฟาดฟันอย่างสาหัสในเดือนถัดๆ มาจน
แทบจมทะเลดอกเบี้ยตาย มันเป็นเงินไม่มาก
แต่สำหรับเขาแล้วมันก็เป็นเงินจำนวนไม่น้อย
ฉันจะทำอะไรได้บ้าง

คุณดังตฤณนักเขียนชื่อดังได้เคยบอกว่า ให้ทำกรรมตรงข้าม ถ้าคุณกำลังรู้สึกว่าคุณเองลำบากยากจน ให้ทำทานออกไป เช่นให้เงินขอทาน 1 บาททุกวัน จะทำให้เราดีขึ้น ได้โชคดีเหมือนที่เราให้โชคแก่คนอื่น

เออละ ฉันควรทำตามคำแนะนำ แต่ที่ฉันรู้สึกจริงๆ ก็คือความเข้าใจ เข้าใจพนักงานว่าใจทุกซักร้อนอย่างไร เพราะฉันก็เป็นอยู่ และด้วยความเข้าใจอันนี้ต่างหากที่ฉันอยากให้เขาหลุดพ้นภาวะไป แม้ในขณะที่ฉันยังมีภาระอยู่

ฉันให้คำแนะนำในการเจรจากับสถาบันการเงิน ช่วยวางแผนการชำระหนี้ ยืดเวลาสวัสดิการของบริษัท เมื่อพนักงานยืมเงิน หาแหล่งเงินกู้ที่ดอกเบี้ยถูกกว่า ฯลฯ เท่าที่จะทำให้เขาผ่อนคลายลงได้

พระพุทธเจ้าสอนว่าควรมีชีวิตที่สงบเรียบง่ายที่สุด และมีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

ฉันรู้สึกดีขึ้นเมื่อเห็นเขาดีขึ้น ฉันสบายใจ แค่นี้ก็พอแล้ว

แม้จะให้ได้ไม่เท่าต้นจันทน์ แต่แค่นี้ก็พอแล้ว

มีคนพูดกันเสมอจนแทบเป็นหลักเกณฑ์ว่า ถ้าเราปล่อยปลาชนิดใด เราไม่ควรกินปลาชนิดนั้นอีก เพราะอาจบังเอิญไปกินปลาตัวที่เราปล่อยไปแล้ว

ฉันไม่เชื่อความบังเอิญนี้ มันบังเอิญ บังเอิญเกินไป ถ้ามันเป็นอย่างนั้นจริงๆ มันก็เป็นกรรมของปลา ไม่ใช่กรรมของเรา เพราะเราจำหน้ามันไม่ได้ ไม่ได้เจตนากินมันซะหน่อย

ฉันชอบปล่อยปลาเหมือนกัน รู้สึกมีความสุขดี ตอนที่เห็นมันกลับลงไปว่ายอยู่ในน้ำ บางทีไปปล่อยที่วัดที่ทำน้ำเป็นอภัยทาน ปล่อยแล้วมันต้องลงไปแออัด ยัดเยียดกับปลาแถวนั้นซึ่งเป็นชุมชนแออัดมหาศาลของปลา เพราะปลาจะไม่ขยายวงไกล จะชุมนุมอยู่ในวงแคบๆ แทบจะว่ายอยู่ในปลาไม่ใช่ว่ายอยู่ในน้ำ แย่งขนมปังที่คนโยนให้จนหัวโน ไม่รู้ว่าการปล่อยปลาในแบบนี้ ปลาจะชอบหรือเปล่า บางทีมันอาจจะอยากให้ปล่อยตามลำคลองเจียบๆ ที่มันจะว่ายเล่นอย่างสมถะและผจญเบ็ดเอาตามยถากรรมก็ได้ ปลาสันโดษ

แต่การปล่อยปลาของฉันจะปล่อยชนิดที่กิน ฉันกินปลาทุบย่อย แต่ไม่มีปลาทุบให้ปล่อย ฉันกินปลาช่อนบอยน้อยกว่า แต่มีปลาช่อนให้ปล่อย ฉันจึงปล่อยปลาช่อนเพื่อตอบแทนบุญคุณสายพันธุ์ของมัน ที่ฉันกินประทังชีวิตไปหลายตัวโดยไม่ได้บังเอิญ

หนังสือบอยสมัยเด็ก มีหนังสือเรื่อง กังฟู เดวิด
คาราติน เป็นพระเอก (ที่เขาแย่งบทมาจาก บรูซ ลี
ได้สำเร็จ) ตอนหนึ่งเพื่อนพระเอกมาพบพระเอกที่ริมน้ำ
พระเอกบอกว่า

“วันนี้ปลาตัวหนึ่งช่วยชีวิตของฉันไว้”

เพื่อนถามว่า “มันทำยังไงล่ะ”

พระเอกตอบว่า “ฉันกินมัน”

ปลาซ่อนช่วยชีวิตฉันไว้หลายครั้งเวลาหิว ฉันอยาก
จะตอบแทนมันบ้าง แม้จะไม่ใช่ตัวเดียวกันแต่ก็พวกพ้อง
ของมัน ฉันไม่ชอบปล่อยปลาไหลอย่างที่คุณมัน เพราะ
ปลาไหลไม่เคยช่วยชีวิตฉันไว้

ฉันไม่เชื่อแผ่นป้ายที่ร้านปลาปล่อย ปล่อยปลาไหล
เคราะห์ี่ไหลไป ปล่อยหอยขม ความทุกข์หายไป สัตว์มัน
เกิดมาก่อนชื่อหลายร้อยปี ใครตั้งชื่อให้ก็ไม่รู้ ความทุกข์
อยู่ในใจเรา มันหล่นดับไปอยู่ที่หอยได้อย่างไร ถ้าตอนแรก
คนคนนั้นตั้งชื่อมันว่าหอยหวานแล้ว มันยังจะรับทุกข์ของ
เราไว้ไหม

คนรักของเราทำให้เรามีทุกข์ เราไม่ปล่อยคนรักของ
เราไป แต่ไปปล่อยหอย แล้ววันอื่นๆ เราก็กินหอย
(พันธุ์อื่น) ด้วย แล้วจะปล่อยหอยทำหอยอะไร

ชีวิตของเรา เราดำเนินไปตามความคิดของเรา เราทำโน่นทำนี่ เราเลือกทางเดินชีวิตตามความคิดของเรา เราเดินตามกรรมของเรา แล้วปลาตัวหนึ่งจะเปลี่ยนชีวิตของเราได้อย่างไร มันยังเปลี่ยนชีวิตตัวมันเองไม่ได้เลย

เราปล่อยปลาเพราะเราเมตตา มันเท่านั้นที่พอกระมัง ไม่ต้องหวังผลตอบแทนจากปลาก็ได้

ปลาที่เขาเลี้ยงไว้ให้คนปล่อย ก็ปล่อยให้เขาเลี้ยงต่อไปก็ได้ มันไม่ตายอยู่แล้ว แต่จะปล่อยก็ได้ อันนี้คือเมตตาคนขาย

เราปล่อยปลาที่ซื้อจากตลาดสด ซึ่งมันมีอนาคตว่าตายแน่ เอาไปปล่อยบ้างด้วยเมตตาอย่างจริงใจ ให้มันได้มีชีวิตครั้งที่สอง นั่นคือความสุขใจ

แม้จะให้ได้ไม่เท่าต้นจันทน์ แต่แค่นี้ก็พอแล้ว

เมื่อเดือนมกราคม 2551 สามีพาฉันไปสวรรค์ปีใหม่
เพื่อนคนหนึ่งที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา บ้าน
ของเขาเป็นเรือนไทย บ้านไม้หนาสน้ำตาลเข้ม เขาบอก
ว่าซื้อไม้มาจากทางเหนือ ขณะที่นั่งคุยกันที่ศาลาในสวน
สามีฉันบอกว่าอากาศเย็นดีจังทั้งที่เป็นเวลาเที่ยง เขาบอก
ว่าเป็นอย่างนี้ทั้งปี ซึ่งถูกใจสามีมามากและเอ่ยเล่นว่า ยังมี
ที่แถวนี้อีกมั๊ย เขาพาไปดูที่ซึ่งห่างจากบ้านเขาไป 500
เมตร เป็นที่ดินของคนที่รู้จักกัน สัปดาห์ต่อมาเจ้าของที่ดิน
ก็มาพบ

ที่ดินนั้นมีลักษณะแคบยาวเป็นเส้นก้วยเตี้ยว สามี
บอกดี จะได้มีก้วยเตี้ยวกินตลอดชีวิต ฉันบอกว่าถ้าปลูก
บ้านไว้ด้านลึกสุด ด้านหน้าก็จะว่าง ขอทำเป็นที่ปฏิบัติ
ธรรมให้คนมาปลีกวิเวก พอเล่าให้เจ้าของที่ฟังก็พอใจมาก
พยายามให้เราซื้อที่ ทั้งที่เรายังรู้สึกไม่พร้อม จึงตอบ
ปฏิเสธไป สามีบอกว่ามันเร็วไป เพราะถ้าซื้ออยากจะให้
โนนดเป็นชื่อลูกชายเป็นของขวัญวันเกิดในเดือนมีนาคม

สัปดาห์ต่อมา เขาก็โทรฯ มาบอกว่า อย่าปฏิเสธเลย จะขายให้ทันทีเพื่อออกโฉนดทันวันเกิดลูกชายตามที่ ต้องการ มีการนัดวันรังวัดที่ดิน เพื่อเปลี่ยนจาก นส.3 มาเป็นโฉนด แล้วพอวันเกิดลูกชาย เขาก็นัดไปกรมที่ดิน โอนโฉนดให้โดยไม่มีสัญญาซื้อขาย สามิจึงเขียนเช็คล่วงหน้าให้ไว้ใบหนึ่งเป็นหลักประกันว่าเราจะต้องจ่ายเขาจริง เมื่อกลับมาถึงที่ดินก็พบว่ามีศาลาไม้หลังน้อยตั้งอยู่น่ารักมาก มีที่นั่งด้านในและสองฝั่งซ้ายขวาเป็นชิงช้า เจ้าของที่บอกว่าให้เป็นของขวัญลูกชาย

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนับว่ารวดเร็วมาก ฉันตั้งรับไม่ทัน รู้สึกงงๆ กับมันอย่างค่อนข้างตกใจด้วย ความมั่งคั่งดำรงอยู่เป็นปี ตลอดเวลาที่สามิเริ่มคุยกับสถาปนิกเรื่องแบบบ้าน งบประมาณชีวิตนี้ไม่คิดว่าจำเป็นต้องมีบ้านอีกหลัง มีที่ดินอีกผืน คิดเสมอว่าบ้านที่กรุงเทพฯ ซึ่งอยู่มา 28 ปี แล้วเป็นบ้านหลังสุดท้ายที่เรา ก็พอใจแล้ว

ฉันรู้สึกว่าการได้รับครั้งนี้ ฟ้าให้มาเกินกำลังรับ ฉันไม่ควรได้รับสิ่งดีขนาดนี้ มากขนาดนี้ มากเกินไป

กันยายนปี 2551 นั้นเองที่การสร้างบ้านเริ่มขึ้น ไม่ได้มีเงินสำหรับการนี้หรอก ทุกสัปดาห์มีแต่ใบเบิกเงิน ไหลเข้ามา ฉันแทบจำไม่ได้ว่ามันผ่านไปได้อย่างไร กระแสน้ำไหลเชี่ยว วันวารเหมือนการล่องแก่งที่ฝีพายไม่ได้หยุดพัก

แต่ความมั่งอย่างตกใจก็ยังคงดำรงอยู่ทุกคราวที่คิดว่ากำลังสร้างบ้าน ทำไมมีการสร้างบ้าน ทำไมมีที่ดินให้สร้างบ้าน ทำไมมีสิ่งนี้ลงมาในชีวิตเวลานี้

เช้าวันหนึ่ง ฉันนั่งนิ่งๆ กับตัวเอง สิ่งนี้ใหญ่เกินไปแต่ลงมาแล้ว ลอยลงมาจากฟ้า จำได้ว่าฉันเคยสนทนากับหลวงพ่อบอกเรื่องความทุกข์ของคนกรุงเทพฯ ที่ว่ากรุงเทพฯ น้ำจะท่วม สวรรค์จะกลายเป็นชายหาด ถ้าเป็นอย่างนั้นบ้านและบริษัทที่ทำงานคงจะจมน้ำหมด ฉันจะไปอดตายอยู่ที่ไหนเนีย ก็ไม่เคยอยู่ที่ไหนนอกจากกรุงเทพฯ หลวงพ่อบอกว่า

“เดี๋ยวเขาก็จัดที่มาให้เองแหละ”

หรือว่าที่นี้คือที่เขาจัดให้ หล่นดูลงมาจากฟ้า ฉันควรจะทำอย่างไรจึงจะเหมาะสม แล้วฉันก็บอกตัวเองว่า

“บ้านเพิ่งเริ่มสร้าง เราจะได้รับบ้านมา ก่อนจะรับให้ก่อนเลย”

ฉันเล่นไปเปิดสมุดดูบัญชีความหาเงินจากทุกจุด แม้แต่เบิกเงินเดือนล่วงหน้า รวบรวมแล้วนำไปมอบให้วัดธรรมมงคลเพื่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในโครงการประทีปเด็กไทย

ก่อนจะรับ ให้ก่อนเลย

เมื่อบ้านเสร็จ ก็สร้างบ้านพักหลังเล็กๆ 12 หลัง แต่ละหลังสำหรับอยู่คนเดียว มีห้องน้ำในตัว เพื่อความสะดวกของผู้มาพัก เริ่มเปิดรับผู้ปฏิบัติธรรมครั้งแรก มกราคม 2553 ได้เห็นผู้ปฏิบัตินั่งภาวนาในศาลาสวดมนต์ นั่งสมาธิบนเก้าอี้ไต้ต้นไม้ เติมน้ำมันในแนวไฟท่าทางสงบ ตั้งอกตั้งใจ เห็นแล้วประทับใจที่มีคนตั้งใจปฏิบัติภาวนาในยุคสมัยที่ผู้คนต้องดิ้นรนกับชีวิตในสังคมมาก สถานที่นี้ไม่มีพระหรืออาจารย์มาคอยสอน ไม่มีตารางเวลากิจกรรมใด ทุกคนปฏิบัติดูแลตัวเองตลอด 24 ชั่วโมง เท่ากับเป็นการฝึกฝนเพิ่มพูนทักษะที่เคยปฏิบัติมาแล้วให้ชำนาญเพิ่มขึ้น ฉันเพียงหวังว่าจะให้สถานที่วิเวกเพื่อส่งเสริมทักษะในส่วนนี้ คนที่ปฏิบัติเมื่อฝึกดีแล้วย่อมเกิดความเป็นในธรรม และย่อมแผ่ความเป็นไปยังคนใกล้เคียง เช่นครอบครัวหรือเพื่อนร่วมงานให้ได้รับด้วย เปรียบเหมือนหยดน้ำหยดหนึ่ง และถ้าเรามีผู้ปฏิบัติมากๆ หยดน้ำเหล่านี้จะกระจายอยู่ในหลายจุดของสังคม วันหนึ่งความเป็นของน้ำแต่ละหยดจะแผ่ซ่านมาจรดกันให้สังคมได้ชื่นเย็นมากขึ้นและมากขึ้น ซึ่งฉันตั้งใจที่ได้มีส่วนร่วมเล็กๆ ในความสุขเย็นอันน่ายินดี

พื้นที่ส่วนต่อมาปลูกผลไม้หลายชนิด กล้วย ชมพู มะม่วง มะละกอ มะปรางหวาน มะยงชิด ฯลฯ เมื่อเอา ไม้ฉาก ทำพริชูปเปอร์มาร์เก็ต ถ้ามีผลไม้ออกมาพร้อมกัน จะได้ส่งไปวัดที่เลี้ยงเด็กกำพร้า ในปีแรกกล้วยให้เครือ ไม่พร้อมกัน ออกมาทีละเครือสองเครือ ไม่ทันใจใจ เลย เอาหน่อกล้วยไปถวายเป็นปลูกที่วัดซะเลยสบายใจจืดไป พลังๆ

พื้นที่ส่วนต่อมาปลูกต้นไม้ป่าต้นใหญ่ เดิมเป็นที่โล่ง เตียนน่าอาย ตั้งใจจะปลูกต้นไม้คืนเขาใหญ่ ขอขอบคุณ เขาใหญ่ที่ให้มาอยู่ด้วย ปลูกต้นไม้เพื่อขอบคุณต้นไม้ที่ให้ ออกซิเจนฉันหายใจมาตลอดชีวิต และปลูกต้นไม้เพื่อช่วยลดโลกร้อน ซึ่งแม้ว่าต้นไม้สวนนี้จะแทบไม่มีผลอะไรเลย เกี่ยวกับโลกร้อน แต่ก็ปลูกเพื่อบอกโลกว่ารักเธอนะ ฉันปลูกต้นไม้ให้เธอนะจ๊ะ

ฉันพยายามทำให้ที่ดินนี้มีประโยชน์แก่คนอื่น ๆ มากๆ สมนกับเป็นของขวัญชิ้นใหญ่ที่ฟ้าให้มาเยอะเหลือ เกิน จนเหลือส่วนใช้ประโยชน์ส่วนตัวเล็กน้อย ค่อย รู้สึกสบาย

ที่เล่ามาให้ฟังในบทสุดท้ายนี้ ไม่ใช่เพื่ออวดตัวแต่ อย่างใด ขอบอกไว้เพื่อเป็นการยืนยันความบริสุทธิ์ใจ เล่าจากใจที่สัมผัสประสบการณ์ และก็อีกเช่นกันที่บ้านใหม่ นี้สร้างหนักอ่อนใหม่ ก้อนใหญ่ท่วมหัว ผิดแต่คราวนี้ไม่กลุ้ม ใจ เพราะชินแล้ว ความชินทำให้สบายขึ้น

แต่ที่เล่าเพื่อแบ่งปันเกร็ดเล็กน้อยของความรู้สึกที่
ค่อยๆ เก็บเกี่ยวสิ่งสมประสงค์มาว่า การให้การช่วย
เหลือ การแบ่งปันแก่ผู้อื่น ไม่ว่าในคราวใด คราวที่กำลัง
สบายหรือคราวที่กำลังลำบาก แต่การให้ออกไปก็เป็นสิ่ง
ที่ช่วยให้ใจเราดีขึ้นเสมอ

แม้จะให้ได้ไม่เท่าต้นจันทน์ แต่แค่นี้ก็พอแล้ว

ข อ ข อ บ ค ุ ณ :

คนเราแต่ละคนอาจจะถูกคนอื่นให้นิยามไปแตกต่างกัน สำหรับฉันคือคนที่ถูกนิยาม (หนึ่งในหลายนิยาม) ว่าเป็นคนที่ ‘ทำอะไรก็ไม่รู้’

มันเป็นสัมเสียงที่มีความไม่เข้าใจอยู่ 70% และมีความเห็นว่า ‘ไม่เข้าท่า’ อยู่ 20% และมีความเห็นว่า ‘ทำอะไรอยู่ก็ไม่รู้ (จริงๆ)’ อยู่อีก 10% ฉันคือคำคินที่มีดวงดาว 70% ของความไม่เข้าใจคือความมืดของท้องฟ้าในคำคินสำหรับใครๆ

หนังสือเล่มนี้ มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตและแง่มุมชีวิตในด้านสว่าง ทำให้ชีวิตมีความสุข เหลือมหาสิ่งดีๆ ในชีวิตที่ซุกซ่อนอยู่ ฉันจึงอยากมีภาพที่แสดง ‘สิ่งที่ซ่อนอยู่’ ซึ่งภาพเหล่านี้เป็นภาพที่ฉันประทับใจในความคิดของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งฉันก็ไม่รู้ว่าเขาใคร คิดแต่ว่าเป็นคนญี่ปุ่น ซึ่งฉันขออนุญาตไว้ตรงนี้ เพราะไม่ทราบว่าจะติดต่อกันอย่างไร และขอขอบคุณไว้ในโอกาสนี้ด้วย

ภาพดอกไม้ เป็นดอกไม้ที่บ้านฉันเอง ฉันถ่าย
ภาพเอง ซึ่งคุณอาจจะต้องทนดูบ้าง ถ้ามุมมอง
มันไม่สวย ฉันขออภัย เนื่องจากมีความร้อน
อยู่ในสายใจ ทำเองมันเร็วกว่าก็เลยถ่ายภาพ
เอง คำตอบมีเท่านั้น ขอบคุณธรรมชาติที่
สร้างสรรค์ดอกไม้สวยมาประดับโลก คงเป็น
วันที่พระเจ้าอารมณ์ดี ฉันเลยอยากจะนำมา
ฝากผู้อ่าน

ครั้งหนึ่งฉันเคยไปเที่ยวเชียงใหม่ ผู้ร่วมโต๊ะ
อาหารสั่งอาหารเหนือมาให้ชุดใหญ่ และมีปลา
ซาบะย่างมาให้ด้วย ฉันก็ไม่ว่าในบรรดา
อาหารเหนือทำไมมีปลาซาบะด้วย แต่ก็ไม
อยากแปลกใจ

ฉันกินปลาซาบะจิ้มน้ำพริกหนุ่ม และรู้สึกว่
อร่อยมากกกก

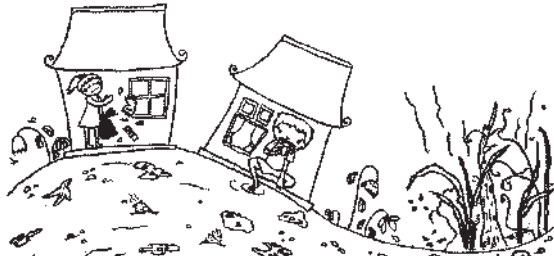
หนังสือรวมรสเล่มนี้ ฉันก็รู้สึกว่ อร่อยมากกกก ถ้าท่าน
จะรู้สึกว่าการ์ตูนกับดอกไม้เป็น ‘อะไรก็ไม่รู้’ ไม่เข้ากับ
แนวหนังสือ ฉันก็ไม่อยากแปลกใจ

ที่ฉันอยากขอบคุณมากๆ อีกคนหนึ่ง ก็คือ คุณที่กำลังอ่าน
หนังสือเล่มนี้ ขอขอบคุณ ขอขอบคุณ ขอขอบคุณ และขอขอบคุณ
และขอขอบคุณ และขอขอบคุณ

ถ้าไม่มีคุณ ผันของฉันคงพลันสลาย

เมื่อเรารักแม่น้ำ แม่น้ำจะรักเรา

แม่น้ำจะตาย ถ้าเรายังพูดว่า
“ถึงเราไม่ทิ้งขยะ คนอื่นก็ทิ้ง”

แม่น้ำจะใส เมื่อทุกคนคิดว่า
“ถึงใครจะทิ้ง เราไม่ทิ้ง เรารักแม่น้ำ”

การเริ่มต้นของชีวิต
คือการเริ่มต้นของการเดินทาง
อาจเป็นวันฟ้าใส
หรืออาจเป็นคืนที่แสงดาวพร่ามัว
บนเส้นทางกุหลาบหอม
หรือพาแห่งความหวาดกลัว
ทุกเกาะแก่งที่ต้องฝ่าข้าม
ทุกหนามหนัที่ต้องฝ่าฟัน
บางที่อาจเลือก บางที่ไม่อาจเลือก
สิ่งที่อยู่เบื้องหน้าต้องเผชิญ
เราไม่อาจหยุดอยู่ หรือย้อนกลับ
ดีหรือเลวชีวิตต้องฝ่าข้ามไป
ตั้งสายน้ำไหล

ธรรมะ

ราคา 195 บาท

ISBN 978-616-90901-2-0

9 786169 090120